জিএলচিয়ান

G. L. C. COLLEGE : BARPETA ROAD
ESTD : 1990

6

তত্বাৱধায়িকা
যুথিকা তালুকদাৰ

সম্পাদক
দীপু বৰ্মন

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

বাঁওফালৰ পৰা (বহি) ঃ

মোছলেম উদ্দিন আহম্মেদ, ৰমজান আলী, সঞ্জীৱ কুমাৰ দাস, জয়া বিশ্বাস কুণ্ড, জগন্নাথ বৰ্মন (ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ), সন্তোষ কুমাৰ সাহা, ৰূপামণি কাকতি, পিয়ালী ঘোষ, পূৰ্ণ বাহাদুৰ ছেত্ৰী।

বাঁওফালৰ পৰা (থিয়হৈ) ঃ প্ৰথম শাৰী

সঞ্জয় বসুমতাৰী, (কাৰ্য্যালয় সহায়ক), লৱ কুমাৰ কলিতা, অঞ্জলি নাৰ্জাৰী, সৰোজনী দাস, মাইকন বসুমতাৰী, যুথিকা তালুকদাৰ, দীপামণি মেধী, নিজৰা ঠাকুৰীয়া, হিমাশ্ৰী চৌধুৰী, মুকুট খান।

বাঁওফালৰ পৰা (বহি) ঃ দ্বিতীয় শাৰী

ৰপন ব্ৰহ্ম (চতুৰ্থ বৰ্গ), সোনমণি দাস, কল্যান চন্দ্ৰ তালুকদাৰ, আবু ছামা, খনীন্দ্ৰ কুমাৰ নাথ, নৃপেন দাস, আনন্দ ঘোষ, বাবুল সৰকাৰ, মিৰান হুছেইন চৌধুৰী, হেমন্ত কুমাৰ দাস।

এখন্তেক জিৰণিৰ বাবে......

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

জিএলচিয়ান

ষষ্ঠ সংখ্যা

২০১৩-১৪ ইং বৰ্ষ

আগ্ৰহ আৰু অমল আন্তৰিকতাৰে ....

প্ৰতি

....

....

তত্বাৱধায়িকা
যুথিকা তালুকদাৰ

সম্পাদক
দিপু বৰ্মন

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

জিএলচিয়ান

ষষ্ঠ সংখ্যা

২০১৩-১৩ ইং বৰ্ষ

সম্পাদনা সমিতি

সভাপতি ঃ
শ্ৰীযুত জগন্নাথ বৰ্মন, ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ
উপদেষ্টা ঃ
শ্ৰীযুতা জয়া বিশ্বাস কুণ্ড
শ্ৰীযুত সঞ্জীৱ কুমাৰ দাস
শ্ৰীযুত পূৰ্ণ বাহাদুৰ ছেত্ৰী
শ্ৰীযুত সন্তোষ কুমাৰ সাহা
তত্বাৱধায়িকা ঃ
শ্ৰীযুতা যুথিকা তালুকদাৰ
সম্পাদক ঃ
দিপু বৰ্মন
সদস্য / সদস্য
শ্ৰীযুতা ৰূপামণি কাকতি
শ্ৰীযুত মিৰান হুছেইন চৌধুৰী
শ্ৰীযুত মুকুট খান
শ্ৰীযুত কল্যাণ চন্দ্ৰ তালুকদাৰ
শ্ৰীযুত আনন্দ ঘোষ
শ্ৰীযুত হেমন্ত কুমাৰ দাস
শ্ৰীযুত আবু ছামা
শ্ৰীযুত ৰূপনজিৎ দাস
শ্ৰীযুত মুনীন্দ্ৰ কুমাৰ দাস
শ্ৰী অৰ্ণৱ শৰ্মা
শ্ৰী কৌশিক তালুকদাৰ

নেপথ্যত —
সামগ্ৰিক পৰিকল্পনা ঃ
শ্ৰীযুতা যুথিকা তালুকদাৰ, শ্ৰীযুত মুকুট খান।
বেটুপাত ঃ
শ্ৰীযুত লক্ষ্মী দাস
অঙ্গসজ্জা ঃ
শ্ৰীযুতা যুথিকা তালুকদাৰ
অলংকৰণ ঃ
শ্ৰীযুতা যুথিকা তালুকদাৰ
আলোকচিত্ৰ ঃ
শ্ৰীযুত মুকুট খান।
মুদ্ৰক ঃ
বিনায়ক প্ৰেছ, মিলন নগৰ, বৰপেটাৰোড্
কৃতজ্ঞতাৰ শৰাই ঃ
- জি.এল.চি. মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰবক্তাগণ আৰু ছাত্ৰ/ছাত্ৰীবৃন্দ।
- 'অতিথি লেখা'ৰ লেখক।
- এই সংখ্যাৰ সমূহ লেখক-লেখিকা।
- শ্ৰীযুত পংকজ ৰয়
- বিনায়ক প্ৰেছ, মিলন নগৰ, বৰপেটাৰোড্

বিশেষ টোকাঃ আলোচনীত প্ৰকাশিক লিখনিসমূহ প্ৰয়োজন আৰু অভিনৱত্বৰ তাগিদাত সম্পাদনা সমিতিয়ে সাল-সলনি কৰিছে। কোনো লেখক-লেখিকাই যদি আনৰ লিখনি নকল কৰিছে, ব্যৱহাৰ কৰিছে, তাৰ বাবে সম্পাদনা সমিতি দায়ী নহয়।

ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা ঃ অনিচ্ছাকৃত ভুল-ভ্ৰান্তিৰ বাবে সম্পাদনা সমিতি ক্ষমাপ্ৰাৰ্থী।

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

।। উৎসৰ্গ ।।

"হিংসাৰ চিকমিক চোকা তৰোৱাল
তাক পিটি গঢ়ো আমি নাঙলৰ ফাল।"

- হিংসাৰ তৰোৱালক পিটি নাঙলৰ ফাল গঢ়োতা শিল্পী খগেন মহন্তৰ পবিত্ৰ স্মৃতিত অৰ্পণ কৰা হ'ল - আমাৰ এই মুখপত্ৰ

'জিএলচিয়ান'

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

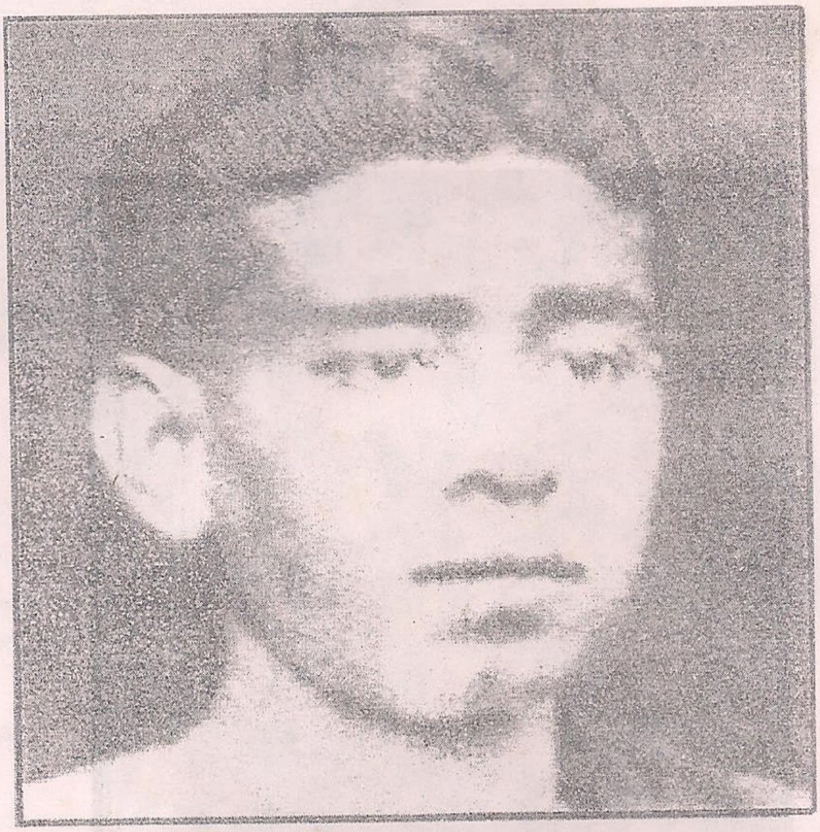

ঁ গণেশলাল চৌধুৰী

জন্ম ঃ ১৮৯৬ চন

মৃত্যু ঃ ১৯৩১ চন

যিগৰাকী মহান ব্যক্তিৰ পৱিত্ৰ স্মৃতিত
বৰপেটাৰোড়ৰ কেন্দ্ৰস্থলত স্থাপিত হৈছিল
উচ্চশিক্ষাৰ এক সৌধ জি.এল. টি. কলেজ, সেই
পৱিত্ৰ আত্মালৈ যাচিছোঁ আমাৰ ভক্তিভৰা অঞ্জলি।

— সম্পাদনা সমিতি

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

ঁমোহনলাল চৌধুৰী

জন্ম ঃ ১৯০৩ চন

মৃত্যু ঃ ১৯৯০ চন

যিগৰাকী মহান ব্যক্তিৰ ত্যাগ আৰু বৌদ্ধিক আগ্রহৰ
বাবে বৰপেটাৰোড্‌ত স্থাপিত হ'ল উচচশিক্ষাৰ এক
পীঠস্থান "জি.এল. চি. কলেজ",
সেই মহান আত্মালৈ যাচিছোঁ আমাৰ ভক্তিভৰা অঞ্জলি।

— সম্পাদনা সমিতি

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

Smti. Varnali Deka, IAS

Deputy Commissioner,
Barpeta

Ph. No.- 03665-252129 (O)
03665-252105 (R)

MESSAGE

It gives me immense pleasure to know that G.L. Choudhury College, Barpeta Road is going to publish a magazine. Their effort deserves encouragement as it will help the growing young scholars to express their ideas as well as widen their thinking and knowledge-base. Schools and colleges have to provide the right environment for holistic development of students. The pedagogical environment should be inviting and encouraging towards self growth rather than being merely instructive or compulsive. The institute should assume a responsible role in carving out better equipped, practical, sensitive, conscious and more efficient citizens.

I hope the school magazine will be a source of inspiration to your students and others. I wish you all success in its publication.

Place : Barpeta.
Date : 4/12/2014

(Smti. Varnali Deka,IAS)
Deputy Commissioner,
Barpeta.

######

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

সম্পাদকীয়

বৃহত্তৰ বৰপেটাৰোডৰ বুকুত শৈক্ষিক, বৌদ্ধিক আৰু নৈতিক বিকাশৰ স্বপ্ন সন্মুখত ৰাখি ভুমিষ্ঠ হোৱা গণেশ লাল চৌধুৰী মহাবিদ্যালয়ৰ শ্ৰদ্ধেয় দাতা মোহন লাল চৌধুৰীৰ মহান আত্মালৈ গভীৰ কৃতজ্ঞতা নিবেদন কৰিছোঁ।

আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ সাহিত্য সাধনৰ ক্ষেত্ৰ হ'ল এই 'জিএলচিয়ান'। ইয়াৰ মাজেৰে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ সাহিত্য প্ৰতিভা আৰু বৌদ্ধিক প্ৰতিভা প্ৰতিফলিত কৰাৰ উপৰিও মহাবিদ্যালয়খনিৰ সাফল্যৰ এখন স্পষ্ট ছবি সুন্দৰকৈ প্ৰকাশিত হয়। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ অধ্যয়ন আৰু চৰ্চাৰ প্ৰতি আগ্ৰহী কৰি তুলিবলৈ 'জিএলচিয়ান' এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ আহিলা স্বৰূপ। তদুপৰি আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাচীৰ পত্ৰিকা 'ৰেঙণি আৰু বিবিধা'ৰ জৰিয়তে তেওঁলোকে সাহিত্য চৰ্চাৰ সোণালী সুযোগ লাভ কৰিছে। নৱ প্ৰজন্মৰ মাজত অধ্যয়নৰ প্ৰতি বাঢ়ি অহা অনীহা দূৰ কৰি এক সুন্দৰ নিষ্ঠাশীল পৰিবেশ গঢ়ি তুলিবলৈ আমি সকলোৰে চেষ্টা কৰা উচিত। কিয়নো সাহিত্য আৰু সংস্কৃতি বিকাশ নহ'লে আমি ক্ৰমশ বাঢ়ি অহা অপশক্তিক ৰোধ কৰাটো সম্ভৱপৰ

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

নহ'ব। এখন সুন্দৰ, প্ৰগতিশীল আৰু শান্তিপূৰ্ণ সমাজৰ বাবে সাহিত্য আৰু সংস্কৃতি সাধনা অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। মহৎ সাহিত্যক সকলৰ আদৰ্শ সন্মুখত ৰাখি আমি নতুন পুৰুষে কঠিন সাধনা আৰু পৰিশ্ৰমেৰে আগবাঢ়ি যোৱা উচিত।

পৰিশেষত আটাইলৈ মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছো। সকলো বন্ধু-বান্ধৱীয়ে মোক বিভিন্ন ধৰণে সহায় কৰিছে তাৰ বাবে মই তেওঁলোকৰ ওচৰত কৃতজ্ঞ হৈ ৰ'ম।

মোৰ এবছৰীয়া কালছোৱাত জ্ঞাত-অজ্ঞাত ভুলৰ বাবে আটাইৰে ওচৰত মাৰ্জনা বিচাৰিছোঁ।

জয়তু গণেশ লাল চৌধুৰী মহাবিদ্যালয়

ধন্যবাদেৰে
দিপু বৰ্মন
সম্পাদক, জিঞ্জলাঞ্জিয়ান

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

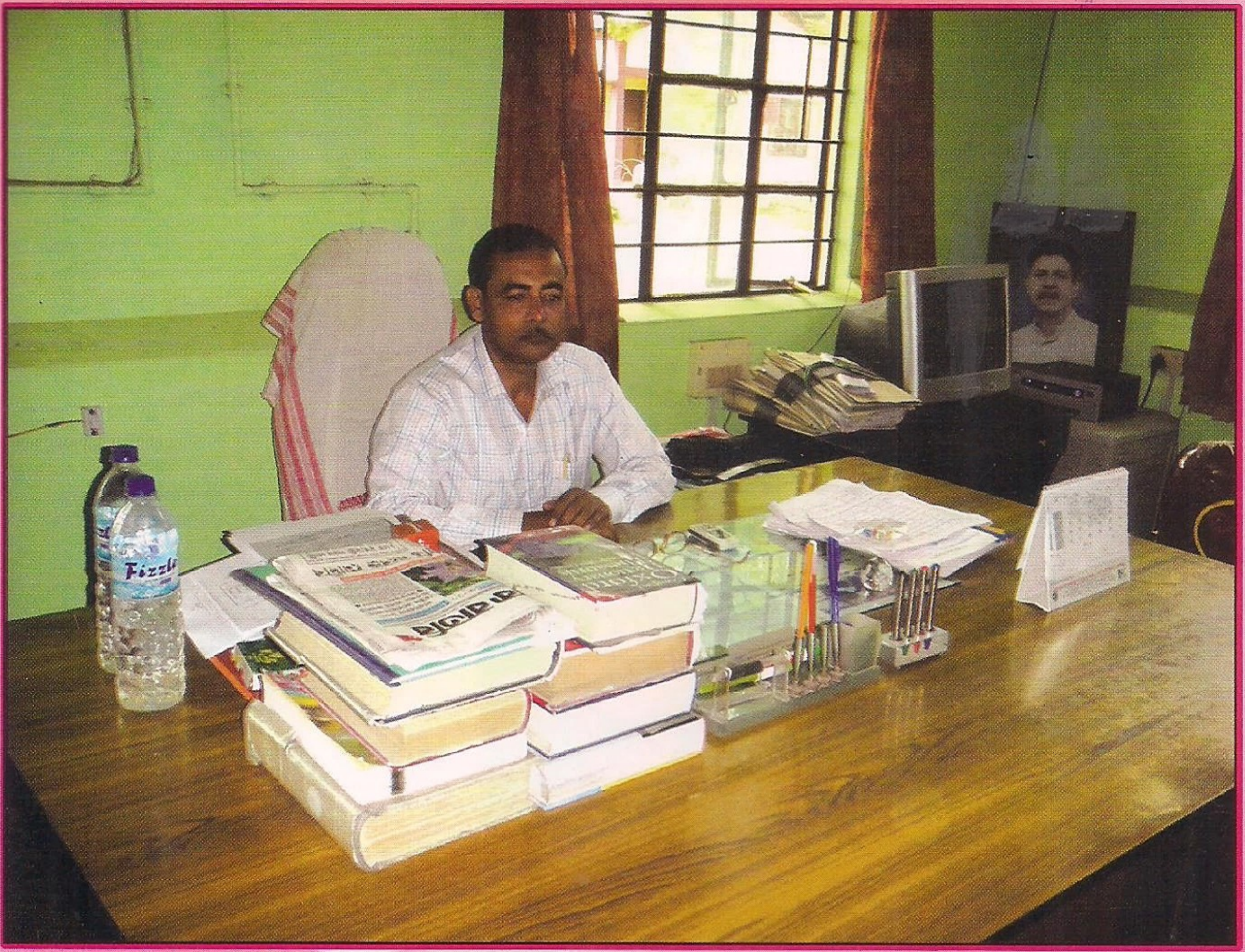

মহাবিদ্যালয়ৰ মাননীয় ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ

শ্ৰীযুত জগন্নাথ বৰ্মন

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

মহাবিদ্যালয়ৰ শৈক্ষিক ঐতিহ্যক আলোকিত কৰি
লেটাৰ সহ বিভাগত উত্তৰ্ণী হোৱা সফল শিক্ষাৰ্থীবৃন্দ (২০১৩ ইং বৰ্ষ)

সুৰজিনা আকতাৰ
প্ৰথম বিভাগ
(অসমীয়া, নৃতত্ব, তৰ্ক লেটাৰ)

কামিনী স্বৰ্গীয়াৰী
প্ৰথম বিভাগ

মৃদুল শীল
প্ৰথম বিভাগ
(অসমীয়া লেটাৰ)

আব্দুল মান্নান
প্ৰথম বিভাগ
(নৃতত্ব লেটাৰ)

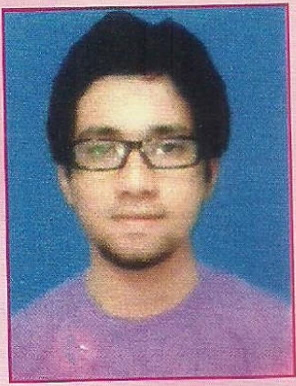

ধৃতিষ্মান ডেকা
প্ৰথম বিভাগ
(অসমীয়া লেটাৰ)

বাপন দাস
প্ৰথম বিভাগ

বাপ্পী ধৰ
প্ৰথম বিভাগ
(নৃতত্ব লেটাৰ)

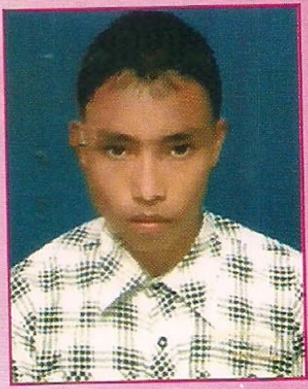

ধ্ৰুৱজ্যোতি ৰয়
প্ৰথম বিভাগ
(অসমীয়, নৃতত্ব লেটাৰ)

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

সূচীপত্ৰ

স্মৃতিৰেখা

গণশিল্পী খগেন মহন্তৰ স্মৃতিত ♦ ৰূপামণি কাকতি ১

প্ৰবন্ধ

বৰ্তমান সমাজত সাহিত্যৰ ভূমিকা আছেনে? ♦ আবু ছামা ৩

পৰম্পৰা আৰু সঞ্চাৰণ ঃ অসমীয়া নাৰী ♦ দীপামণি মেধি আৰু হিমাশ্ৰী চৌধুৰী ৬

অতিথি কলম

অজ্ঞাত যাত্ৰা ♦ বনজিৎ বৰ্মন ১৩

ছন্দ-শিল্প

সম্ভাৰ ♦ গণেশ লাল চৌধুৰী ১৪

সপোনতৰ নাম তুমি ♦ এনামুল হক ১৫

"জীৱন এক অনুভৱ" ♦ মোঃ আব্দুল লতিফ ১৫

কোন আশাৰে কওঁ তুমি মোৰ প্ৰেয়সী ♦ মোঃ আব্দুল লতিফ ১৬

জোনবাই ♦ মাৰ্জিয়ানা আহমেদ ১৬

আমাৰ গাঁওলৈ ঈশ্বৰ আহিছে।। ♦ আফৰুজা খাতুন ১৭

ড° ভূপেন হাজৰিকাদেৱৰ সোঁৱৰণত ♦ সুপলব পাল ১৮

অনুভৱ ♦ গীতুমণি দাস ১৮

তেওঁহে মোৰ সংগোপন প্ৰেয়সীৰ পৰিচয় ♦ ৰকিবুল ইছলাম ১৯

তোমাৰ পৰশত ♦ ওমাৰ ফাৰুক ১৯

তুমি বাৰু ♦ বৰ্ণালী সৰকাৰ ২০

৩০ অক্টোবৰ' ২০০৮ ♦ শাহজাহান আলি আহমেদ ২০

সপোন এটা লৈয়েই ♦ কদভানু খাতুন ২১

সন্ত্ৰাসবাদী ♦ মজিবৰ ৰহমান ২১

অপদ্য ♦ ফৰিদা খাতুন ২২

জি. এল. চৌধুৰী কলেজ ♦ ফাৰুক হুছেইন ২২

প্ৰেম ♦ ৰুকিয়া খাতুন ২২

জীৱন ♦ জেচমিনা খাতুন ২৩

এটোপাল কেঁচা তেজৰ গোন্ধ ♦ বিজয় নাথ ২৩

কথা-শিল্প

চিকাৰী ♦ মোহন লাল চৌধুৰী ২৪

বন্ধুত্ব ♦ অনুবাদ- পূৰ্ণ বাহাদুৰ ছেত্ৰী ২৮

কঠচিতীয়া বোৰাবী ♦ মনালিছা আহমেদ ৩০

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

Library :

হাঁহি ◆ মামনি আহমেদ ৩৩
প্ৰেম ◆ আফজালুৰ ৰহমান ৩৫
অপেক্ষাৰ সীমা ভেদী ◆ মজিবৰ ৰহমান ৩৬
মোৰ হৃদয়ত তোমাৰ বাবে অশ্ৰুজল ◆ বৰ্ণালী মতক ৩৮

মুখা-মুখি

সাক্ষাৎকাৰ ◆ ৰতন লহকৰ আৰু যুথিকা তালুকদাৰ ৪১
শায়েৰী হিন্দী ◆ শ্ৰী শোভা চৌধুৰী ৪৩

ENGLISH SECTION

THE POETIC IMAGE IN INDIAN ENGLISH POETRY: JAYANTA MAHAPATRA, THE ROLE MODEL. ◆ Kalyan Chandra Talukdar ৪৪
ECONOMIC GROWTH, EMPLOYMENT AND POVERTY IN INDIA ◆ Dr. Jaya Biswas Kunda ৫৪
CHANGING ROLE OF SMALL SCALE INDUSTRIES IN THE ECONOMIC DEVELOPMENT OF ASSAM. ◆ Mrs. Piyali Ghosh ৫৭
TOPIC- "SOCIO- ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE BODOS IN INDIA" ◆ Anjali Narzary ৬১
CONCENTRATION EXERCISES FOR TRAINING THE MIND ◆ Mukut Khan ৬৬
A STUDY OF MAHATMA GANDHI'S SOCIAL AND POLITICAL THOUGHT RELEVANCE WITH PRESENT SOCIETY ◆ Nijara Thakuria ৭১
"CORRUPTION" THE BURNING ISSUE IN INDIA ◆ Subhankar Saha ৭৬
HUBBLE SPACE TELESCOPE ◆ Suman Pandit ৭৭

POETRY

HURTS LIKE HEAVEN ◆ Koushik Dhar ৭৮
MY COLLEGE ◆ Binay Kr. Roy ৭৮
FRIENDSHIP ◆ Mozibar Rahman ৭৯
LETTERS ◆ Shahnaj Khatun ৭৯
MY LOVE FOR YOU ◆ Dipankar Roy ৮০
WHO IS SHE ◆ Rajib Darzi ৮০
DREAM ◆ Dipankar Roy ৮০
STUNNING FACTS ◆ Mamoni Ahmed ৮১
ID YOU KNOW? ◆ Binay Kr. Roy ৮১
মহৎ লোকৰ সোণসেৰীয়া কথা ◆ মনোৱাৰ হুছেইন ৮২
মহৎ লোকৰ বাণী ◆ মজিবৰ ৰহমান ৮২

প্ৰতিবেদনপঞ্জী

৮৩-৮৫
List of Teaching And Non-Teaching Staff ৮৬-৮৭
শেষ পৃষ্ঠাৰ অনুভৱ ৮৮

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

গণশিল্পী খগেন মহন্তৰ স্মৃতিত

✍ ৰূপামণি কাকতি
সহকাৰী অধ্যাপিকা, অসমীয়া বিভাগ

গণশিল্পী খগেন মহন্ত অসমীয়া সঙ্গীত জগতৰ এটি উজ্জ্বল নক্ষত্ৰ। এক স্বকীয় শৈলী আৰু নিৰলস সাধনাৰে তেওঁ অসমীয়া সঙ্গীত জগতলৈ অবিস্মৰণয়ী অৱদান আগবঢ়াই থৈ গ'ল। সঙ্গীতৰ মাজেৰে জীৱনৰ সত্য আৰু সৌন্দৰ্যৰ সন্ধান কৰা মহন্তদেৱে নতুন পুৰুষৰ মাজত সঙ্গীতৰ এক সুকীয়া পৰম্পৰা সৃষ্টি কৰি থৈ গ'ল।

এটা সঙ্গীতময় পৰিৱেশত জন্ম গ্ৰহণ কৰা খগেন মহন্তদেৱে সঙ্গীতকেই জীৱনৰ ব্ৰত হিচাপে লৈছিল। স্কুলীয়া তথা কলেজীয়া জীৱনতো সঙ্গীতেই আছিল তেওঁৰ একমাত্ৰ উপাসনা। তেওঁৰ গানৰ মাজত জীৱন্ত হৈ উঠিছিল গাঁৱলীয়া জীৱনৰ সতেজ ছবি, ধাননি পথাৰৰ বিচিত্ৰ ৰূপ, চৰাই চিৰিকটিৰ কাকলি, বোকা-পানীৰ মৰম ভালপোৱা, শ্ৰমজীৱী মানুহৰ দুখে গৰকা ছবি আজিৰ বিচিত্ৰ সম্ভাৰ। তেওঁৰ বাবে সঙ্গীত আৰু জীৱন অভিন্ন। সেইবাবে তেওঁ কব পাৰিছিল "গীত গোৱাৰ মাজেৰেই 'মানুহ' পালোঁ। মানুহেই মোৰ বাবে এখন সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ কিতাপ, যাৰ পৰা মই জীৱনবোধ শিকিলোঁ। জীৱনক ভাল পাবলৈ শিকিলোঁ।" সঙ্গীতৰ মাজেৰে জীৱন আৰু সমাজক ভাল পাবলৈ শিকা খগেন মহন্তদেৱে লোক-সঙ্গীতৰ চৰ্চা, গৱেষণা, প্ৰচাৰ আৰু প্ৰসাৰৰ কামত মৃত্যুলৈকে ব্ৰতী হৈ আছিল। তেওঁ সচাঁকৈয়ে জনতাৰ শিল্পী। সমগ্ৰ জীৱন অসমৰ মানুহৰ মাজতেই থাকি তেওঁ লোক-সঙ্গীতৰ জগতখনক সমৃদ্ধ কৰি থৈ গ'ল।

বামপন্থী আদৰ্শত বিশ্বাসী তেওঁ 'গণনাট্য সংঘ'ৰ মজিয়াৰ পৰা অনাতাঁৰ কেন্দ্ৰলৈ আগবঢ়োৱা জীৱন যোৰা অৱদানৰ কথা অসমীয় মানুহৰ হৃদয়ত চিৰদিন খোদিত হৈ থাকিব। 'মা আমি শদিয়ালৈ যামে, ও টুলটুল ও বুলবুল .....' আদি গীতেৰে শিশু সকলৰ মাজত 'খগেন মহন্ত মামা' ৰূপে জনপ্ৰিয় তেওঁৰ অধিক সংখ্যক কালজয়ী গীতৰ শ্ৰষ্টা আছিল যশস্বী কবি কেশৱ মহন্তদেৱ। জনসমাজক উদ্বেলিত কৰিবা পৰা এই গীতৰ মাজেৰে শান্তি সম্প্ৰীতিৰ বাণী, সামাজিক চেতনা আৰু মানৱতাৰ বাণী বিয়পাই দিছিল।

অসমীয়া জাতিৰ সংকটপ সময়তো তেওঁ গীতৰ মাজেৰেই সংগ্ৰামী ভাৱমূৰ্তি প্ৰকাশ কৰিছিল।

অসমীয়া লোক-সংস্কৃতিৰ পথাৰখন খগেন মহন্তৰ বাবে অতিকে আপোন। অসমীয়া লোক-সংস্কৃতিৰ বিবিধ সমল তেওঁ যেন সুৰেৰে বান্ধি গীতৰ মাজেৰে ৰাইজক উপহাৰ দিছিল। আমাৰ হেৰাই যাবলৈ ধৰা লোক গীত, বৰগীত আৰু বনগীতক তেওঁ অপূৰ্ব সুৰেৰে নতুন মাত্ৰা প্ৰদান কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। তেওঁ আছিল সচাঁকৈয়ে 'বিহু সম্ৰাট'। বিহুগীতৰ 'ওজা' খগেন মহন্তৰ বিহুগীতৰ ধ্বনি অসমৰ ইমূৰৰ পৰা সিমূৰলৈ প্ৰতিজন অসমীয়াৰ হৃদয়ত সজীৱ হৈ ৰ'ব। তেওঁৰ বিহুগীত যুৱক-যুৱতীৰ মাজত কিমান জনপ্ৰিয়, ভাবিলে আচৰিত লাগে। অসমীয়া লোক-সংগীতৰ প্ৰাতঃস্মৰণীয় ব্যক্তিজনাই খগেন মহন্ত।

তেওঁৰ সঙ্গীত জীৱনৰ পৰিক্ৰমা আকৰ্ষণীয়। ১৯৫৯ চনতেই সৰ্ব ভাৰতীয় সঙ্গীত সন্মিলনত লোকবাদ্য 'খেল' পৰিৱেশন কৰি চাঞ্চল্য সৃষ্টি কৰা মহন্তদেৱে বিভিন্ন বঁটা বাহনৰ উপৰি 'সংগীত নাটক অকাডেমী' বঁটাও লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল ? ৰাইজৰ অফুৰন্ত মৰম, ভালপোৱা আৰু শ্ৰদ্ধাই আছিল তেওঁৰ সংগীত যাত্ৰাৰ পাথেয়। উল্লেখযোগ্য তেওঁৰ সুযোগ্য

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

গণশিল্পী খগেন মহন্তৰ স্মৃতিত

ড° ৰূপামণি কাকতি
সহকাৰী অধ্যাপিকা, অসমীয়া বিভাগ

গণশিল্পী খগেন মহন্ত অসমীয়া সঙ্গীত জগতৰ এটি উজ্জ্বল নক্ষত্ৰ। এক স্বকীয় শৈলী আৰু নিৰলস সাধনাৰে তেওঁ অসমীয়া সঙ্গীত জগতলৈ অবিস্মৰণয়ী অৱদান আগবঢ়াই থৈ গ'ল। সঙ্গীতৰ মাজেৰে জীৱনৰ সত্য আৰু সৌন্দৰ্যৰ সন্ধান কৰা মহন্তদেৱে নতুন পুৰুষৰ মাজত সঙ্গীতৰ এক সুকীয়া পৰম্পৰা সৃষ্টি কৰি থৈ গ'ল।

এটা সঙ্গীতময় পৰিৱেশত জন্ম গ্ৰহণ কৰা খগেন মহন্তদেৱে সঙ্গীতকেই জীৱনৰ ব্ৰত হিচাপে লৈছিল। স্কুলীয়া তথা কলেজীয়া জীৱনতো সঙ্গীতেই আছিল তেওঁৰ একমাত্ৰ উপাসনা। তেওঁৰ গানৰ মাজত জীৱন্ত হৈ উঠিছিল গাঁৱলীয়া জীৱনৰ সতেজ ছবি, ধাননি পথাৰৰ বিচিত্ৰ ৰূপ, চৰাই চিৰিকটিৰ কাকলি, বোকা-পানীৰ মৰম ভালপোৱা, শ্ৰমজীৱী মানুহৰ দুখে গৰকা ছবি আজিৰ বিচিত্ৰ সম্ভাৰ। তেওঁৰ বাবে সঙ্গীত আৰু জীৱন অভিন্ন। সেইবাবে তেওঁ কব পাৰিছিল "গীত গোৱাৰ মাজেৰেই 'মানুহ' পালোঁ। মানুহেই মোৰ বাবে এখন সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ কিতাপ, যাৰ পৰা মই জীৱনবোধ শিকিলোঁ। জীৱনক ভাল পাবলৈ শিকিলোঁ।" সঙ্গীতৰ মাজেৰে জীৱন আৰু সমাজক ভাল পাবলৈ শিকা খগেন মহন্তদেৱে লোক-সঙ্গীতৰ চৰ্চা, গৱেষণা, প্ৰচাৰ আৰু প্ৰসাৰৰ কামত মৃত্যুলৈকে ব্ৰতী হৈ আছিল। তেওঁ সচাঁকৈয়ে জনতাৰ শিল্পী। সমগ্ৰ জীৱন অসমৰ মানুহৰ মাজতেই থাকি তেওঁ লোক-সঙ্গীতৰ জগতখনক সমৃদ্ধ কৰি থৈ গ'ল।

বামপন্থী আদৰ্শত বিশ্বাসী তেওঁ 'গণনাট্য সংঘ'ৰ মজিয়াৰ পৰা অনাতাঁৰ কেন্দ্ৰলৈ আগবঢ়োৱা জীৱন যোৱা অৱদানৰ কথা অসমীয় মানুহৰ হৃদয়ত চিৰদিন খোদিত হৈ থাকিব। 'মা আমি শদিয়ালৈ যামে, ও টুলটুলৈ ও বুলবুল .....' আদি গীতেৰে শিশু সকলৰ মাজত 'খগেন মহন্ত মামা' ৰূপে জনপ্ৰিয় তেওঁৰ অধিক সংখ্যক কালজয়ী গীতৰ শ্ৰষ্টা আছিল যশস্বী কবি কেশৱ মহন্তদেৱ। জনসমাজক উদ্বেলিত কৰিবা পৰা এই গীতৰ মাজেৰে শান্তি সম্প্ৰীতিৰ বাণী, সামাজিক চেতনা আৰু মানৱতাৰ বাণী বিয়পাই দিছিল।

অসমীয়া জাতিৰ সংকটপ সময়তো তেওঁ গীতৰ মাজেৰেই সংগ্ৰামী ভাৱমূৰ্তি প্ৰকাশ কৰিছিল।

অসমীয়া লোক-সংস্কৃতিৰ পথাৰখন খগেন মহন্তৰ বাবে অতিকে আপোন। অসমীয়া লোক-সংস্কৃতিৰ বিবিধ সমল তেওঁ যেন সুৰেৰে বান্ধি গীতৰ মাজেৰে ৰাইজক উপহাৰ দিছিল। আমাৰ হেৰাই যাবলৈ ধৰা লোক গীত, বৰগীত আৰু বনগীতক তেওঁ অপূৰ্ব সুৰেৰে নতুন মাত্ৰা প্ৰদান কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। তেওঁ আছিল সচাঁকৈয়ে 'বিহু সম্ৰাট'। বিহুগীতৰ 'ওজা' খগেন মহন্তৰ বিহুগীতৰ ধ্বনি অসমৰ ইমূৰৰ পৰা সিমূৰলৈ প্ৰতিজন অসমীয়াৰ হৃদয়ত সজীৱ হৈ ৰ'ব। তেওঁৰ বিহুগীত যুৱক-যুৱতীৰ মাজত কিমান জনপ্ৰিয়, ভাবিলে আচৰিত লাগে। অসমীয়া লোক-সংগীতৰ প্ৰাতঃস্মৰণীয় ব্যক্তিজনাই খগেন মহন্ত।

তেওঁৰ সঙ্গীত জীৱনৰ পৰিক্ৰমা আকৰ্ষণীয়। ১৯৫৯ চনতেই সৰ্ব ভাৰতীয় সঙ্গীত সন্মিলনত লোকবাদ্য 'খেল' পৰিৱেশন কৰি চাঞ্চল্য সৃষ্টি কৰা মহন্তদেৱে বিভিন্ন বঁটা বাহনৰ উপৰি 'সংগীত নাটক অকাডেমী' বঁটাও লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল? ৰাইজৰ অফুৰন্ত মৰম, ভালপোৱা আৰু শ্ৰদ্ধাই আছিল তেওঁৰ সংগীত যাত্ৰাৰ পাথেয়। উল্লেখযোগ্য তেওঁৰ সুযোগ্য

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

সহধৰ্মিণী— অসমৰ সংগীত জগতৰ সাধনাৰ গতি ত্বৰান্বিত কৰিছিল। তেওঁৰ সুযোগ্য পুত্ৰ অঙ্গৰাগ সম্প্ৰতি অসমৰ নতুন প্ৰজন্মৰ এগৰাকী জনপ্ৰিয় শিল্পী। অঙ্গৰাগেও পিতৃৰ পদাঙ্ক অনুসৰণ কৰি অসমৰ গীত-মাতক পৃথিৱীৰ বিভিন্ন ঠাইলৈ লৈ যাবলৈ সক্ষম হৈছে। ভাৰতীয় সংগীত জগতত প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰা অঙ্গৰাগ নেদাৰলেণ্ড, ছুইজাৰলেণ্ড আদি বিভিন্ন দেশত অভিনৱ ৰূপত লোকগীত গাই অলেখ বিদেশীক অভিভূতকৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। এয়াও পিতৃ খগেন মহন্তৰ গৌৰৱ আৰু অৱদান।

নিয়তিৰ বিধান অনুসৰণ কৰি যোৱা ২০১৪ চনৰ ১৩ জনত তাৰিখে হেজাৰ হেজাৰ অসমীয়া মানুহক কন্দুৱাই তেওঁ ইহলীলা সম্বৰণ কৰে। মৃত্যুৰ পিছতো এজন শিল্পী জীয়াই থাকে জনতাৰ হৃদয়ে হৃদয়ে জীয়াই থাকে কালজয়ী গীতসমূহ। খগেন মহন্তদেৰৰ প্ৰাণঢালি গোৱা "পাৰৰ পাখিত গাঠি দিলো ফুলাম চিঠিখন, এক আছিল ৰদা, ৰাণী দুগৰাকী, জোনটি ওলাললে ওৰটি ওলাব, জোনক জানো সুধি চাব, কাউৰী পৰে, কলৰে পাততে কাউৰী পৰে, আগলী কলৰে পাততে, এযুৰি কপৌৰে মাতোতে, চেনেহীৰ সচাঁকৈ কচোন ওই, ধনলৈ মনত পৰেনে" আদি কালজয়ী গীতসমূহ কোনে পাহৰিব পাৰে?

তেখেতৰ কণ্ঠ, সুৰ আৰু বিশাল ব্যক্তিত্ব নতুন পুৰুষৰ বাবে মৃত্যুহীন আদৰ্শ স্বৰূপ। তেখেতৰ বিদেহী আত্মাই অমৰ ধামত শান্তিৰে জিৰণি লওঁক। এয়াৰ আমাৰ কামনা।

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

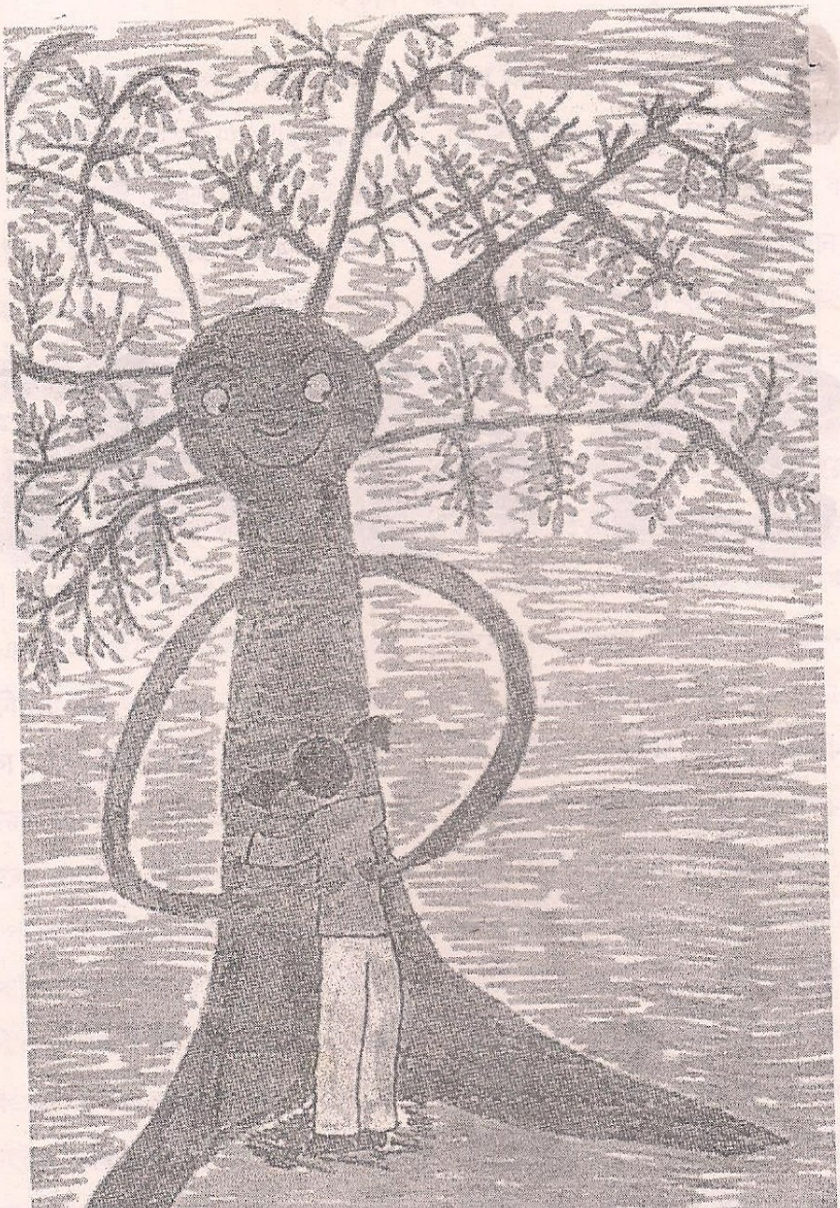

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

Library:

প্রবন্ধ

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

বৰ্তমান সমাজত সাহিত্যৰ ভূমিকা আছেনে ?

✍ আবু ছামা
সহকাৰী অধ্যাপক

এয়া কোনো নতুন কথা নহয়, পূৰণা কথা, মানে একেবাৰেই পূৰণা কথা। অৰ্থাৎ যেতিয়াৰ পৰা সাহিত্যৰ জন্ম হৈছে তেতিয়াৰ পৰা। সাহিত্য সৃষ্টি হোৱাৰ পিছতে এই প্ৰশ্নৰ উত্তৰ হৈছিল- সাহিত্য কিয়? সাহিত্যই আমাক কি দিব? অথবা সাহিত্যৰ দ্বাৰা জীৱনৰ বা সমাজৰ কিবা উপকাৰ হবনে? নে সাহিত্যই কেতিয়াবা জীৱনৰ বা সমাজৰ ক্ষতিও সাধন কৰে আদি। এনেধৰণে কিমান যে প্ৰশ্ন যুগ-যুগ ধৰি সাহিত্যকলৈ উত্থাপন হৈ আহিছে লগতে এই প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰো বিচাৰি থকা হৈছে। উত্তৰ নোপোৱা নহয়, যেতিয়াই প্ৰশ্নৰ উদয় হৈছে তেতিয়াই উত্তৰ দিয়া হৈছে। এবাৰ-দুবাৰ নহয় অনেকবাৰ। কিয়নো প্ৰশ্নটোৱেই এনেকুৱা যিকোনো উত্তৰেই এই প্ৰশ্নৰ সম্পূৰ্ণ উত্তৰ নহয়। বিভিন্ন সময়ত বিভিন্ন ধৰণৰ উত্তৰ দিয়া হৈছে, আজিও দি থকা হৈছে তথাপিও প্ৰশ্ন-প্ৰশ্ন হৈয়ে থাকিল উত্তৰৰ অপেক্ষাত। ইয়াৰ কাৰণ যদি বিচৰা হয় দেখা যায় যে, সাহিত্যৰ স্বৰূপ সকলো সময়তে একেধৰণে হৈ থকা নাই, সময় সাপেক্ষে ইয়াক পৰিৱৰ্তন পৰিবৰ্ধন হৈয়ে আহিছে। অৰ্থাৎ সময়ৰ লগে লগে সাহিত্যৰ পৰিভাষা স্বৰূপ আৰু পৰিধি পৰিৱৰ্তন হৈছে। আজিও দেখা যায় বিবিন্ন সময়ত বিভিন্ন জনে প্ৰশ্ন কৰে বৰ্তমান বিজ্ঞানৰ যুগত সাহিত্যৰ কিয় প্ৰয়োজন? মানুহ আজি মঙ্গল গ্ৰহলৈ যোৱাৰ কথা ভাবি আছে এনেহনে সময়ত কাল্পনিক কথা-কাহিনীয়ে মানুহৰ বা সমাজৰ উন্নতি সাধন কৰিবনে? অথবা বাস্তৱবাদী চিন্তা-ধাৰাৰ যুগত আৱেগ-অনুভূতিৰ চৰ্চাই মানৱ সমাজক সৰ্বাংগীন বিকাশত কিবা ভূমিকা ৰাখিব পাৰেনে? কেৱল এনেকুৱা বিভিন্ন প্ৰশ্ন উৎথাপন কৰিয়েই ক্ষান্ত থকা দেখা নাযায়। কিছুমানেতো ন্যায়ধীশৰ দৰে চিধাই কৈ দিয়ে বৰ্তমান যুগত সাহিত্যৰ কোনো স্থান নাই। সাহিত্যই সমাজৰক উপকাৰ নকৰি অপকাৰহে কৰিছে।

যিয়েই নহওঁক এনেকুৱা কিছুমান কথায় বা প্ৰশ্নই মোকো কেতিয়াবা কেতিয়াবা ব্যাতি-ব্যাস্ত কৰে। কিয়নো মই এজন সাহিত্যৰ ছাত্ৰ। হয়তো এনেহেন কিবা এটা কাৰণতে এই প্ৰশ্নৰ উত্তৰ বিচাৰি ব্যৰ্থ চেষ্টা এটো কৰাৰ প্ৰয়াস কৰা হ'ল। 'সাহিত্য' শব্দৰ বুৎপত্তিৰ ফালে যদি দৃষ্টি দিয়া হয় তেতিয়াও কিন্তু দেখা যায় যে সাহিত্যৰ সৃষ্টি অকাৰণতে হোৱা নাই কিবা এটা 'হিত' চিন্তা কৰাই হৈছে ইয়াৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য। যদি এই কথাবোৰ বাদো দিয়া হয় যে এইবোৰ পুথিগত কথা ইয়াৰ কোনো ভিত্তি নাই, সত্যতা নাই। কিন্তু আমি এইটো ভাল দৰেই জানো যে এই পৃথিৱীত কোনো এটা বাস্তৱ বিনা কাৰণত সৃষ্টি হোৱা নাই। তেনেহ'লে সাহিত্যৰ সৃষ্টি বাৰু এনেয়ে হৈছে নেকি? নহয়, কেতিয়াও নহয় সাহিত্য সৃজনত মূলতেই উদ্দেশ্য আছে আৰু এটা সৰু সুৰা উদ্দেশ্যও নহয় মহান উদ্দেশ্যহে। ঠিক আছে মানি লোৱা হ'ল সাহিত্য হৈছে কিছুমান কল্পনা-ভাৱনা অথবা আৱেগ-অনুভূতিৰ সমাহাৰ। তথা-কথিত বৈজ্ঞানিক দৃটি বা বাস্তৱতাৰ ইয়াত অভাৱ। এইখিনিতে উল্লেখ কৰিব পাৰি যে, সাহিত্য সদায় সম্পূৰ্ণ বৈজ্ঞানিক দৃষ্টিভংগীহীন বা অবাস্তৱ কল্পনা নহয়। সাহিত্যৰ সামগ্ৰী মানৱ জীৱনৰ পৰাই লোৱা হয়, মানব সমাজৰ পৰাই লোৱা হয়। অৰ্থাৎ সাহিত্যৰ জীৱা-নিমখ মানুহৰ জীৱনেই। এয়া সমাজৰ কোনো বিশেষ শ্ৰেণীৰ মানুহৰ জীৱন নহয়। সমাজৰ সৰ্বস্তৰৰ মানুহৰ কথা সাহিত্যই কয়।

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

বিশেষকৈ সেই শ্ৰেণীৰ মানুহকো সাহিত্যই কেন্দ্ৰত স্থান দিয়ে। সাধাৰণতে যি সকলক ইতিহাসেও ঢুকি নাপায়, ৰাজনীতি, অৰ্থনীতি অথবা বিজ্ঞানেও সেইবোৰৰ কথা গমকে নাপায়। আটাইতকৈ মহত্বপূৰ্ণ আৰু মন কৰিবলগীয়া কথা হ'ল কোনো এখন দেশ বা ভূ-খণ্ডৰ কোনো এটা সময়ক সচাঁ ইতিহাস সেই ঠাইৰ সেই সময়ৰ সাহিত্যহে পোৱা যায়। ইয়াৰোপৰি যদি কোৱা হয় মানৱ জীৱনত তথা সমাজ জীৱনত কল্পনা-ভাৱনা, আৱেগ-অনুভূতিৰ স্থান অলপো নাই নেকি ? যদি আছে তেন্তে সেইবোৰৰ চৰ্চা সেই বিষয়ে আলাপ-আলোচনা কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা নিশ্চয় আছে, কাৰণ আৱেগ-অনুভূতি আদি মানুহ সহজাত প্ৰবৃত্তি। যিমান যি কলেও কিন্তু আমি সেইবোৰক বাদ দি জীয়াই থাবি নোৱাৰো। সুখত আমি আনন্দিত হওঁ আৰু দুখৰ সময়ত বেদনা অনুভূৱ কৰো কষ্ট পাওঁ। ফুলি থকা এপাহ গোলাপ ফুল দেখিলে আমাৰ মনটো ভাল লাগে আৰু যন্ত্ৰণাত চিৎকাৰ কৰি থকা ব্যক্তি বা প্ৰাণী এটা দেখিলে আমাৰ হৃদয় কান্দি উঠে। সচাঁ অৰ্থত কব গ'লে এইখন সংসাৰক সংসাৰ ৰূপে ভাষা বা সাহিত্যইহে গঢ়িছে অৱশ্যে পৃথিৱীখনৰ কথা বেলেগ হয়তো বিধাতা ৰচিছে। ঠিক তেনেদৰে মানুহৰ এজনক প্ৰকৃত অৰ্থত মানুহ বনাই সাহিত্যইহে। কাৰণ সাহিত্যই অন্তঃনেত্ৰ খুলি দিয়ে যাৰ দ্বাৰা আমি বহুতো কিবা-কিবি দেখিব পাৰো, ভাৱিব পাৰো যিটো নেকি আমাৰ বাহ্য-দৃষ্টিৰ অগোচৰ।

সাহিত্যই মানুহৰ বিবেগক জগাই ৰাখে আৰু জাগ্ৰত কৰে। এই কথাৰ প্ৰমাণ আমি নিজে নিজেই চাব পাৰো। এখন ভাল কিতাপ পঢ়াৰ পাছত আমি সেইজন মানুহ হৈ নাথাকো যিজনে মানুহ আমি সেই কিতাপখন পঢ়াৰ আগতে আছিলো। সাহিতাই মানুহক লোভ, মোহ, মদ, <u>মাৎসৰ্য্য</u> আদি দুৰ্গুণ সমূহৰ পৰা বচাই ৰাখিব পাৰে। দয়া-মায়া, পৰোপকাৰ, ধৈৰ্য্য আদি ভাল গুণৰ অধিকাৰী কৰে। সাহিত্যই আমাৰ <u>মনঃবেদনাক</u> জগাই তোলো ? বৰ্ত্তমান সমাজখনলৈ যদি আমি ভালদৰে লক্ষ্য কৰো দেখা যায় যে, আমি মানুহবোৰে নিজকে একো-একোজন বাস্তৱবাদী বৈজ্ঞানিক দৃষ্টিভংগীৰ ধাৰক-বাহক হিচাপে ভাৱি নিজকলৈ ব্যস্ত হৈ পৰিছো। মানুহ-মানুহৰ বাবে কথাটো সমূলি পাহৰি গৈছে। সমাজৰ কথাতো বাদেই আমি আমাৰ পৰিয়ালৰ কথাই নভৱা হৈছো। হকে-বিহকে ধন-সঞ্চয় কৰিয়ে ভোগ-বিলাসত মত্ত হৈ নিজকে পাহৰি গৈছো। নিজৰ বিষয়ে কিছু সময় ভাৱিবলৈ, অলপ চিন্তা কৰিবলৈ সময় নোহোৱা হৈছে। এনেহেন ভোগবাদী সমাজ ব্যৱস্থাত সচাঁ অৰ্থত সাহিত্যইহে আমাক সত্য পথৰ সন্ধান দিব পাৰে। সাহিত্যই আমাক ভোগ-বিলাসৰ গুলামীৰ পৰা মুক্ত কৰিব পাৰে, ত্যাগৰ ভাৱনা জগাই তুলিব পাৰে। নিজৰ বিষয়ে ভাৱিবলৈ বাধ্য কৰাব পাৰে লগতে অন্যৰ কাৰণে চিন্তা কৰিবলৈও শিকাব পাৰে। জীৱনটো নিজৰ কাৰণে যিমান তাতোকৈ বেছি আনৰ কাৰণেহে এই কথাৰ উপলব্ধি আমাক সাহিত্যই কৰাব পাৰে। এই সকেলাবোৰ দিশ চাই-মেলি কব পৰা যায় যে, বাঢ়ি অহা এন্ধাৰৰ বিপৰীতে সাহিত্যই পোহৰৰ এটি সৰু সলিতা হলেও জলাই ৰাখিব পাৰে। বিবিধ সমস্যাৰ জৰ্জাৰিত তথা ঘাতে-প্ৰতিঘাতেৰে ভৰা মানৱ জীৱনত যদি কেতিয়াবা আমি হতাশ-নিৰাশ হৈ পৰো, দিশ-হাৰা হৈ যাওঁ, জীৱনৰ প্ৰতি বিতৃষ্ণা জাগে, জীৱনটোক বোজা স্বৰূপ ভাৱিবলৈ লওঁ। এনেহেন পৰিস্থিতিত এজন ভাল লেখকৰ লিখনিয়ে আমাক সাহক যোগায় জীৱনক ভাল পাবলৈ শিকায়, আমাৰ জিজ্ঞাসাক উৎজীৱিত কৰে। অৰ্থাৎ জীৱনৰ অৰ্থ আৰু উদ্দেশ্যৰ সঠিক ধাৰণা বা জ্ঞান আমাৰ সাহিত্যইহে প্ৰদান কৰে। জীৱনক গতিশীল আৰু সাৰ্থক কৰি তোলে। সাহিত্যই আমাক কঠিন পৰিস্থিতিৰ মুকাবলা কেনেকৈ কৰিব পাৰি সেই বিষয়েও কয়। লগতে যদি আমি ভুল পথেৰে যাত্ৰা কৰো তেতিয়াও কিন্তু ভাত চবাওঁতে হঠাৎ দাঁতত লগা শিল টুকুৰাৰ দৰেই সাহিত্যই আমাক সুৰৰাই দিয়ে এইটোৱেই একমাত্ৰ ৰাস্তা নহয় আৰু বাস্তাও আছে যিটো বাটেৰেও যাব পৰা যায়। সাহিত্যই

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

মানুহক ভূল পথৰ পৰা সৎ পথলৈ ঘুৰাই অনাৰ অনেক উদাহৰণ আছে। মই মাত্র এটা সৰু উদাহৰণ ইয়াত দিব বিচাৰিছো ১৮শ শতিকাত জয়পুৰ নৰেশ জয়সিংহ নিজৰ নৱ বিবাহিত পত্নীৰ প্রেমত নিমগ্ন হৈ কেইবা দিন ধৰি ৰাজ প্ৰসাদৰ ভিতৰত আৱদ্ধ হৈ আছি তেতিয়া তেওঁৰ দৰবাৰী কবি বিহাৰীয়ে ভাৱিলে এই অৱস্থাত ৰাজ্যৰ কি গতি হ'ব? শেষত তেওঁ মাত্র দুটি কবিতাৰ শাৰী লিখি দুৱাৰ ৰক্ষকৰ দ্বাৰা পঠিয়াই দিলে। কবিতা দুশাৰী আছিল— 'নহি পৰাগ, নহি মধুৰ মধু, নহি বিকাশুয়হি কাল। অলি কলি হি ছৌ বন্দৌ, আগে কোন হৱাল।'

অৰ্থাৎ এতিয়াতো ইয়াত পৰাগো নাই আৰু মকৰন্দ অৰ্থাৎ মধুও উৎপন্ন হোৱা নাই। এনেকি ইয়াৰ সম্পূৰ্ণ বিশাশ হোৱাই নাই (ফুল ফুলাই নাই) এতিয়াতো মাত্র কলিহে। হে ভ্ৰমৰ ৰূপ মহাৰাজ যদি আপুনি নিজৰ কৰ্ত্তব্য আৰু ৰাজ-কাৰ্য পাহৰি ইয়াতে নিমগ্ন হৈ থাকে যেতিয়া ইয়াৰ সম্পূৰ্ণ বিকাশ ঘটিব তেতিয়া আপোনাৰ কি দশা হব? কবিতা দুশাৰী পঢ়ি ৰজা জয় সিংহৰ চেতনতা ঘুৰি আহে আৰু ৰাজ কাৰ্যত মনোনিবেশ কৰে। ইয়াৰেুৰি আমাৰ দেশখনে যে স্বাধনীতা লাভ কৰিছে ইয়াতো সাহিত্যৰ ভূমিকা যৰ্থেষ্ট আছে। দেশ প্ৰেমৰ চেতনা আৰু দেশৰ কাৰণে প্ৰাণ পৰ্যন্ত বলিদান দিয়াৰ ভাৱনা আৰু প্ৰেৰণা জগাই তোলাত সাহিত্যৰ অৱদান কোনোবাই অস্বীকাৰ কৰিব পাৰিবনে?

সাহিত্যৰ এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ-অংশ লোক সাহিত্য। সেইফালেও যদি নজৰ দিয়া যায় যে এটা সৰু ফকৰা যোজনায় জটিলকৈ জটিল সমস্যা এটাৰ নিমিষতে সুন্দৰ কৈ সমাধান কৰি দিয়ে। মুঠতে এইটো কব পৰা যায় যে, সাহিত্যক বাদ দি এটা সুস্থ-সবল আৰু সুন্দৰ জীৱন তথা মানৱ সমাজৰ কথা কল্পনা কৰিব নোৱাৰি। সাহিত্যই মানুহৰ কথা কয়, মানৱতাৰ কথা কয়। সচাঁ অৰ্থত কবলৈ গ'লে সাহিত্যই আমাক আচল মানুহ হ'বলৈ শিকাই। সাহিত্যই মানুহক মানুহৰ ওচৰলৈ লৈ যায়। গতিকে আজি যেনেকৈ মানুহ তথা মানব সমাজৰ বাবে সাহিত্যৰ ভূমিকা অপৰীসীম ঠিক তেনেকৈ অনাগত দিনবোৰতে সমানে থাকিব। ইয়াত কোনো সন্দেহ নাই। ❋

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

পৰম্পৰা আৰু সঞ্চাৰণ ঃ অসমীয়া নাৰী

✍ দীপামণি মেধি
সহকাৰী অধ্যাপিকা, অসমীয়া বিভাগ
✍ হিমাশ্ৰী চৌধুৰী
সহকাৰী অধ্যাপিকা, দৰ্শন বিভাৰ্গ

পৰম্পৰা'ক ইংৰাজীত ''Tradition'' বোলা হয়। সাধাৰণতে পৰম্পৰা বুলিলে সমাজত পূৰ্বৰ পৰা একাদিক্ৰমে চলি অহা কিছুমান আচৰণকে বুজা যায়। সমাজ ভেদে পৰম্পৰাও বেলেগ বেলেগ হোৱা দেখা যায়। আমাৰ অসমীয়া সমাজখনত বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত আমি 'পৰম্পৰা' দেখিবলৈ পাওঁ।

সময়ৰ সোঁতত বিশ্বৰ আন আন ঠাইৰ দৰে অসমৰ মানুহৰো সলনি হৈছে জীৱন পৰিক্ৰমা। সেয়েহে পৰিবৰ্তিত সমাজৰ লগত সুৰ মিলাই সমান্তৰাল ভাৱে আমি যাত্ৰা কৰিব লগা হয়। এনে ক্ষেত্ৰত পৰম্পৰাৰো সলনি হোৱা দেখা যায় সমাজৰ বিভিন্ন দিশত। তাৰ ভিতৰত আমি উল্লেখ কৰিব পাৰো খাৱন-বোৱন, পিন্ধন-উৰণ, খে-ধেমালি, কেশবিন্যাস, প্ৰসাধন, আয়-অলংকাৰ, সোধন-পোছন আদিত পৰম্পৰা পৰিবৰ্তন হোৱা দেখা গৈছে। তদুপৰি আমাৰ সমাজত বিয়াৰ আয়োজন, নিমন্ত্ৰণ অভ্যৰ্থনাত আগৰ আন্তৰিকতা আৰু সামাজিকতা দেখা পোৱা নাযায়। এইবোৰৰ ক্ষেত্ৰত অসমীয়া নাৰী সকলেও আগ লোৱা দেখা যায়।

ভাৰতীয় পৰম্পৰাত নাৰীক মাতৃ, ভগ্নী, কল্যাণকামিনী, শ্ৰীময়ী, স্নেহময়ী, ধৰিত্ৰী, ধাতৃ, শক্তিময়ী আদি নানা ৰূপত কল্পনা কৰা হয়। সেয়েহে অতি কষ্ট স্বীকাৰ কৰি হ'লেও আগতে নাৰীয়ে ঘৰৰ বাহিৰন কৰা, ভাত বন্ধা, ঢেঁকী দি চাউল উলিওৱা, ধানৰোৱা, ধান জৰা, গাখীৰ খীৰোৱা, গোবৰ পেলোৱা, কাপোৰ ধোৱা পৰিয়ালৰ আলপৈচান ধৰা, তাঁত বোৱা, এড়ী পলু হোৱা, সূতা কটা, আলহী শুশ্ৰূষা কৰা, ল'ৰা-ছোৱালীৰ যতন লোৱা বিদ্যালয়লৈ পঠোৱা ইত্যাদি সকলো কামেই চম্ভালিব লাগিছিল। ক'বলৈ গ'লে নাৰীৰ দায়িত্ব ঘৰৰ মাজতে সীমাবদ্ধ আছিল। কিন্তু বৰ্তমান সভ্যতা সংস্কৃতিৰ বিকাশ আৰু শিক্ষাৰ প্ৰসাৰতাৰ বাবে বৃত্তিমুখী নাৰীৰ সংখ্যাও ক্ৰমাৎ বৃদ্ধি পাই আহিছে। আমাৰ অসমীয়া নাৰী সকলেও পৰম্পৰাক দোহাই দি ঘৰৰ চাৰি বেৰৰ মাজত নাথাকি ওলাই আহিছে। লগতে, ব্যৱসায়িক, অৰ্থনৈতিক, সাংস্কৃতিক, ৰাজনৈতিক আদি বিভিন্ন দিশবোৰত পুৰুষৰ লগতে খোজ মিলাবলৈ সক্ষম হৈছে।

গতিকে দেখা যায় সময়ৰ সোঁতত, সময়ৰ আহ্বানত 'পৰম্পৰা' এই অতীত চেতনাটো ৰাখিও সময়ত স'তে মলি যাব পৰাকৈ পৰিবৰ্তন মানি ল'ব লগা হয়। সেয়েহে আমাৰ অসমীয়া নাৰীসকলেও এই পৰিবৰ্তন মানি চলা দেখা যায়।

এই বিশাল বিশ্বৰ প্ৰতিখন সমাজ নিজস্ব পৰম্পৰাৰে পৰিচালিত হোৱা দেখা যায়। অৱশ্য যুগৰ লগত খাপ খোৱাকৈ পৰম্পৰা প্ৰবাহিত হয়। দৰাচলতে পূৰ্বপুৰুষৰ পৰ পৰৱৰ্তী পুৰুষলৈল, আগৰ চামৰ পৰা পিছৰ চামলৈ জ্ঞান আৰু দক্ষতাৰ স্থানান্তৰণেই Traditoin বা পৰম্পৰাগত মূল কথা। পুৰুষানুক্ৰমে বা বংশানুক্ৰমে চলি অহাটোৱেই যেনেকৈ পৰম্পৰা, ঠিক তেনেকৈ ই ধাৰা বহন কৰা সম্পদ সমূহকো সূচায়। পৰম্পৰা বোলতে প্ৰকৃততো অতীজৰ পৰা সমাজৰ চলি অহা অপৰিবৰ্তনীশীল আচৰণ, ৰীতি-নীতি, লোক বিশ্বাস আদিকেই ধাৰণা কৰা যায় যদিও সেয়া যদিও সেয়া সম্পূৰ্ণ ঠিক নহয়। পৰম্পৰা বুলি কওঁতে অতীতৰ লগত সম্পৰ্ক কিয়নো অতীতক অস্বীকাৰ কৰি পৰম্পৰাক ভাবিব নোৱাৰি। কিন্তু একমাত্ৰ অতীতক অনুকৰণ কৰাটোৱেই পৰম্পৰা নহয়। পৰম্পৰা দৰাচলতে অতীত চেতনা। অতীতৰ চেতনাটো ৰাখিও সময়ত স'তে মিলি অৰ্থাৎ নতুনক আদৰি লয়। পৰম্পৰা আদৰি লোৱা এই নতুনত্বই আধুনিকতা বা পৰিবৰ্তন। এই আধুনিকতা চিৰ গতিশীল কিয়নো আজি যিটো আধুনিক বুলি

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

ভবা হয় কাইলৈ সি পুৰণি হ'ব। দৰাচলতে আধুনিকতা বা পৰম্পৰা পৰিবৰ্তন কথাষাৰ মানুহৰ সভ্যতা আৰু সংস্কৃতিৰ ক্ৰম পৰিবৰ্তিত গতিৰ লগত জড়িত। সময়ৰ সৈতে খোজ মিলাই যাওঁতে সেয়েহে এই পৰিবৰ্তনক সমাজে মানি চলে, সেয়া পুৰুষৰ ক্ষেত্ৰতেই হওঁক বা নাৰীৰ ক্ষেত্ৰতেই হওঁকষ পুৰুষতান্ত্ৰিক সমাজ ব্যৱস্থাত নাৰীসমাজৰ মাজত প্ৰচলিত পৰম্পৰাৰ পৰিৱৰ্তনৰ যি ধাৰা সিও মানুহৰ সভ্যতা আৰু সংস্কৃতিৰ ক্ৰম পৰিৱৰ্তিত গতিৰ ফচল।

সমাজৰ নাৰীৰ স্থানঃ

নাৰী ভগৱানৰ অপূৰ্ব সৃষ্টি। তদুপৰি নাৰী জীয়াই থাকিলেহে এই পৃথিৱীখনো জীয়াই থাকিব। বৈদিক যুগৰ পৰা বৰ্তমানলৈকে নাৰীয়ে সমাজত নিৰ্দিষ্ট আসন লাভ কৰি আহিছে। বেদত নাৰীৰ গুণ, কৰ্তব্য, অধিকাৰ, সিক্ষা আদিৰ বিষদ বিৱৰণ পোৱা যায়। বাস্তৱ দেখা যায় নাৰীৰ কাৰণেই পৰিয়াল সংস্কাৰিত হয়। নাৰী ৰাষ্ট্ৰৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অংগ। ভাৰতীয় সমাজ ব্যৱস্থাত নাৰীৰ সংস্কাৰ ক্ষমতা প্ৰকট হয় পৰিয়ালৰ মাধ্যমেদি। নৱপ্ৰজন্মক মানৱীয় গুণ সমূহেৰে শিক্ষিত আৰু সংস্কাৰিত কৰিব পাৰিলেহে দেশৰ শক্তি বৃদ্ধি পাব। ভগ্নী, জীয়ৰী, ভাৰ্যা আৰু মাতৃ এই চাৰিও অৱস্থাতে নাৰীয়ে কিমান প্ৰেৰণা দায়িনী শক্তি প্ৰকাশ কৰে সেই কথা ইতিহাসত সোণালী আখৰেৰে লিখা আছে। তদুপৰি "যত নয্যস্ত পূজ্যত, পূজ্যন্তে সৰ্ব্বদেৱতাঃ" অৰ্থাৎ য'ত নাৰীৰ পূজা হয় তাত সকলো দেৱতাৰ পূজা হয়।

প্ৰকৃততে নাৰী হৈছে মাতৃ ৰূপ। ভাৰতীয় সংস্কৃতিয়ে মাতৃত্বক কেৱল ভৌতিক ৰূপলৈ চাবলৈ যত্ন কৰা নাই। মাতৃত্ব হৈছে এটা মানসিক অৱস্থা লগতে জন্মভূমিক মানুহে নামকৰণ কৰে মাতৃভূমি বুলি। আমি মানিব লাগিব যে যুগে যুগে সমাজ, পৰিস্থিতি আৰু বাতাবৰণৰ প্ৰভাৱতে নাৰীয়ে বেলেগ বেলেগ ৰূপত অৱতীৰ্ণ হ'ব লগাত পৰিছে। এয়া সময়ৰ আহ্বান। একবিংশ শতিকাত নাৰীয়ে সকলো ক্ষেত্ৰতে অভূতপূৰ্ব সাফল্য লাভ কৰিছে। দিশ শাসনৰ দায়িত্ব ভাৰ লোৱাৰ পৰা মহাকাশচাৰী হোৱালৈকে কোনো ক্ষেত্ৰতে পিচ পৰি থকা নাই। সমাজৰ সকলো কথাতে নাৰীয়ে আগভাগ লয়। বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত বাহ্যিকভাৱে নহ'লেও আন্তৰিকতাৰে নাৰীয়ে কাম কৰি আছে। এক কথাত ক'বলৈ গ'লে নাৰী হ'ল সমাজৰ ধৰণী। কৰো বুলিও নাৰীয়ে কৰিব নোৱাৰা কাম একো নাই। এতিয়া নাৰী অবলা হৈ থকা নাই। সময় আৰু পৰিস্থিতিত নাৰীয়ে সবলাৰূপ প্ৰকাশ কৰি আহিছে। নাৰীৰ বহুবোৰ মূল্যৱান গুণ আৰু সমাহাৰ থকা সত্বেও, নাৰীয়ে সমাজত উচ্চ আৰু সন্মানীয় হোৱা সত্বেও নিজৰ ৰক্ষণাবেক্ষণৰ বাবে সংগ্ৰামী কৰিব লগাত পৰে। নাৰী জীৱনৰ দুৰ্দশা এইখিনিতে। পুৰুষ সমাজে একেমুখে নাৰীৰ গুণানুকীৰ্তন কৰিলেও তাৰ ভিতৰত এনেকুৱা এচাম পুৰষ আছে যিয়ে নাৰীক নৰকীয় যন্ত্ৰণাও দিছে। সেয়েহে সময় আহি পৰিছে প্ৰতি গৰাকী নাৰীক উচ্চ শিক্ষাৰে শিক্ষিত কৰি তোলা। নাৰীৰ শক্তিয়েহে নাৰীৰ অভাৱ পূৰণ কৰিব পাৰে। এইক্ষেত্ৰত "লাও যিমান ডাঙৰ নহওঁক পাতৰ তলত" এনেকুৱা কথা কৈ হাত সাৱতি বহি থাকিল বিপদ হ'ব নাৰী সমাজৰেই। প্ৰধানমন্ত্ৰী জৱাহৰ লাল নেহৰুৱে কৈছিল "এজন ল'ৰাক শিক্ষা দিয়া মানে এজন ব্যক্তিক শিক্ষা দিয়া, এগৰাকী নাৰীক শিক্ষা দিয়া মানে সমগ্ৰ পৰিয়ালক শিক্ষিত কৰা।" গতিকে সমাজ এখনৰ হিতৰ একে স্ত্ৰী শিক্ষা অত্যন্ত জৰুৰী।

নাৰী এক মহান শক্তি। বৰ্তমান যুগত নাৰীৰ স্থান আলোচনা কৰিলে দেখা যায় যে অতীতৰ পৰা বিন্নি ক্ষেত্ৰত চলি অহা পৰম্পৰাক দোহাই দি ঘৰৰ চাৰিবেৰৰ মাজত নিজক আৱদ্ধ নাৰাখি পুৰুষৰ সৈতে সমানে খোজ মিলাই যাবলৈও সক্ষম হৈছে। বিভিন্ন বাধা অতিক্ৰম কৰি সমাজৰ প্ৰতিটো স্তৰতে আগুৱাই যাবলৈ সক্ষম হৈছে।

নাৰী সমাজত পৰম্পৰাৰ পৰিৱৰ্তনৰ ধাৰাঃ

সমাজৰ ভিন্ন ক্ষেত্ৰত পৰম্পৰাৰ চলমান ধাৰা দেখিবলৈ পোৱা যায়। সময়ত সোঁতত, পৰম্পৰাৰো পৰিৱৰ্তন অৱশ্যাম্ভাৱী। সমাজত নাৰীৰ ভূমিকা অপৰিসীম। সেয়েহে অতীতৰ পৰা চলি অহা ৰীতি-নীতি, আচাৰ-ব্যৱহাৰ আদি ক্ষেত্ৰত পৰিৱৰ্তনৰ সোঁত বোৱাই অনাত নাৰীয়েও আগ-ভাগ লয়। পৰম্পৰা গতিশীল। সময়ৰ লগে লগে সমাজৰ ব্যৱস্থাৰ পৰিৱৰ্তনৰ লগে লগে পৰিৱৰ্তন হয় মানুহৰ দৃষ্টিভঙ্গী, ৰুচি-

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

অভিৰুচি, চিন্তা প্ৰবাহ ইত্যাদিৰ। ফলস্বৰূপে সমাজত পূৰ্বৰ পৰা চলি অহা পৰম্পৰাবো পৰিৱৰ্তন হোৱা দেখা যায়। অসমীয়া সমাজত ব্যৱস্থাত নাৰীয়ে পৰম্পৰাবোৰ কেনেদৰে ধৰি ৰাখিবলৈ সক্ষম হৈছে আৰু আধুনিকতাৰ পৰশত ইয়াৰ পৰিৱৰ্তিত ৰূপৰ পৰ্যালোচনা তলত দয়িা ধৰণে কৰিব পাৰো।

বিয়াগীত, বিহুনাম, আইনাম আদি লোকগীতত অসমীয়া নাৰীৰ প্ৰাসংগিকতাঃ

বিয়া নাম বা বিয়াগীত বা বিয়াপদ অসমৰ লোক সাহিত্যৰ এক অমূল্য সম্পদ তথা সমৃদ্ধিশালী পৰম্পৰা। বিবাহ হৈছে এক পৱিত্ৰ আৰু মধুৰ সম্পৰ্কৰ পাতনি য'ত জড়িত হৈ থাকে এহাল প্ৰাপ্ত বয়স্ক যুৱক-যুৱতীৰ আশী আকাংক্ষা আৰু ভৱিষ্যত জীৱনৰ সুন্দৰ পৰিকল্পনা। বিবাহ অসমীয়া সমাজত জীৱনৰ এক অতি প্ৰাণময় আৰু ৰং ৰহইছৰ সামাজিক উৎসৱ। বিবাহে অকলশৰীয়া জীৱনলৈ নতুন সৃষ্টিৰ পাতনি মেলে আৰু আৰম্ভ হয় যুৰীয়া জীৱন। সেয়েহে বিবাহক এক প্ৰাণপৰশা উৎসৱ বুলি কোৱা হয়। এই উৎসৱত থাকে স্ফূৰ্তি, নতুন সাজ-পোছাক পৰিধান তথা খোৱা ব্যৱস্থা। আজিকালি অৱশ্যে বিয়া মানে হৈছে নিজকে কিমান ধনবান তাক প্ৰদৰ্শন কৰা তথা বিবাহিতা, অবিবাহিতা সকলো মহিলাৰ মাজত আয়োজিত এক আঘোষিত সৌন্দৰ্য প্ৰতিযোগিতা।

বিবাহৰ আটাইতকৈ আকৰ্ষণীয় মাংগলিক আৰু মহোমহা অনুষ্ঠান হ'ল 'জোৰণ'। কোনো কোনো ঠাইত ইয়াত 'তেলৰ ভাৰ' বুলিও কোৱা হয়। বিবাহ অনুষ্ঠানত আয়তীয় সকলৰ ভূমিকা গুৰুত্বপূৰ্ণ। জোৰণৰ দিনা দৰাঘৰৰ লোক গৈ কইনাঘৰৰ পদুলিমুখ পোৱাৰ লগে লগে কইনাপক্ষৰ গোটেই বংশ-পৰিয়াল, মিটিৰ কুটুমৰ আনন্দৰ সীমা নাইকিয়া হয়। আয়তীসকলৰ উৰুলিধ্বনিত ৰভাঘৰ ৰজন জনাই তোলা হয় আৰু আৰম্ভ হয় বিয়াগীতৰ "দোল অনা দুলীয়া, জানি অনা লগুৱা, জোৰণ আহি ৰৈ আছে কইনাজনীক সজোৱা।"

যেতিয়া কইনাজনীক ন-কাপোৰ, আ-অলংকাৰ পিন্ধায় তেতিয়া আয়তীসকলে গায়-

মালাৰ অলংকাৰ থোৱা কাটি কৰি
দেউতাৰাৰ অলংকাৰ থোৱা
ৰামে দি পঠাইছে বিচিত্ৰ অলংকাৰ
হাতযোৰ কৰি লোৱা" ইত্যাদি।

এই শ্ৰেণীৰ গীতত কোনোধৰণৰ বাদযান্ত্ৰ ব্যৱহাৰ কৰা নহয়। গীতবোৰ জোৰণ দিবলৈ যাওঁতে, পিন্ধাওতে, পানী তুলিবলৈ ওলাওতে, দৰা-কনা আদৰোতে, কইনা হোমৰ গুৰিত বহোতে, দৰা-বৰণ কৰোঁতে, কইনাক আখৈ তুলি দিওঁতে কইনাক উলিয়াই দিওঁতে দৰা-কইনা আশীৰ্বাদ দিওতে আদি বিভিন্ন পৰ্যায়ত গোৱা হয়। তদুপৰি দৰা-কইনা ৰূপ গুণ সুৱঁৰি। তেওঁলোকৰ ভৱিষ্যত দাম্পত্য জীৱন সুখ সমৃদ্ধি কামনা কৰি গীতবোৰ পৰিৱেশন কৰা হয়। এই গীতবোৰৰ তাৎপৰ্য এয়ে যে ছোৱালীজনীক বোৱাৰী জীৱনৰ নীতি, ধৰ্ম সম্পৰ্কে সজাগ কৰি তোলা। কিন্তু বৰ্তমান আমাৰ সমাজত এনেকুৱা দাম্পত্য জীৱনৰ শিক্ষা প্ৰদানৰ বাবে গোৱা বিয়াগীতৰ পৰম্পৰা প্ৰায় নাই বুলিয়েই ক'ব পাৰি। আজিকালি ছোৱালীবোৰে বিয়াগীত গাব নাজানে। অৱশ্যে ঠাই বিশেষ গাব জানে যদিও খুব তাকৰ। পৰম্পৰাগত বিয়াগীতবোৰ আজি বাদ্যযন্ত্ৰ সহকাৰে কেছেট আদিত বাণীবদ্ধ কৰা হ'ল। তদুপৰি বিষয়বস্তু ক্ষেত্ৰতো বিয়াগীত নতুন ৰূপ পালে।

বিয়াগীতৰ দৰে বিহুগীতো অসমীয়া লোক গীতৰ এক অবিচ্ছেদ্য অংগ। বিহু অসমৰ জাতীয় তথা কৃষিভিত্তিক উৰ্বৰা উৎসৱ। বিহুগীতৰ লগত সংগতি ৰাখি বিহুগীত আৰু বিহুনৃত্য পৰিবেশন কৰা হয়। বিহুনৃত্য এটা সময়ত বহল পথাৰত, মুকলি আকাশৰ তলত গছৰ তলত কৰা হৈছিল। আকৌ নাৰী সকলে পুৰুষ অবিহনে গছৰ তলত নৃত্য কৰাৰ পৰম্পৰা আছিলে। পথাৰৰ বিহুৱে এতিয়া স্থান পালে মঞ্চত। নাচনীসকলৰ মাজৰ শ্ৰেষ্ঠ গৰাকীক বিভিন্ন উপাধিৰে আজিৰ বিহুগীতৰ বিষয়বস্তুৰ প্ৰভেদ যথেষ্ট দেখা যায়। তেনেদৰে বিহুগীতৰ সুৰ, বাদ্যযন্ত্ৰৰ প্ৰয়োগ, সংৰক্ষণ ব্যৱস্থাতো নতুনত্ব আহিছে। বিহুগীত এতিয়া মৌখিক পৰম্পৰাৰ পৰা গৈ কেছেট ৰেকৰ্ডিং আদিৰ জৰিয়তে বাণীবদ্ধ হৈছে। যাৰ ফলত গছৰ তলৰ বিহু এতিয়া পৃথিৱীৰ সৰ্বত্ৰ বিয়পাৰো সুযোহ ওলাইছে। আজিৰ অসমীয়া ছোৱালীয়ে

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

কেছেটৰ জৰিয়তে বাণীবদ্ধ হোৱা গীতৰ সুৰে সুৰে বিহুনৃত্য কৰা সুবিধাকণ লৈ বিভিন্ন হোৱা গীতৰ সুৰে সুৰে বিহুনৃত্য কৰাৰ সুবিধাকণ লৈ বিভিন্ন প্ৰতিযোগিতাত অংশ গ্ৰহণ কৰে।

বিহুগীত, বিহুগীতৰ দৰে আমাৰ সমাজত প্ৰচলিত আইনাম, ধাইনাম, দেহাবিচাৰৰ গীত, নিচুকনি গীত আৰু ওমলা গীত আদিয়েও অসমীয়া নাৰীসমাজত বিশেষ স্থান অতীজৰে পৰা লাভ কৰি আহিছে। আই তাসকলৰ মুখত আজিও সলসলীয়াকৈ এই বিলাক গীত সুনিবলৈ পোৱা যায় যদিওবা আক্ষৰিকভাৱে বহু আইতা শিক্ষিত নহয়। অৱশ্যে বিশয়বস্তুৰ ক্ষেত্ৰত ইয়াতো পৰিৱৰ্তন অহাটো নুই কৰিব নোৱাৰি।

অসমীয়া নাৰী সাজ-পোছাক, আ-অলংকাৰঃ

সাজ-পোছাকৰ মাজতে এজন মানুহৰ ব্যক্তিত্ব আৰু সৌন্দৰ্য ফুটি উঠে। মানুহে লজ্জা নিবাৰণ, সৌন্দবৰ্ধন তথা দেহাটোক কিছুমান উপসৰ্গৰ পৰা ৰক্ষা কৰিবলৈ গছৰ পাত, বাকলি, জন্তুৰ ছাল আদি পৰিধান কৰিছিল। সময়ৰ পৰিৱৰ্তনৰ লগে লগে মানুহৰ বৌদ্ধিক বিকাশৰ ফলত অৱস্থা ভেদে মানুহৰ বস্ত্ৰ পৰিধান কৰাটো জীৱনৰ অভিচ্ছেদ্য অংগ হৈ পৰিল। সাজপাৰ একোটা জাতিৰ প্ৰতীক আখ্যা দিয়া হয়। সাজপাৰৰ ক্ষেত্ৰত অসমীয়া নাৰীৰ সংস্কৃতি বহনকাৰী বস্ত্ৰ হ'ল ৰিহা আৰু মেখেলা চাদৰ। অসমীয়া নাৰীৰ এই পোছাক তুলনাবিহীন। ৰিহাখনে নাৰী গৰাকীক যি আবুৰতা ভৰা আৱৰণ প্ৰদান কৰে তাৰেই নাৰীগৰাকী সুন্দৰ হৈ পৰে। একেদৰে অসমীয়া শিপিনীৰ হাতৰ পৰশেৰে তাঁতশালত বোৱা চাদৰ মেখেলাৰ পৰিধানে নাৰী এগৰাকীৰ ব্যক্তিত্ব ফুটাই তোলাৰ লগতে অসমীয়া জাতিৰ স্বকীয় অস্তিত্ব ৰক্ষা কৰে। এই পোছাকযোৰে আমাৰ শালীনতা বোধৰ ইংগিতো বহন কৰে। আজিকালি অৱশ্যে এচাম নাৰীয়ে কিছুমান মাংগলিক অনুষ্ঠানতহে চাদৰ মেখেলা পৰিধান কৰা দেখা যায়। একেদৰে তাঁতশালত বোৱা চাদৰ মেখেলা যোৰ আজিকালি মেচিনতো বোৱা হৈছে। ৰিহাৰ ব্যৱহাৰতো অসমীয়া সমাজত প্ৰায় নাইকিয়া হোৱা নিচিনা। অৱশ্যে মঞ্চৰ বিহুবোৰত ভিডিঅ' ছৱিত নাচনীয়ে ৰিহা পিন্ধি বিহু নৃত্য পৰিবেশন কৰাটো এক নিয়ম হৈ পৰিছে। ই এক মন পৰশা পৰিৱৰ্তনস্বৰূপ। কিন্তু অসমীয়া সমাজত 'জোৰণ' আৰু 'হোমৰ গুৰি'ত ৰিহাখনৰ বিশেষ গুৰুত্ব আজিও বিদ্যমান। আজিৰ অসমীয়া নাৰী এচামে পৰম্পৰাগত সাজ পোছাক যোৰৰ সলনি আধুনিকতা নামত চিনেমা, টিভি ছিৰিয়েলত দেখা সাজ পোছাকৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত তেনে পোছাকেই পিন্ধিবলৈ হৈছে। আকৌ কিছুমান যুৱতীয়ে মহিলা খেলুৱৈ সকলে পিন্ধা পোছাকযোৰ অযুক্তিকৰভাৱেৰে পিন্ধিবলৈ লয়। চিনেমাৰ নায়িকা আৰু মহিলা খেলুৱৈক চুক্তিবদ্ধ কৰা কোম্পানীসমূহে নিজৰ ব্যৱসায়িক লাভৰ বাবে বোল ছবি বা ধাৰাবাহিক বা বিজ্ঞাপন আদিত অৰ্ধনগ্ন ৰূপত প্ৰদৰ্শন কৰাবলৈ বাধ্য কৰায়। আমাৰ সমাজৰ বহু যুৱতীয়ে ভাৱে যে তেওঁলোকে অল্পবস্ত্ৰ পৰিধান কৰিলে নিজকে আধুনিক আৰু স্মাৰ্ট দেখা যায়। ঠিক তেনেদৰে বহু পিতৃ-মাতৃয়েও নিজৰ সন্তানক আধুনিকতাৰ নামত এনে কম পোছাক পৰিধানত উৎসাহ যোগায়।

এইখিনিতে উনুকিয়াব লাগিব যে আমাৰ নাৰীসকলৰ লগত তাঁতশালখনৰ সম্পৰ্ক অতি নিবিড় আছিল। তাঁতশালখন আছিল নাৰীসমাজৰ হিয়াৰ আমঠু। তাঁতশালৰ শব্দই ওচৰ পাজৰৰ ঠাই ৰজন-জনাই গৈছিল। কোৱা কটা নাৰী জীৱনৰ শৈল্পিক কৰ্ম। তাঁত শালৰ কাম নজনাটো লাজৰ কথা আছিল। প্ৰায় সৰহভাগ নাৰীয়ে তাঁত বব জানিছিল সৰগৰ তৰাৰ লেখীয়া ফুল তুলি নিজে পিন্ধি ধুনীয়া হৈ পৰাৰ দৰে উৎসৱ পাৰ্বণৰ আনক দিওঁ সন্তোষ লভিছিল। 'বিহু'ৰ সময়ত হাতে বোৱা কাপোৰ অৰ্থাৎ 'বিহুৱান'খন দি উৎফুল্লিত হৈছিল। বৰ্তমান সময়ত কাপোৰ বোৱাটো দূৰৈৰ কথা তাঁতশালখন কেনেকুৱা বহুত নাৰীয়ে চিনিয়ে নাপাই। বিহু সময়ত দিয়া বহুৱানখনো আজিকালি আমদানিকৃত হৈছে।

নাৰীয়ে ভিন ভিন ডিজাইনৰ পোছাক-পৰিচ্ছদৰ জৰিয়তে নিজক সুন্দৰ কৰিবলৈ বিচৰাৰ দৰে আ-অলংকাৰ পিন্ধিও অসমীয়া নাৰীয়ে সৌন্দৰ্যচৰ্চা কৰি আহিছে। জোনবিৰি, ঢোলবিৰি, জেঠীপতিয়া, ডুগডুগি, ধানসিৰা খাৰু, সচৰুৱা খাৰু, গামখাৰু, শিলিখাখাৰু, গলপতা, কেৰু, জাংফাই কেৰু, থুৰীয়া আদি অসমীয়া গহনাৰে অতীতত নিজকে অলংকৃত কৰিছিল।

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

অৱশ্যে আজিকালিও এই অলংকাৰবোৰৰ প্ৰচলন আছে যদিও আজিৰ জীয়ৰী-বোৱাৰীয়ে পোছাকৰ লগত মিলাইহে এনে অলংকাৰ পৰিধান কৰে।

অসমীয়া খাদ্য সম্ভাৰঃ

পৰম্পৰাগত অসমীয়া খাদ্য বুলিলে আমি সাধাৰণতে নাম ল'ব পাৰো ভাত, কোমল চাউল, দৈ গাখীৰ, চিৰা, সান্দহ, লাড়ু, পিঠা আদি। প্ৰতিগৰাকী অসমীয়া নাৰীৰ খাদ্য সম্ভৰৰ লগত এটা সু-সম্পৰ্ক আছে। কিয়নো এটা পৰিয়ালত নাৰী গৰাকীয়ে পৰিয়ালৰ সকলোৰে মন পছন্দৰ খাদ্য যোগান ধৰি পৰম সন্তোষ পায়। কষ্ট কৰি হ'লেও মাঘ বিহু তথা ভোগালী বিহুতো ভিন ভিন পিঠা, লাড়ু, আজি নিজে ঢেকীত খুন্দি গৃহস্থৰ লগত আত্মীয় কুটুম্বক বনাই খুৱাইছিল। ভোগালী বিহুৰ পোন্ধৰ বিশদিন মানৰ আগৰ পৰাই অসমীয়া গ্ৰাম্য সমাজৰ নাৰীয়ে ঢেকীৰে চিৰা-সান্দ, গুৰা-সান্দহ খুন্দাত ব্যস্ত হৈছিল। তাকে কৰিবলৈ কৰিবলৈ কিন্তু তেওঁলোকে অকণো হেলা নকৰিছিল। অৱশ্যে আজিৰ গাৱলীয়া নাৰী একাংশই যদিও এই পৰম্পৰাটো সক্ৰিয়ভাৱে লাগি কিছু পৰিমাণে বৰ্তাই ৰাখিছে, আন একাংশই বিহুৰ সময়ত বজাৰত পোৱা সদা প্ৰস্তুত পিঠা, লাড়ুৰে বিহুৰ এই পৰম্পৰাটো আনি চলিছে। একেদৰে এটা সময়ত কোমল চাউল, মিঠৈ আৰু পৰিবেশন কৰি অসমীয়া নাৰীয়ে গৃহস্থৰ লগতে আত্মীয় কুটুম্বক খুৱাই তৃপ্তি লভিছিল। কিন্তু পৰিবৰ্তিত সমাজত আজিৰ নাৰীৰ বহুতৰে কোমল চাউলৰ বিষয়েও সম্যক জ্ঞান নাই। কৰ্মব্যস্ত আজিৰ নাৰীয়ে খাদ্যৰ তালিকাত থলুৱা খাদ্যৰ সলনি বিভিন্ন ধৰণৰ ফাষ্ট ফুড, জাংক ফুড আদিৰে গৃহস্থ অথবা অতিথিক অপ্যায়িত কৰাৰ প্ৰৱণতা ক্ৰমান্বয়ে বাঢ়িছে। এইদৰে খাদ্য প্ৰস্তুতকৰণ পৰম্পৰাত আধুনিকতাৰ পৰশ পৰিছে।

কৰ্ম ক্ষেত্ৰত অসমীয়া নাৰীঃ

কৰ্ম ক্ষেত্ৰত আজিৰ নাৰীয়ে পুৰুষৰ সমানে আগবাঢ়ি যাবলৈ সক্ষম হৈছে। পৰম্পৰাক সাৰটি ধৰি আজিৰ অসমীয়া নাৰীও নিজক ঘৰৰ চাৰিবেৰৰ মাজত আৱদ্ধ কৰি ৰখাৰ দিন উকলিল। ঘৰুৱা কাম-কাজ অথবা সন্তান জন্ম দিয়াতেই নিজক ব্যস্ত নাৰাখি আজিৰ অসমীয়া নাৰী স্বাৱলম্বী হৈ নিজৰ তথা সমাজৰ উন্নতিৰ বাবে মনোনিৱেশ কৰা দেখা যায়। এটা সময়ত আছিল যেতিয়া নাৰীসকলে অকল পুৰুষৰহে আৰ্জন ক্ষমতা থকা বুলি তথা উপাৰ্জনৰ দায়িত্ব কেৱল পুৰুষৰহে থকা বুলি ভাবিছিল। নাৰীয়েও যে পুৰুষৰ সমানে পৰিয়ালটোক অৰ্থনৈতিভাৱে সকাহ দিব পাৰে সেই ধাৰণা তেওঁলোকৰ নাছিল অথবা পুৰুষতান্ত্ৰিক সমাজ ব্যৱস্থাই এই ক্ষেত্ৰত তেওঁলোকক আগবাঢ়ি যোৱাত বাধা দিছিল।

আধুনিক যুগত কিন্তু প্ৰতিগৰাকী নাৰীয়ে পৰিয়ালাটোক নিজৰ ফালৰ পৰাও পাৰ্য্যমানে সকাহ দিয়াৰ বাবে সচেষ্ট হোৱা দেখা যায়। সেয়েহে তেওঁলোকৰ এচামে যিদৰে নিজকে প্ৰথমে উচ্চ শিক্ষিত কৰি লৈ পেচাগত দিশত আত্মনিয়োগ কৰে, একেদৰে আন এচামে ঘৰত হাঁহ কুকুৰা, গাহৰি, গাইগৰু আদি পুহিও স্বাৱলম্বী হৈ পৰিয়ালটোক অৰ্থনৈতিকভাৱে সহাক দিবলৈ সক্ষম হৈছে। গাঁওলীয়া শিক্ষিত-অশিক্ষিতা নাৰীৰ মাজত আজি সঞ্চয় কৰাৰ মানসিকতা গঢ় লৈছে। বিভিন্ন আত্মসহায়ক গোটৰ জৰিয়তে মহিলা সকলে নিজকে উৎপাদনমুখী কামত আত্মনিয়োগ কৰি দেশৰ বিকাশৰ হাৰ বৃদ্ধিতো অৰিহণা যোগাবলৈ সক্ষম হৈছে। অৱশ্যে বেংক অথবা চৰকাৰেও বিভিন্ন আঁচনিৰ জৰিয়তে মহিলাসকলক এই ক্ষেত্ৰত উৎসাহ প্ৰদান কৰি আহিছে।

ৰাজনৈতিক, শৈক্ষিক আৰু সাংস্কৃতিক ক্ষেত্ৰত অসমীয়া নাৰীঃ

এটা সময়ত অসমীয়া নাৰী সকল ৰাজনৈতিক ভাৱে সক্ৰিয় নাছিল। সৰ্ব ভাৰতীয় স্বাধীনতাৰ ঢৌৱে অসমীয়া সমাজৰ স্পৰ্শ কৰাৰ লগে লগে অসংখ্য অসমীয়া নাৰী গৃহবন্দীত্বৰ পৰা ওলাই আহিল। দেশৰ মুক্তিৰ বাবে অসমীয়া নাৰীয়েও যথাসাধ্য বৰঙণি আগবঢ়াবলৈ উদগ্ৰীৱ হৈ পৰিল। এই প্ৰক্ৰিয়াত অসমীয়া নাৰীয়ে পুৰণি দিনীয়া বহুতো মুল্যবোধ তথা অভ্যাস ত্যাগ কৰিলে। ১৯২১ চনৰ ১৮ আগষ্টত মহাত্মা গান্ধীৰ অসম ভ্ৰমণে অসমীয়া মহিলাক সকলক ৰাজনৈতিকভাৱে সক্ৰিয় আৰু সচেতন কৰিবলৈ সমৰ্থ হয়।

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

যাৰ ফলশ্ৰুতিত ইংৰাজী চাহাবৰ পত্নী তথা পত্নী তথা চাহ-বনুৱা সম্প্ৰদায়ৰ ছোৱালী 'মালতী'ৰ নিচিনা নাৰীয়েও আন্দোলনত জপিয়াই পৰিছিল। চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীৰ দৰে মহিয়সী নাৰীও আন্দোলনত সক্ৰিয়ভাৱে অংশ গ্ৰহণ কৰি অসমীয়া নাৰী জাতিক অধিক সক্ৰিয় কৰি তোলাত সহায় কৰিছিল। তৎস্বত্বেও কিন্তু অসমীয়া নাৰীয়ে ভোটাধিকাৰৰ বাবে ১৯৩০ চনলৈকে বাট চাব লগা হৈছিল। অসমত নাৰীৰ স্বধিকাৰ চেতনাৰ প্ৰচাৰৰ বেলিকা চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীৰ বৰঙণি অপৰিসীম যদিও এই গৰাকী দেশপ্ৰাণা নাৰীয়েও কংগ্ৰেছৰ পৰা যথোচিত স্বীকৃতি পোৱা নাছিল। ১৯৩৭ চনত বিধান পৰিষদৰ নিৰ্বাচনত অসমৰ প্ৰদেশ কংগ্ৰেছে শইকীয়ানীৰ প্ৰাৰ্থীত্ব নাৰী বুলিয়েই উপেক্ষা কৰিছিল।

একেদৰে সামাজিক ৰক্ষণশীলতাৰ বাবে স্ত্ৰীশিক্ষাৰো সন্তোষজনক প্ৰসাৰ কুৰি শতিকাৰ আগলৈকে হোৱা নাছিল। মধ্যযুগীয়া সংস্কাৰ বেষ্টনীৰ মাজত বেছিভাগ নাৰীয়ে এক নিৰ্জীৱ প্ৰাণী হিচাপেই বাস কৰিছিল। সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ নাৰীৰ কথা বাদেই, আনকি মধ্যবিত্ত নাৰীয়েও নানা তৰহৰ বাধা নিষধৰ মাজত থাকি জীৱন অতিবাহিত কৰিছিল। কুৰি শতিকাত স্ত্ৰী শিক্ষাৰ সমাদৰ বাঢ়িল যদিও উচ্চ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত স্ত্ৰী শিক্ষা বহুখিনি পিছুৱাই থাকিল। প্ৰসংগক্ৰমে উল্লেক কৰিব পাৰি যে ১৯০১ চনতেই স্থাপিত কটন কলেজত পোন প্ৰথমবাৰৰ বাবে ছোৱালী ভৰ্ত্তি হয় ১৯২৯ চনতহে। পুৰুষতান্ত্ৰিক সমাজ ব্যৱস্থাত বহু পিতৃ-মাতৃয়ে ছোৱালীক বিদ্যালয়লৈ যোৱাৰ পৰা বিৰত ৰাখি ঘৰুৱা কাম বনত নিয়োগ কৰাৰ মানসিকতাই স্ত্ৰী শিক্ষাৰ প্ৰসাৰণত বাধা হিচাপে থিয় দিছিল।

সাংস্কৃতিক দিশতো একেদৰে মহিলা সকল ৰক্ষণশীল সমাজৰ বাবে স্বাধীনতাৰ আগলৈকে ওলাই আহি পৰা নাছিল। নহ'লেনো 'জয়মতী' নামৰ চিত্ৰনাট্যখনত অভিনয় কৰাৰ দোষতেই 'আইদেউ সন্দিকৈ'য়ে সমাজচ্যুত হ'ব লগা হয়নে।

স্বাধীনতাৰ পিছত অৱশ্যে অসমীয়া নাৰীৰ ৰাজনৈতিক চেতনা বৃদ্ধিৰ লগতে সংস্কৃতিতো নতুন আত্মচেতনাৰ মনোভাৱ প্ৰকাশ পাইছে। আজি শিক্ষিত নাৰীৰ মাজত সকলো পৰম্পৰাক অন্ধভাৱে সাবটি থকা মহিলা খুব কম। আনিক গ্ৰাম্য সমাজত য'ত ঐতিহ্যৰ বান্ধোন বৰ কটকটীয়া তাতো পৰিবৰ্তনৰ সুৰ শুনা যায়। প্ৰকৃত অৰ্থত কিন্তু অসমীয়া নাৰী আধুনিক হোৱা বুলি কব নোৱাৰি কিয়নো অন্ধবিশ্বাস প্ৰাদুৰ্ভাৱ বা পুৰুষ প্ৰধান নৈতিকতাৰ বান্ধোনৰ পৰা অসমীয়া নাৰী আজিও সম্পূৰ্ণ মুক্ত হোৱা নাই। অসমীয়া সমাজ ব্যৱস্থা মানবীয় চিন্তা চেতনাক পূৰ্ণ আধুনিক ৰূপ দিবলৈ প্ৰয়োজন হোৱা অনুকুল সামাজিক বাতাবৰণৰ পৰা আজিও বহু নিলগত অৱস্থান কৰা যেন লাগে।

সামৰণি ঃ বৃটিছৰ আগমনৰ লগে লগে অসমীয়া সমাজত উল্লেখযোগ্য পৰিৱৰ্তনে দেখা দিলে। প্ৰশাসন, ৰাজনীতি আৰু ইংৰাজী শিক্ষাই কঢ়িয়াই অনা পৰিবৰ্তন ভাবাদৰ্শৰ ক্ষেত্ৰত নতুন প্ৰবাহ সৃষ্টি কৰিলে। পাশ্চাত্য জ্ঞান আৰু চিন্তা জগতৰ সৈতে সংস্পৰ্শ ঘটাত এচাম শিক্ষিত অসমীয়া নাৰীৰ মাজতো আধুনিক চিন্তাচৰ্চাৰ উন্মেষ ঘটিল। অসমীয়া সমাজত ধীৰে ধীৰে পৰম্পৰাদ্ৰোহী নতুন ব্যক্তিত্ব সম্পন্ন, আত্মসচেতন, আধুনিক শিক্ষাৰে উদ্বুদ্ধ, সামাজিক আৰু ৰাজনৈতিক দায়বদ্ধতা থকা আধুনিক নাৰীৰ আৱিৰ্ভাৱৰ সতে অৱশ্যে এচাম উদাৰ চিত্ত লোকৰ চিন্তা চেষ্টা জড়িত আছিল যাৰ ফলস্বৰূপে ঊনৈশ শতিকাত অসমীয়াৰ নব্য শিক্ষিতৰ মাজতেই ক্ৰমে জনপ্ৰিয়তা লাভ কৰিছিল নাৰীকেন্দ্ৰীক উদাৰনৈতিক চিন্তা-চৰ্চা। তথাপিও ক'ব পাৰি আধুনিক যুগত আইনে যদিও নাৰীক সুৰক্ষা দিছে কিন্তু সমাজে দিয়া নাই। পুৰুতকৈ নাৰী আগবঢ়া হ'লে সেই নাৰীক হিংসাৰ চকুৰে চায়। নাৰীৰ কথাৰ যথোচিত মূল নিদিয়ে। তেওঁলোকৰ মানসিক, শাৰিৰীক সমস্যাৰ বিষয়েও জানি নিবিচাৰে। পৰম্পৰাগতভাৱে চলি অহা কিছুমান দস্তুৰৰ অজুহাতত বহু পুৰুষে আজি সামৰ্থবান পত্নীক ঘৰৰ চাৰিবেৰৰ মাজত আৱদ্ধ ৰাখি তেওঁলোকৰ প্ৰতিভাখিনি অকল ৰন্ধা-বঢ়া, সতি-সন্ততিৰ লালন-পালনৰ মাজতে সীমাবদ্ধ কৰি ৰাখিব বিচাৰে। অৱশ্যে বহু ক্ষেত্ৰত নাৰী মানসিকভাৱে পঙ্গু, নাৰীয়ে নিজাববীয়াকৈ সিদ্ধান্ত লব নোৱাৰে। বৃহৎ পাত্ৰ বা আধাৰত হাত ঠেঙ ভাঙি কোনো জীৱিত প্ৰাণীত বন্ধ কৰি থৈ পিছত সিহঁতক মুকলি কৰি দিলেও ভগা অঙ্গ

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

প্ৰত্যঙ্গ পোনাব নোৱাৰাৰ দৰে নাৰীকো পুৰুষে যুদ যুগ ধৰি আৱদ্ধ কৰি ৰখাৰ ফলত বহু নাৰীৰ মানসিক স্বকীয়তা হেৰাই গৈছে। সেয়েহে নাৰীয়ে সমাজত প্ৰচলিত কিছুমান অবিজ্ঞানসন্মত তথা যুক্তিহীন পৰম্পৰাৰ হাতোবাৰ পৰা মুক্ত হোৱা বাবে মানসিকভাৱে সবল হৈ তেওঁলোকৰ ব্যক্তিত্ব ফুটাই তুলিব লাগিব। পুৰুষতান্ত্ৰিক সমাজ ব্যৱস্থাত নিজৰ অৱৰোধ নিজেই গুচাব লাগি। অসীম ধৈৰ্য, প্ৰবল আত্মবিশ্বাস আৰু দৃঢ় সাহসিকতাৰে জীৱন কঠিন পথত আগুৱাই যাবলৈ সংকল্পবদ্ধ হ'ব লাগিব। নাৰী জাতিয় চাকৰি, ৰাজনীতি আদিত সংৰক্ষণ নিবিচাৰি পুৰষৰ লগত অৱতীৰ্থ হৈ জয়লাভ কৰিবলৈ যত্ন কৰিব লাগিব। তেতিয়াহে সজাৰ পোহনীয়া মইনা চৰাই নহৈ মুক্ত বিহঙ্গৰ দৰে নিজৰ পৰিসৰত সফলতাৰ বিচৰণ কৰিব পাৰিব।

কিন্তু সুখৰ কথা যে সংসাৰৰ সকলো শুভবুদ্ধি সম্পন্ন মানুহে এই কথা উপলব্ধি কৰিব পাৰিছে নে নাৰী কোনেপধ্যে পুৰুষতৈ হীন নহয় আৰু সুযোগ সুবিধা পালে তেওঁলোকও পুৰষৰ সমানে কামত আগবাঢ়িব পাৰে। নাৰীক আগবঢ়াই দিয়াতহে সমগ্ৰ মানৱ সমাজৰ মঙ্গল নিহিত হৈ থাকে এই কথা সকলোৱে বুজি পাইছে। অৱশ্যে পৰম্পৰাৰ পৰিবৰ্তনৰ অথবা আধুনিকতাৰ দোহাই দি পাশ্চাত্যৰ সভ্যতা সংস্কৃতিক অনুকৰণ কৰিবলৈ গৈ অসমীয়া নাৰীয়ে স্বকীয় অস্তিত্ব হেৰুৱালেই নহ'ব। ইয়াৰ বাবে অসমীয়া যুক্তিসম্পন্ন ৰীতি-নীতি মানি চলি অসমীয়া সংস্কৃতিক বৰ্তাই ৰখাটো অত্যন্ত দৰকাৰী।

×××××

সহায়ক গ্ৰন্থপঞ্জী ঃ

গগৈ, লীল ঃ অসমৰ সংস্কৃতি, বনলতা, গুৱাহাটী, ১৯৯৪

দেৱী, সুনীতি ঃ নাৰীৰ অধিকাৰ সমস্যা আৰু সুৰক্ষাৰ প্ৰসংগ; জাগৰণ সাহিত্য প্ৰকাশন, নগাওঁ, ২০০৯

কলিতা, স্মৃতি ঃ বিষয় ঃ নাৰী প্ৰেৰণা, সৃষ্টি আৰু সম্ভাৱনা; জাগৰণ সাহিত্য প্ৰকাশন, নগাওঁ, ২০০৯

চহৰীয়া, কনকচন্দ্ৰ ঃ অসমীয়া লোক সাহিত্যৰ ৰহাঘৰা; চন্দ্ৰ প্ৰকাশন, গুৱাহাটী, ২০১৩

বৰদলৈ, নিৰ্মলপ্ৰভা ঃ অসমৰ লোক সংস্কৃতি, ১৯৮৭

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

Library :

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

অতিথি কলম

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

অজ্ঞাত যাত্ৰা

শ্ৰী বনজিৎ বৰ্মন

নগৰখন শিপালৈ তিতিছে
তেজৰ বৰষুণত

মানুহবোৰৰ জাঠীবোৰ সঘনে সলনি হৈছে
জপনা খুলি থ'লেও মুখবোৰ নমনি
তলাবন্ধ বুকুৰ দুৱাৰ

জাঠীৰ ভিতৰত মুখাৰ আঁৰত আছে কি
নগৰখনৰ হাড়ৰ মাজেৰে সৰকি গৈছে
মেঘৰ এটা প্ৰাচীন গাজনি

তমসাত তিয়াই তিয়াই এলুমিনিয়ামৰ আঙুলি
নগৰখনে লিখিছে ৰঘুমলা প্ৰেমৰ ডায়েৰী

চিমনীবোৰে উগাৰিছে পোৰা জীৱনৰ ধোৱা
ফট্‌ফট্‌কৈ পুৰিছে জীৱনৰ আচবাব
শিলত ঠেকা খাই উভতি আহিছে বন্ধ্যা আৰতি

ৰঙীন পোহৰত তিতি তিতি

কুকুৰ এটাৰ পিছে পিছে গৈ আছে
যুধিষ্ঠিৰৰ পৰাজিত বংশধৰ

টোপ টোপকৈ সৰিছে জোনৰ তেজ
মুখাবোৰে হাঁহিছে
জীৱনহীন জাঠীবোৰে নাচিছে
মেঘে মাদল বজাইছে অগ্নিকোণত

মুখৰ বাবে মানুহবোৰে ঢাকিছে মুখ
জাঠীৰ বাবে মানুহবোৰে ঢাকিছে জীৱন

হাঁহি হাঁহি ক'লৈ গৈ আছে মুখাবোৰ
নাচি নাচি ক'লৈ গৈ আছে জাঠীবোৰ

মৃত্যুৰ পাৰপত্ৰ হাতত লৈ
পদপথেৰে গৈ আছে
যুধিষ্ঠিৰৰ জীৰ্ণ বংশধৰ....... *

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

ছন্দ-শিল্প

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

সম্ভাৰ

শ্ৰী গণেশ লাল চৌধুৰী

হৃদয় মণিকূটত
গঢ়ি লৈ মনোৰম আদৰ্শ মূৰতি,
চকুলোৰে ভৰি উঠা মুদা চকু দুটি,
ফুলৰ আঁজৰি ভাবি ঢালো চৰণত;
মই ফুল পাম ক'ত?
হুমুনিয়াবোৰ মোৰ হোমানল শিখা,
তন্দ্ৰী স্পন্দনে মোৰ আৰতি গীতিকা,
ইয়াৰেই পূজা মোৰ কল্পিত মূৰতি,
এয়ে মোৰ পূজা হোম, বন্দনাৰ ৰীতি
তেৰে ব্ৰহ্মা, তেওঁৰে বিষ্ণু, তেওঁৰে মহেশ্বৰ,
তেওঁৰে মোৰ
শকতিৰ, ভকতিৰ, অধিশ্বৰী কিম্বা অধিশ্বৰ।

এয়ে মোৰ অৰ্চ্চনাৰ ষোড়শোপচাৰ,
(এয়ে মোৰ পূজাৰ নৈবেদ্য)
এয়ে মোৰ মোৰ ভক্তি উপহাৰ
এয়ে মোৰ সকলো সম্ভাৰ।*

ডিব্ৰুগড়
৬ কাতি, ১৯১৫

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

সপোনতৰ নাম তুমি

এনামুল হক
স্নাতক ২য় বৰ্ষ

এবুকু আলফুলীয়া আশাৰ খোজলৈ
নামি অহা একাঁজলি সপোনৰ নাম তুমি

আকাশৰ পৰা নামি অহা অপেশ্বৰী সকলৰ মুকুতাৰ দৰে উজ্জ্বল
চৌদিশে আমোলমোল কৰে তোমাৰ সুবাস
আজিহে তোমাৰ ওপজাৰ দিন.....

বৰ্ষাৰ শেষত শুকুলা মেঘে সজোৱা আকাশত আৰু
ভূ-পৃষ্ঠাত নিয়ৰ-শেৱালি-কঁহুৱাক
স্বাগতম জনাই তুমি আহিছিলা
পবিত্ৰ ভাদমাহ শুৱনি কৰি।

মই গৈ থাকো তোমাৰ বাবে
মই ৰৈ থাকো তোমাৰ বাবে
তোমাৰ বাবেই মোৰ আৰম্ভনি আৰু শেষ

তোমাৰ আগমনে মোৰ বাবে উৎসৱ
দুঃস্বপ্নৰ পিছত নতুন স্বপ্ন; বেদনাৰ পিছত সুখ
যেন জীৱনৰ বাবে অন্য এক মহোৎসৱ
তোমালৈ মোৰ অন্তহীন শুভেচ্ছা
তোমালৈ মোৰ সীমাহীন শুভেচ্ছা।। *

"জীৱন এক অনুভৱ"

মোঃ আব্দুল লতিফ
স্নাতক ২য় বৰ্ষ

জীৱন হয়তো এনেকুৱাই
শৃংখলাৰ মাজত বিশৃংখলতাই
হেঁপাহৰ মাজতো ধুমুহা,
আশাৰ আঁৰে আঁৰে
সীমাহীন নিৰাশাৰ বেদনা
সময় এতিয়া দুঃসময়
দুখৰ ধুমুহাই ভাঙি নিয়ে
সপোনৰ পঁজাটি,
দুচকুত এতিয়া মাথো
আউসীৰ আন্ধাৰ,
জীৱন যেন অসহায়।
নিৰৱে বিচাৰি ফুৰে
সন্মুখৰ বাট,
জীৱন হয়তো এনেকুৱাই। *

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

কোন আশাৰে কওঁ তুমি মোৰ প্ৰেয়সী

✍ মোঃ আব্দুল লতিফ
স্নাতক ২য় বৰ্ষ

কোন আশাৰে কওঁ তুমি মোৰ প্ৰেয়সী
কিদৰে কওঁ তুমি মোৰ প্ৰেয়সী
আজি কালি তোমাক মোৰ জীৱন সংগী
জীৱন সংগী বুলি পৰিচয় দিওতে
বৰলাজ লাগে জানা
সহস্ৰ সৈনিকৰ দলবদ্ধ ধৰ্ষণত অন্তঃসত্বা
হলেও
মোৰ আপত্তি নাছিল
কাৰণ তেতিয়া তুমি
মোৰ বাবে হ'লাহেঁতেন
এটুকুৰা জুইৰে পোৰা সোণ
কিন্তু তুমি যে সৌন্দৰ্য্য চৰ্চাৰ নামত
উদঙাই দিলা তোমাৰ দেহা
চলন্ত কেমেৰাৰ আগত
মহাসতীৰ পবিত্ৰ সমাধি গচকি
বহুজাতিক কোম্পানীৰ
হাতৰ পুতুলা হৈ নাছিলা
বিজ্ঞাপনৰ পৰ্দাত
তুমি কোনো দুঃশাসনৰ
উন্মাদ হাতোৰাত
বিবস্ত্ৰা হ'লেও কোনো কথা নাছিল
কাৰণ তেতিয়া তুমি
মোৰ বাবে হ'লাঁহেঁতেন স্বদেশী সংস্কৃতি
মুক্ত কেশী পবিত্ৰতা পাঞ্চালী
কিন্তু তুমি যে হ'লা
সীমাহীন নিলৰ্জ্জৰ সমুদ্ৰস্নাতা
পণ্যৰ গলিত মূল্যহীন কৰিলা নিজৰ অমূল্য কমনিয়তা
এতিয়া তুমিয়েই কোৰাচোন
কোন আশাৰে কওঁ তুমি মোৰ প্ৰেয়সী। ✻

জোনবাই

✍ মাৰ্জিয়ানা আহমেদ
স্নাতক ২য় বৰ্ষ

আকাশত থকা তুমি জিলিকি
জোনবাই
তোমাৰ কাষলৈ যাবলৈ মোৰ
সদায় মন যায়।
তোমাক মই দেখি থাকো অকলে
নিস্তব্ধ ৰাতি
তুমি মোক দেখানে নাই
কবানে আহি?
হাঁহিলে তুমি
উজ্বলি উঠে পৃথিৱী
খং কৰিলে তুমি অন্ধকাৰ
যেন ২য় পৃথিৱী
যদি পাতি লওঁ বন্ধুত্ব
তুমি আৰু মই
আনন্দৰে দিনবোৰ
যাব পাৰহে
আহিবা আহিবা জোনবাই এদিন
মোক চাবলৈ
তোমাৰ লগতে যাম মই
তোমাৰ দেশলৈ। ✻

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

আমাৰ গাঁওলৈ ঈশ্বৰ আহিছে।

✍ আফৰুজা খাতুন
উঃ মাঃ ১ম বৰ্ষ
ৰোল নং- ৫০

আমাৰ গাঁওলৈ আজি ঈশ্বৰ আহিছে
ঈশ্বৰ
সচাঁকৈয়ে ঈশ্বৰ তেওঁ
তুমি বিশ্বাস কৰিব নোখোজা!
মই নিজ চকুৰে দেখি আহিছো তেওঁক
স্বাগতম জনাই আহিছো বাটত

তেওঁ ভবা নাছিল ইয়ালৈকে আহিব
চহৰৰ পৰাই তেওঁ উভতি যোৱাৰ কথা আছিল
সেই হিচাপেই আছিল তেওঁৰ পৰিকল্পনা
কিন্তু আহিবলগীয়া হ'ল যেতিয়া গাঁওত
কিছু সাল-সলনি কৰিলে আঁচনি
আনকি পোছাক-পৰিচ্ছদও
মোৰ চুৰিয়া- কামিজযোৰাকে দি আহিছো
তেওঁক
সেইবাবেই মই আজি মই নাঙঠ হৈও লাজ পোৱা নাই!
দুখৰ দৰে ধূসৰ মোৰ সেই
কাপোৰযোৰকে পিন্ধি
আহি ওলাব তেওঁ আমাৰ গাঁও

তুমি চিনি পাবা
প্ৰথম দেখাতেই ধৰিব পাৰিবা
সেইজন ঈশ্বৰ

দেখাত তেওঁ মানুহ
তেওঁৰো ঈশ্বৰৰ দৰে চাৰিখন হাত নাই
ভৰিত নাই জোতা
তেওঁ উঠি অহা নাই চৰাই বা ষাঁড়ৰ
ৰথত
খোজ কাঢ়িয়োই আহিছে তেওঁ
তেওঁও ক্লান্ত
মুখ ক'লা হৈ পৰিছে ৰ'দত-
তেওঁ খাবলৈ বিচাৰিছিল এটা কোল্ড ড্ৰিংচ
মোৰহে জেপত পইচা নাছিল
যিখন ৰেষ্ট'ৰাত বহি তেওঁ একাপ চাহ খাইছিল
সেই দোকানীজন আছিল তেওঁৰ
বহু পুৰণি অনুৰাগী
সেইবাবেই তেওঁ চাহকাপ পাইছিল
বিনামূলীয়াকৈ
লগতে এটা শিংৰাও-
তেওঁৰ জেপত পইচা আছিল
কিন্তু খৰচ কৰিবলৈ টান পাইছিল
তেওঁ আহি পালে কি কৰিবা তুমি
দৈ-কমলা সাজু কৰি ৰাখিছানে?
তেওঁৰ ভাগৰুৱা ভৰি দুখন ধুই দিবলৈ
অন্ততঃ এবাল্টি পানী সাজু কৰি ৰাখিবা
তেওঁ আহিয়ে বিচাৰিব পাৰে স্নান কৰিবলৈ
শুবলৈ বিচাৰিব পাৰে তেওঁ
এমুঠি ভাতো বাঢ়ি ৰাখিবা
তেওঁ ভোকত আছে-
ঈশ্বৰ ভোকাতুৰ হৈ থাকিলে
আমাৰ বাবে লৈ অহা সকলো আঁচনি
তেওঁ পানীত পেলাই দিব পাৰে
তেওঁ শোৱাৰ আগতে আমি
তেওঁৰ আঁচনিবোৰ
আমাৰ হাতলৈ আনিব লাগিব
কি ঠিক আমি টোপনিৰ পৰা
সাৰ পোৱাৰ আগতেই
তেওঁ এই গাঁও এৰি গুচি যাব পাৰে
স্বৰ্গৰ ৰাজভৱনলৈ। ✻

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

ড° ভূপেন হাজৰিকাদেৱৰ সোঁৱৰণত

✍ সুপলব পাল
উঃ মাঃ ১ম বৰ্ষ

[illegible] নিবব গগণত
আজি [illegible] বিবাদ গাথা অন্ধকাৰে
[illegible]
[illegible] জীৱনৰ প্ৰতিটো যাত্ৰাকেই.....।।
[illegible] ৰৈল স্ৰোতকো
[illegible]
[illegible] সৰা নশ্বৰ দেহে....।।
[illegible] সুৰেৰে যেন-
[illegible], যেতিয়া তেখেতে
[illegible] গুণ গুণাইছিল....।।
[illegible] স্মৃতিৰেই অন্তধ্বনি হৈছে
[illegible] কলিকাৰ কোঁহে কোঁহে....।।
[illegible] সৃষ্টিৰেই
[illegible]
[illegible] নবীন প্ৰতীকৰূপে....।।
[illegible] যেন শেষ হ'ল
[illegible] শতাব্দী....।
[illegible] আপুনি জিলিকি থাকিব
[illegible] মায়াময় পৃথিৱীত
[illegible] আৰু সূৰ্যৰ
[illegible] হৈ ....।। *

অনুভৱ

✍ গীতুমণি দাস
স্নাতক ১ম বৰ্ষ

হৃদয়ৰ গভীৰতাত
লুকাই থোৱা যন্ত্ৰণাবোৰ
সহিব নোৱাৰা বেদনাৰে ভৰা
অতীতৰ সেই স্মৃতিবোৰ
নাই কোনো সপোন আজি মোৰ দুচকুত।।
আশাহীন বাটত খোঁজ ল'লো
এন্ধাৰ যেন জগত
কিবা কিবি ভাবি কেতিয়াবা
অকলে হাঁহো
নিজানত বহি অকলশৰীয়াকৈ
কেতিয়াবা হিয়া পলুৱাই কান্দো।।
লক্ষ্যহীন বাটৰ পথিক মাথোন
আবেগিক জীৱনত মিঠা মাধুৰ্য্যসানি
জীয়াই থকাৰ ৰহস্য
এতিয়াহে বুজি পালো
জীৱনৰ যাত্ৰা পথত হাবাথুৰি খালো।।
যেতিয়া মনৰ কল্পনাবোৰ জুমি জুমি চালো
নিৰবতাৰ মাজত যেন আজি
মই অকলে ৰৈ গ'লো
সকলো আগবাঢ়ি কেৰাহিকৈ চালে
বিদ্ৰূপৰ হাঁহি মাৰি মোক
অকলে পেলাই থৈ গ'ল সিজনে।। *

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

তেওঁহে মোৰ সংগোপন প্ৰেয়সীৰ পৰিচয়

✍ ৰকিবুল ইছলাম
স্নাতক ২য় বৰ্ষ

ক'ৰ পৰা আৰম্ভ হৈছিল বাৰু
প্ৰেমৰ যাত্ৰা
জীৱন যাত্ৰাতকৈয়ো আগেয়ে নে
সময়ে ভাবে
ভাবে প্ৰেয়সীয়ে
জীৱনক নুবুজোতেই বুকু সুৰুঙাৰে
আহিছিল নেকি বাৰু তেওঁ
পৰিচয় হীনতাই যাৰ গোপন পৰিচয়
উভতি চাইছো
নিজক দেখাৰ আগেয়ে পাইছো দেখা
কৰিছো অনুভৱ প্ৰতি উশাহে-নিশাহে
আত্মিক তেওঁৰ পৰিসৰ
বুজিও উঠিছো লাহে লাহে
তেওঁহে মোৰ সংগোপন প্ৰেয়সীৰ পৰিচয়
নাই যাৰ পৰিসীমা
কোনো কালে-কোনো স্থানে
থাকে তেওঁ মানুহৰ হৃদয়ে হৃদয়ে
গোপনে-অগোপনে
সময়ত সকলো হেৰায়
সুখ সোঁৱৰণ হয় দুখ সোঁৱৰণ
যোৱা সুখ-সপোন সাবটি
আগবাঢ়ে জীৱনে দুখ-ঘাট গচকি
সেই বাটততেইতো তোমাৰে মিলন
হেৰুওৱাৰ আৰু নাই ভয় য'ত
তুমিয়েই মোৰ
সময় উৰ্ধ্বত জীৱন দুচকুৰ
সপোন নীলিময় প্ৰেম....*

তোমাৰ পৰশত

✍ ওমাৰ ফাৰুক
স্নাতক ১ম বৰ্ষ

সৰা পাতখিলা
তুমি বুটলি ল'লা,
তোমাৰ পৰশত
সজীৱ হৈ পৰিল জীৱন।

নদীখন শুকাই গৈছিল
তুমি এটোপাল,
মৰম দিলা
ওফন্দি উঠিল হৃদয়।

মেঘাচ্ছন্ন হৈ আছিল আকাশ
আহি চুই দিলা,
জোনাক জোনাক
বৰষুণ পৰিল।

নিস্তব্ধতাত ডুবি আছিল নিশা
তোমাৰ দুভৰিৰ,
পায়েলৰ মাতত
সাৰ পালো মই।*

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

তুমি বাৰু

✍ বৰ্ণালী সৰকাৰ
উঃ মাঃ ২য় বৰ্ষ

তুমি বাৰু শুনিছানে?
মই তোমাক কি ক'ব খুজিছো;
তুমি বাৰু বুজিছানে?
মই তোমাক কি বুজাব খুজিছো;
তুমি বাৰু আকোঁৱালি ল'বানে?
মই তোমাক যি দিব বিচাৰিছো।

ক'তা......
তুমিচোন নিৰৱে আছা
মোৰ চকুৰ টোপনি কাঢ়ি লৈ.....
নিজেই টোপনি গ'লে কেনেকৈ হ'ব?

তুমি হয়তো নুবুজা.....
নে, বুজিও নুবুজাৰ ভাও ধৰিছা?
ইমান অভিমান কৰি থাকিলে কেনেকৈ হ'ব?

এটা কথা সুধো দেই,
তুমি মোৰ সতে একেলগে বহি ....
নিশাৰ তৰা গণিবানে ?

শৰতৰ শীতল জোনাকত
মোৰ স'তে মুখা-মুখিকৈ বহি
মনৰ কথা পাতিবানে?

মোৰ হাতত হাত থৈ
চকুত চকু থৈ,
একেলগে বহি,......
পূৰ্ণিমাৰ এটি মধুৰ নিশা.....
উজাগৰে পাৰ কৰিবানে? ✻

৩০ অক্টোবৰ' ২০০৮

✍ শাহজাহান আলি আহমেদ
উঃ মাঃ ২য় বৰ্ষ

অসমৰ বুকুতে
আইৰে কোলাতে
ঘাতক শত্ৰুৱে বোমাৰে
উদ্‌যাপন কৰিলে
দ্বিপাৱলী নিশা
শতোজন নিহত হ'ল
বহুজন আহত হ'ল
অসমৰ বুকুতে
আইৰে কোলাতে,
হেজাৰজনৰ হাহাকাৰ কাণপাতি শুণা।
অসমৰ আকাশ ধোঁৱাৰে ধুসৰিত হ'ল
সৃষ্টি হ'ল আতংক।
সুৰক্ষা দিবলৈ এজনো নাই।
জননী আইত কোলাতে
শাহজাহান কান্দি ৰ'ল
অসমী আইৰ বুকুতে
পূজা পাতল অথলে গ'ল।
বঙাইগাঁও, বৰপেটা নীলচলে
মৃত্যুক আকোঁৱালি ল'লে
কামাখ্যাই নীৰৱ হৈ ৰ'ল
লাচিত ক'তনো গ'ল। ✻

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

সপোন এটা লৈয়েই

✍ কদভানু খাতুন
স্নাতক ২য় বৰ্ষ

সপোন এটা লৈয়েই
মইয়ো ওপজিছোঁ আনসকলৰ দৰে
সকলোৱে উপজিছিল
সপোন এটা লৈয়েই
আৰু চকু মুদিছিল
সপোন বুকুত লৈ

আন মানুহবোৰে কি সপোন লৈ
উপজিছিল
মই জনা নাছিলো
মাথো কোৱা শুনিছিলো
মোৰ এটা সপোন আছে।
আৰু কৈছিল
মানুহৰ স্বপ্ন বিভোৰ হ'ব লাগে

সপোন আৰু অন্বেষণ
এয়েইতো জীৱন
আৰু কৈছিল বহুতে
সপোন দিঠকত
পৰিণিত কৰিবলৈ হ'লে
চাব লাগে আকাশলৈ,
চাব লাগে পৰ্বতৰ শৃঙ্গলৈ
সেয়ে মইয়ো চাই আছো আকাশলৈ
পৰ্বতৰ শৃঙ্গলৈ

সপোন কিন্তু সপোন হৈয়েই আছে
আৰু আনৰ দৰে সপোনটো বুকুত লৈয়ে
মইয়ো চাগে
চকু মুদিব লাগিব নিঃশব্দে ✻

সন্ত্ৰাসবাদী

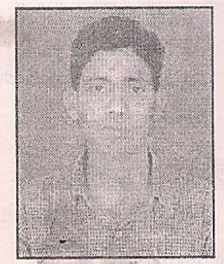

✍ মজিবৰ ৰহমান
স্নাতক ৩য় বৰ্ষ

আমি সকলো একে মানুহ
কিন্তু সিহঁত ক'ৰ মানুহ
যি সকলে দেশ কৰিছে বিশৃংখল,
কৰিছে হত্যাকাণ্ড, লুণ্ঠন, অপহৰণ,
মাৰিছে, কাটিছে ক'ত কি কৰিছে
মাতি আনিছে দেশৰ অমংগল।

কোন?
কোন সিহঁত?
এটা শান্ত-শিষ্ট পৰিবেশত
অজানিতে আহি পোহৰক আন্ধাৰ কৰি,
শান্তিক অশান্তি কৰি, শৃংখলক বিশৃংখশল কৰি,
উৰি যায় বতাহৰ আগত।

কোন?
কোন সিহঁত?
সিহঁতে নিষ্পাপক পাপী কৰি
নিৰ্দোষীক দোষী কৰি,
অস্ত্ৰৰ বলত হত্যা কৰি
এই সেউজী পৃথিৱীত
মানৱ তেজেৰে ৰং খেলিছে আনন্দত।

কোন?
কোন সিহঁত?
সিহঁতেই বোধ হয়
অস্ত্ৰধাৰী ভয়ংকৰ সন্ত্ৰাসবাদী। ✻

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

অপদ্য

✍ ফৰিদা খাতুন
উঃ মাঃ ১ম বৰ্ষ

অতি চেনেহৰ সোণৰ অসম
তাতোকৈ চেনেহৰ কি?
সবাতোকৈ চেনেহৰ মুখৰ হাঁহি
তৰুণ দাৰ আছে যি।
অতি চেনেহৰ মাটিৰ অসম
তাতোকৈ চেনেহৰ কি?
সবাতোকৈ চেনেহৰ লালৰ বটল
অসমত আছে যি।
অতি চেনেহৰ দিল্লী মহানগৰী
তাতোকৈ চেনেহৰ কি?
সবাতোকৈ চেনেহৰ ছোনিয়া থকা ঠাই খিনি
তৰুণ দাই ভাল পায় যি।
অতি চেনেহৰ দিছপুৰ খনি
তাতোকৈ চেনেহৰ কি?
সবাতোকৈ চেনেহৰ শোষণকাৰীৰ দল
দিছপুৰত আছে যি।
অতি চেনেহৰ গুৱাহাটী মহানগৰী
তাতোকৈ চেনেহৰ কি?
সবাতোকৈ চেনেহৰ লেতেৰা আৰ্বজনাৰ দম
গুৱাহাটীত আছে যি।
অতি চেনেহৰ অসমৰ পুলিচ বাহিনী
তাতোকৈ চেনেহৰ কি?
সবাততোকৈ চেনেহৰ ডকাইতৰ দল
পুলিচৰ পকেট মাৰে যি।
(মৰমৰ বন্ধু দীপক কোঁৱৰৰ হাতত মৰমেৰে) ✻

জি. এল. চৌধুৰী কলেজ

✍ ফাৰুক হুছেইন
স্নাতক ১ম বৰ্ষ

১৯৯০ চনত
মহান ব্যক্তিসকলৰ আপ্ৰাণ প্ৰচেষ্টাত
গঢ় দিয়া এই
জি. এল. চৌধুৰী কলেজ।
জ্ঞানৰ সাগৰ তুমি
নানা ধৰ্ম-বৰ্ণ-জাতিৰ মিলন ভূমি,
সকলোকে নিজ সন্তান ভাবি
শিক্ষা দান দিয়া তুমি,
মোৰ এই
জি. এল. চৌধুৰী কলেজ।
বিজ্ঞ বিজ্ঞ শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰীয়ে
কলেজ খনক আকোঁৱালি
লৈ যায় আমাক জ্ঞান পৰ্বতৰ শিখৰলৈ
গৌৰৱৰ এই মোৰ
জি. এল. চৌধুৰী কলেজ। ✻

প্ৰেম

✍ ৰুকিয়া খাতুন
উঃ মাঃ ২য় বৰ্ষ

তুমি আছা মোৰ হৃদয়ত
এপাহি ফুলৰ দৰে।
তোমাৰ গোন্ধাত মই সৌৰভ
বিলাও চাৰিওফালে।
এই দৰেই জীয়াই ৰাখিম
হৃদয়ত তোমাক।
কেতিয়াও যেন গুচি নোযোৱা
গোন্ধহীন ফুলৰ দৰে। ✻

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

জীৱন

✍ জেচমিনা খাতুন
স্নাতক ২য় বৰ্ষ

এইতো জীৱন তোমাৰ বাবে
আনৰ বাবে নহয়,
ইমান ঘাত-প্ৰতিঘাতেৰে ভৰা
মোৰ এই জীৱন।

জীৱন মানেইতো এবুকু আশা
আশালৈ আছো জীয়াই,
ইমান কাকুতি-মিনতি কৰি আছোঁ
তথাপি নাপাওঁ তোমাক।

কিদৰে বুজাম অবুজ মনক
বুজাব নোৱাৰি মই
এই জীৱনটো অতি মধুৰ
নুবুজানো কিয় হায়।
নাজানো মনৰ আশা হ'বনে পূৰণ
এজন বিখ্যাত মানুহ হ'বলৈ
বুকুত আশা মনত দুখ
নাজানো কপালত মিলিবনে সুখ। ✻

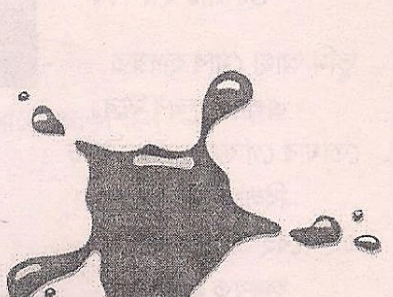

এটোপাল কেঁচা তেজৰ গোন্ধ

✍ বিজয় নাথ
স্নাতক ২য় বৰ্ষ

নিশাৰ নিঃস্তব্ধতাৰ মাজত
দশোদিশ চিত্‌কাৰ কৰি
আতঙ্কত চিঞৰি উঠিছিল সি,
চিঞৰত সাৰ পাই
কৌতুহল চাৰনিৰে
সকলোৰে ঘেৰি ধৰিছিল তাক
পুনৰ নিঃস্তব্ধতা
সকলো বিমূৰ্ত
নিদ্ৰাৰ কোলাত লালকাল হৈ
মুখেৰে বিৰবিৰাইছে কিবাকিবি
কিছুমান অস্ফুট স্বৰ।
ক্ৰমে সৰু হৈ
এটা সময়ত।
দুধৰ্ষ আত্মঘাটী সন্ত্ৰাসবাদী দল এটাৰ
একোটাকৈ ৰিভলভাৰৰ গুলি
হঠাতে যেন বুকু স্পৰ্শ কৰি গ'ল তাৰ
শ্বাস-প্ৰশ্বাসো স্বতঃস্ফূৰ্ত,
তাৰ মানে ......?
তাৰ মানে ...... সি সপোন দেখা নাইতো (?)
আৰু ......
আৰু তাৰ বুকুৰ তেজৰ চেকাবোৰ....?
এৰা....
সি সপোনেই দেখিছে।
কিন্তু এতিয়া যেন,
তাৰ নাকত লাগি আছে
এটোপাল কেচাঁ তেজৰ গোন্ধ। ✻

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

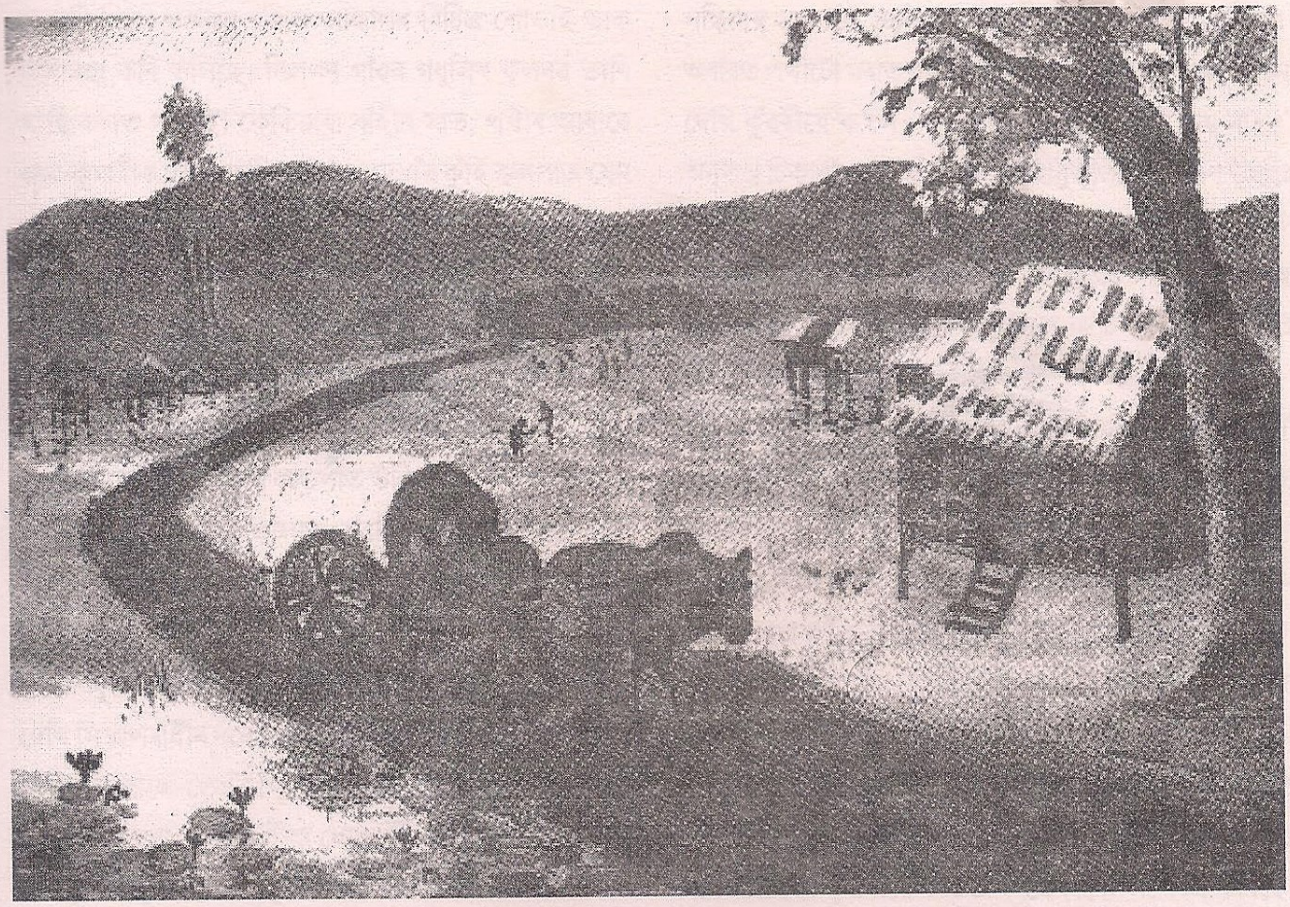

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

কথা- শিল্প

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

চিকাৰী

মোহন লাল চৌধুৰী

কুঁৱৰী সান্ধ্য ভ্ৰমণলৈ ওলাইছে। ওচৰৰ পাহাৰ। পাহাৰৰ গাতে লাগি আছে চাওঁতাল বস্তি। অনতি দূৰত শোভা পাইছে পদুমণি বিল। ওপৰত ৰঞ্জিত আকাশৰ বিচিত্ৰ শোভাই তাক মনোমহা কৰি তুলিছে। নিলগৰ গাঁৱৰ গধুলিৰ কলৰৱ ভাবি আহি কাণত পৰিছে। কেতিয়াবা বাঁহীৰ মাত, পখীৰ আৰাৱে ৰাজ-কুমাৰীক তন্ময় কৰি তুলিছে। তেওঁৰ কুঁহি কলপাত যেন পাটৰ আগৰণৰ খহা আঁচল মাটিত লেচেৰি পৰি গ'ল। একে ধ্যানে প্ৰকৃতিৰ লীলা ভংগীমা চাই পাহাৰৰ ওচৰতে শি এটাত বহিল। এনেতে ওচৰত থকা গছডালৰ পৰা ধপকৰে এটা মইনা চৰাই ধৰফৰাই কুঁৱৰীৰ আগত পৰিল। তেওঁ চক খাই উঠিল। সপোন ভাঙি গ'ল। দেখে যে মইনাটিৰ গালেদি এপাত কাড় ভেদি আছে। আথে বেথে কাড়পাত উলিয়াওতে পখীটিৰ জীউ গ'ল। নিষ্ঠুৰতাৰ তীব্ৰ জ্বালাত কুঁৱৰীৰ সুকোমল হিয়া পমি যাবলৈ ধৰিলে। 'কোনে এই বিচিত্ৰ সন্ধ্যাৰ বুকুৰ শেলাঘাত কৰিলে?

দূৰৰ পৰা লৰি আহিল চাওঁতাল ডেকা এজন কুঁৱৰীক দেখি সি অপৰাধীৰ দৰে থিয় হ'ল। তেওঁ কৰুণ চকুজৰি ঘূৰাই দেখিবলৈ পালে-তেওঁৰ পিছফালে থিয় দিছে যেন তেওঁৰ ঘৰৰ দুৱাৰ মুখত ৰখা পুৰণি কলীয়া ধেনুধাৰী শ্যাম বৰণীয়া মূৰ্ত্তিটিৰ ছায়ামূৰ্ত্তি। কুঁৱৰী তাৰ মুখলৈ চাই ৰ'ল। চিকাৰীয়ে তবধ মানিলে। তাৰ হাতৰ ধনু কাড় খহি পৰিল। সাজপাৰৰ ভমক দেখি চিকাৰীয়ে ভয়ে খালে নেকি। মাতবোল নোহোৱাকৈ থিয় দি ৰ'লে। ৰাজকুমাৰীৰ মনটো একা কৰুণাৰ আবেশত অধীৰ হৈ উঠিছিল। মুহূৰ্ত্তৰ কাৰণে তেওঁ কৰ্ত্তব্যজ্ঞান হেৰাৱাই পেলালে। কিন্তু পাছ মুহূৰ্ত্তে নিজক সংযত কৰি কাৰুণ্যৰ সুৰত তেওঁ মাত লগালে — "কিয় মাৰিলা এই মইনা চৰাইটি? ইটো চিকাৰৰ বস্তু নহয়।"

চিকাৰীয়ে আতুৰ হৈ অপৰাধীৰ দৰে কৈ — "বৰ ভুল কৰিছো। বিলৰ শৰালি উৰি গছত পৰিছে ভাবি কাড় মাৰিছিলো। সন্ধিয়াৰ সূৰুযটো চকুত লগাত ভালকৈ মণিব নোৱাৰিলো। অবাবত পখীটো মৰাত বৰ বেয়া লাগিছে।" চিকাৰীৰ অনুশোচনা দেখি কুঁৱৰীয়ে ক'লে — " বাৰু, তুমিতো জানি মৰা নাই?" অনুতপ্ত চিকাৰীয়ে তেওঁৰ অলপ সহানুভূতি পাই দুগুণ উছাহে কৈ উঠিল— "নাই, নাই, মই জানি মৰা নাই। জানিলে কেতিয়াও নামাৰো এই চৰাই।" এনেতে অলপ দূৰৰ পৰা কোনোবাই গেৰি মাৰিলে— "লক্ষ্মণ ক'ত সোমালি। ওলাই আহ।" কুঁৱৰীয়ে সুধিলে— "তোমাৰ ঘৰ ক'ত?"

'সেই পাহাৰৰ গাত লাগি থকা চাওঁতাল বস্তিত। সৌ যে ফিৰফিৰ তোলা আছে, সেইটিয়ে আমাৰ নামঘৰ। কাষতে আমাৰ ঘৰ। মই এতিয়া যাওঁ। লগৰীয়া জনে বেজাৰ পাব।' কুঁৱৰীয়ে কিবা অকণমান ভাবি পাছত কোমল মাতেৰে ক'লে— "বাৰু যোৱা কালিলৈ আহিবানে?" "আহিম বাৰু" বুলি চাওঁতাল ডেকা হাবিত সোমাল। কুঁৱৰীয়ে গধুৰ মনটি লৈ লয়লাসে ঘৰলৈ খোজ ললে। ইফালে বেলিও মাৰ গ'ল।

পাছ দিনা কুঁৱৰী অলপ আগেয়ে গৈ সেই শিলটোত বহি আছে। সেই এনে সন্ধ্যা। গোটেই প্ৰকৃতি যেন মনৰ আনন্দত নাচি উঠিছে। কুঁৱৰীয়ে চাওঁতাল ডেকাকে অপেক্ষা কৰিছে। সি তেতিয়াও আহি পোৱা নাই। বাৰে বাৰে কুঁৱৰীৰ মনলৈ এটা প্ৰশ্ন আহিছে— "চাওঁতাল ল'ৰানো ইমান শুৱনি হ'ব পাৰেনে? এনে উজ্জ্বল চকু, এনে সুগঠিত নাকে মুখে এনে ধীৰ গম্ভীৰ প্ৰকৃতি। জানোছা ই কোনো মায়াই?"

আজি অলপ বেলিয়ে হ'ল। চাওঁতাল ডেকাৰ এই মাতষাৰত কিমান যে ক্ষমা-ভিক্ষাৰ ভাব মিহলি হৈ আছিল— যদিও তেনে শিষ্টাচাৰ তাৰ মুখত শুনাটো সম্ভৱ নহয়। কুঁৱৰীয়ে

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

হাঁহি এটি মাৰি ক'লে — "আহা, আহা, তুমি নাহিবা বুলিয়ে ভাবিছিলো।" চিকাৰীয়ে হাঁহিত উজলি উঠা মুখেৰে ক'লে— "আহিম বুলিছা আকৌ নাহিম কিয়?"

কুঁৱৰীয়ে ক'লে — তোমাৰ ধেনুকাড় ক'ত এৰিলা? দেখোন বাঁহী এটিহে লৈ আহিছা? বাঁহীটোৰ বিচিত্ৰতাই তেওঁৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিলে। বাঁহীটো সোণ ৰূপৰ ৰং কৰা।

চাওঁ, চাওঁ তোমাৰ বাঁহীটো। তেওঁ হাতত লৈ দেখা পালে বাঁহীটোৰ গাত লেখা আছে 'ল-ক্ষ্ম-ণ'। তেওঁ সুধিলে— "তোমাৰ নাম লক্ষ্মণ নেকি?" "ও" তোমাক বাঁহীটো লাগে যদি নিয়া।" — "তুমি কি বজাবা?"

— "তুমি নিলে মই বজোৱাৰতকৈয়ো ৰং পাম।" তাৰ পাছত মিনতিৰ সুৰত সি ক'লে — "নিয়া, তুমি নিয়া।" কুঁৱৰীৰ গালমুখ হঠাৎ ৰঙা পৰি উঠিল। সন্ধ্যা বেলিৰ সোণালী ৰেখা মুখত পৰিয়ে নেকি, কোনে জানে? কুঁৱৰীয়ে ক'লে— "মইতো বজাব নাজানো। জানিলে নিলোহেঁতেন।" সেইকথা শেষ নকৰাকৈ কুঁৱৰীয়ে আকৌ সুধিলে— "তুমি আজি ধেনুকাড় নানিলা দেখোন?" — "কালিৰ পৰাই চিকাৰ এৰিলোঁ। ই ভাল কাম নহয়। আজি পিতায়ে পহু মাৰিবলৈ যাবলৈ কিমান ক'লে; নগ'লো তেওঁ।"

"হাবিত ফুৰিৱা কেনেকৈ।" — 'এই বাঁহী আছে। ইয়াত ৰাম নাম গাম, ৰাম নাম গালে কোনো বিপদলৈ ভয় নাই বুলি মায়ে কৈছে।'

"তোমাৰ ঘৰত কোন কোন আছে? ও তুমি মাটিত বহিছা কিয়? বহা, এই শিলটোত বহা।"

'তোমাৰ সমানে সমানে বহিম নে মই? তুমি ডাঙৰ মানুহৰ....।'

"ছিঃ কিয় তেনেকৈ কৈছা? তুমি মোৰ বন্ধু, মোৰ প্ৰিয়জন, মোৰ সমান।"

লক্ষ্মণ বহিল। কুঁৱৰীয়ে সুধিছে— "তোমালোকৰ বস্তিত কিমান মানুহ আছে?" লক্ষ্মণৰ আনন্দোজ্বল চকু দুটা ম্লান হৈ পৰিল। কুঁৱৰীয়ে এই ভাবান্তৰ তৎক্ষণাত লক্ষ্য কৰি কৰি ক'লে— "কিয় মনটো মাৰি আছা? কি ভাবিছা?" লক্ষ্মণে ক'লে — 'সেই কতা মনত পৰিলে চকুৰ পানী আহে কুঁৱৰী। যোৱা বছৰ আমাৰ বস্তিত দৈত্য নামিছিল। হাইজা লাগি আমাৰ গাঁও শুদা হ'ল। আধাতকৈয়ো বেছি মানুহৰ বস্তি নাই নুই হ'ল। কুঁৱৰীয়ে ক'লে— 'কিয়, ডাক্তৰ কবিৰাজ যোৱা নাছিল?'

'দুখীয়াৰ ঘৰলৈ জানো ডাক্তৰ-কবিৰাজ যায়' বুলি সি আৰু চকুলো সামৰিব নোৱাৰিলে। কুঁৱৰীৰ চকুতো পদুম পদুম পাহিৰ নিয়ৰৰ টোপালৰ দৰে চকুলো বিৰিঙি উঠিল। লক্ষ্মণে ক'বলৈ ধৰিলে— 'ওজাই কিমান কুকুৰা কাটিলে, হুদ বান্ধিলে, নাই কোনো পিনে একো নহ'ল। দেৱতাৰ ভয়ত মানুহ বেমাৰী এৰি পলাবলৈ ধৰিলে। কিমান যে বাটে-ঘাটে পৰি মৰিল। বেপাৰীবিলাক আহি গোটেই গাঁৱৰে ধানৰ ভঁৰাল গাড়ীয়ে গাড়ীয়ে লুটি নিলে। ভাল ভাল হালৰ গৰু নাইকীয়া কৰিলে। আমাৰ বাহিৰে প্ৰায় সকলোৰে এই দশা হ'ল।'

"তুমি হাক নিদিলা কিয়?"

'দিছিলোঁ, আমাৰ কথা সিহঁতে শুনিব ক'ত, আমাকে আকৌ মাৰিব উঠে। আমাৰ হাক দিবলৈ কোনো আইন নাই হেনো। হাক দিলে বোলে ধৰাই দি। আমিতো আইন নাজানো।'

"এতিয়াই বাকী মানুহবিলাক কেনেকৈ চলিছে?"

'সেই লুটিয়াৰ বেপাৰী বিলাকৰ পৰাই সুতত ধান লৈছে। ভেটি মাটি বন্ধক থৈ গৰু কিনিছে। এইবোৰৰ সুত বাঢ়ি কিছুমানৰ সকলো ধান চোতালৰ পৰাই গ'ল, ভৰাঁলত নুঠিল। আমাৰ চাৰিটা ভৰাঁলত তিনিটা বিলাই দিলো। এটা মাথোন আমাৰ কাৰণে আছে। সিবাৰ মৰিল মানুহ বেমাৰত। ইবাৰ মৰিল খাবলৈ নাপাই। আকৌ ৰজাৰ খাজনাতো আছেই। ৰজাই পাবই বা কি? অৱশ্যে হালৰ গৰু কেইহাল দিব পাৰিব। সচাঁই কৈছো তোমাক, আমাৰ গাঁৱত আজি খাবলৈ ভাত, পিন্ধিবলৈ কাপোৰ নাই। তুমি যি কাপোৰ পিন্ধিছা আমাৰ মানুহে তাক দেখাই নাই। বৰ হাউচ লগা কাপোৰ বিলাক তুমি পিন্ধা।' — লক্ষ্মণে ৰিহাৰ আচঁলটো লাৰি চালে। কুঁৱৰীয়ে ক'লে— "তোমাক এনে কাপোৰ দিম, পিন্ধিবানে?" "মই অকলে পিন্ধিলে আমাৰ গাঁওৰ মানুহে মনে মনে বেজাৰ পাব নহয়। সিহঁত ফটা কানি পিন্ধিব আৰু মই ৰঙচুৱা কাপোৰ পিন্ধিম নে? মোৰ ভাল

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

কাপোৰ আছে। পেৰাত ভৰাই থৈছো, দিন ভাল হওঁক। সিহঁতৰ লগত একেলগে পিন্ধিম।'

কথা পাতোতে বেলি মাৰ গৈ তৃতীয়াৰ ক্ষীণ চন্দ্ৰমাই দেখা দিলে। লক্ষ্মণে ক'লে— 'ৰাতি হ'ল'। আমাৰ ঘৰলৈ সন্ন্যাসী এজনো আহিছে। বছৰে বছৰে একোবাৰ আহে। তেওঁৰ কথাত মই মাছ-মাংস এৰি দিলো।

"কেতিয়াৰ পৰা ?"।

'কোন কেতিয়াবাই।'

"কিয় ?"

'সন্ন্যাসীয়ে কৈছে তেনে কৰিলে বোলে ঈশ্বৰ আৰাধনলৈ মনটো উপযুক্ত হয়।'

"হ'ব পাৰে। কিন্তু মই যি কেইদিন আছো, তুমি নিতে একেবাৰ আহিবা দেই।"

'তুমি ইয়াৰ পৰা যাবা নেকি ?'

"যাবই লাগিব। ইয়ালৈ ফুৰিবলৈ আহিছিলো, ৰাজধানীতে সদায় থাকো।"

সি একো নামাতি অলপ সময় তলমূৰা হৈ থাকিল। কুঁৱৰীয়ে সুধিলে— "আহিবা নে ?" লক্ষ্মণে ক'লে— 'তুমি আহিবলৈ ক'লে সদায় আহিম। এতিয়া কিন্তু যাওঁ।' এই বুলি সি হাবিল সোমাল।

আজি কুঁৱৰীৰ মনত কিছুমান বৰ অচিনাকি জুমুৰি দি ধৰিছে। চাওঁতাল ডেকা। তাৰ কাৰণে চিন্তা। সভ্য বিলাসী সমাজে জানে সিহঁতৰ একমাত্ৰ কাম ৰ'দত শুকাই বৰযুণৰ তিনি বুৰি ভোগীৰ ভোগৰ উপাদান যোগান ধৰা। তাকো আঁতৰৰ পৰাহে যাতে সিহঁতৰ নগ্নৰূপ চকুত নপৰে, যেন তেওঁলোকৰ সুন্দৰ অনুভূতি বিলাক ইহঁতৰ দৃষ্টি দোষত মলিন হ'বলৈ নাপায়। এনে প্ৰাণী সিহঁত। সিহঁতৰ কাৰণে আকৌ চিন্তা কিহৰ ? কুঁৱৰীৰ মন কিয়া জানো তুমুল চিন্তাৰ ঢৌৱে আকুল কৰি তুলিলে। তেওঁ কোনোমতে মনক প্ৰবোধ দিব নোৱাৰা হ'ল। ইফালে নানা ৰং-ধেমালিৰ আয়োজন। কিন্তু তেওঁৰ মন আজি চাওঁতাল বস্তিৰ কৰুণ কাহিনিয়ে ব্যথিত কৰি তুলিছে। কুঁৱৰীৰ মনত নানা প্ৰশ্ন। কিহৰ বাবে এই আয়োজন ? কিহৰ বাবে এই বিলাস ভোগৰ আকাংক্ষা ? মোৰ বিলাসৰ সহস্ৰগুণ কমালেওতো সিহঁতকৈ সুখেৰে থাকিব পাৰো ? সিহঁতে ফটাকানি পিন্ধে, মইতো কপাহী কাপোৰ পিন্ধিলেও চলে। সিহঁতৰ মূৰ থবলৈ ঠাই নাই আৰু মই সহস্ৰ আলোক মালাৰে বিভূষিত এই ৰাজভৱনত অতৃপ্ত বাসনাত উটি বুলি ফুৰিব লাগিছোঁ। সিহঁতৰ কাৰণে এবাৰো ভাবিবৰ অৱসৰ নাই। পৃথিৱীৰ বেছি ভাগ মানুহেই যদি একে দুখৰ জীৱন কটায়; তেন্তে আমি কি সতেৰে বিলাসত ডুবি চাই থাকো।

কোন বিচাৰত আমি সভ্যতাৰ দাবী কৰিব পাৰো। আচলতে চাবলৈ গ'লে দুখীয়াবোৰেই মানুহ আৰু যদি আমি সকলো একে হওঁ, তেনেহলে সিবিলাকৰ প্ৰতি আমি সহানুভূতি দেখুৱাবই লাগিব। ঈশ্বৰে সিবিলাকক দুখীয়া কৰি জন্ম দিছে সুখীয়াৰ সহানুভূতি প্ৰদৰ্শনৰ ঠাই উলিয়াবলৈ ত্যাগৰ মহিলা দেখুৱাবলৈহে। বোধকৰো দুীয়া মানুহেই এইদেশ ৰাখিছে।

এনে সময়ত দূৰৰ পৰা বতাহত উটি আহিল বাঁহীৰ এটি কৰুণ সুৰ। চিন্তামগ্ন কুঁৱৰীৰ হৃদয়ত পুলকত নাচি উঠিল। তেওঁৰ বিলাস বিদ্ৰোহী মনে সুৰৰ এই কৰুণ আঘাত সহিব নোৱাৰিলে। তেওঁৰ দুয়ো চকুৰে ধাৰাসাৰ চকুপানী বৈ পৰিবলৈ ধৰিলে। কুঁৱৰীৰ সুকোমল শেতেলিত তেওঁৰ অলস অংগ নিঢালি পৰিল।

লক্ষ্মণে নিতৌ ৰাতি হ'লে পাহাৰৰ শিলত বহি তাৰ মৰমৰ বাঁহী বজাই দিনৰ ভাগৰ মাৰে। তাৰ মুখ থাকো বাঁহীত। চকু জুৰিয়ে তন্ময়তাত উজলি দূৰৰ অট্টালিকাৰ খিৰিকিয়েদি পৰা পোহৰৰ ফালে চাই থাকে জানোচা তাৰ প্ৰিয়জন থকা ঘৰৰ পৰাই আছিছে এই পোহৰ। জানোচা তেওঁ এই পোহৰতে বহি তাৰ বুকুৰ কঁপনি বাজি উঠা এই বাঁহীক বিননি শুনিছে। জানোচা তাৰ কথা ভাবি সি দিয়া হৰিণা পোৱালিটি লৈ এই পোহৰতো ৰং ধেমালি কৰি আছে। আকৌ খিৰিকিৰ ছয়ামযা পোহৰত কিবা দেখিলে তাৰ বাঁহীৰ সুৰ সকৰুণ হৈ বাজিবলৈ ধৰে। সেই কৰুণ সুৰত নিৰ্জ্জন প্ৰকৃতি আকুল হৈ উঠে। সি দেখে দূৰৈৰ এটা দুটি তৰা খহি পৰে। চন্দ্ৰমাই চকুপাৰী গছে পাতে পোহৰত জিলিকি উঠে। দূৰদূৰণিৰ পৰা হিলহিলকৈ

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library

ভাহি অহা বতাহে প্ৰকৃতিৰ দীৰ্ঘ নিশ্বাসৰ বাতৰি দিয়ে।

তিনি-চাৰি দিন ধৰি ৰাজধানীত মহোৎসৱ। চাৰিওফালে হাঁহি, আনন্দ উৎসৱ। সমগ্ৰ নগৰ দেৱাৰীল দৰে ৰাতি জিলিকি উঠিছে। বাটে ঘাটে দৌল উৎসৱৰ দৰে থৈয়া-নথৈয়া মহাসমাৰোহ। সকলোৰে মনত আহ্লাদৰ সীমা নাই। কুঁৱৰীৰ বিয়া পশ্চিমক কোনো ৰাজকোঁৱৰৰ লগত।

তেতিয়া বেলি মাৰ গৈছে। দুই এটি প্ৰদীপ মাত্ৰ বিয়লিৰ ফুলৰ দৰে ফুটি উঠিব ধৰিছে। গুণাৰ বনকৰা দলিচাত মূল্যৱান ৰত্ন অলংকাৰেৰে সুশোভিতা কুঁৱৰী বহি আছে। চাৰিওফালে সখীসকল। অগত অসংখ্য চিত্ৰ-বিচিত্ৰ প্ৰীতি উপহাৰ। তেওঁ করুণ দৃষ্টিৰে একো একোবাৰ সেইবিলাকলৈ চকু ফুৰাইছিল। এনেতে কোনোবাই সোণৰ শৰাই এখনত কিবা বস্তু আনি কুঁৱৰীৰ হাতত দিলে। এজনী সখীয়েক ক'লে— "ইয়াত কি? এক শৰাই ফুল... মালা নিৰ্মালি দেখোন।"

কুঁৱৰীয়ে শুকান ফুলৰ মালাধাৰ মূৰত ল'ব খোজোতে দেখে যে কি এটাত মালাধাৰে ঘোহ খাই আছে। মালা গুচাই দেখিলে এটি বাঁহী। ৰাজকুমাৰীৰ ললিত দেহলতা কঁপি উঠিল। অন্তৰৰ বিপুল বেদনাৰাশিয়ে তেওঁ অধীৰ কৰি তুলিলে। সখীসকলে এই পৰিৱৰ্তন দেখি বিনন্দিত কণ্ঠে একেলগে কৈ উঠিল— "কি হ'ল সখী! কি'ল?" তেওঁ একো ক'ব নোৱাৰিলে। চকুৰ পানী বব ধৰিলে। এজনী সখীয়ে সুধীয়ে— 'কোনে মালা নিৰ্মালি দিছিল?

—'এজন ডেকা সন্ন্যাসী।'

আন এজনীয়ে ক'লে— 'সন্ন্যাসীক যাবলৈ নিদিবা, ৰবলৈ কোৱা।' ভিক্ষা দিবলৈকে সন্ন্যাসীক পোৱা নহ'ল। যাৰৰ বহুপৰ হ'ল।

আজি অযত্ন বৰ্জিত চাওঁতাল বস্তিখন আদৰ্শ গাঁও হৈ উঠিছে। ল'ৰা-ছোৱালীক কাৰণে শিক্ষাৰ বন্দোবস্ত আৰু কৃষৰ সকলৰ কাৰণে নৈশ বিদ্যালয় খোৱা হৈছে। যি ৰতৰত যি খেতি, তাৰ কাৰণে বতৰৰ বহু আগতেই দিহা দিয়া হয়। চাৰিওফালে অসমী উৎসাহ। কৰ্মৰ বিপুল পয়োভৰ। চাওঁতাল সকলৰ অজ্ঞতাৰ সুযোগ লৈ এতিয়া কোনোৱে লুটি নিব নোৱাৰে। শৰীৰ ৰক্ষাৰ সাধাৰণ জ্ঞান সকলোৱে পাইছে। গতিকে গাঁও এৰি নপলায়। কুঁৱৰীয়ে বছৰত দুবাৰলৈ গাঁৱৰ সকলো ব্যৱস্থা পৰিদৰ্শন কৰিব অভাৱ অভিযোগ শুনে, ৰং ৰহইচ কৰে। সাজপাৰত তেওঁ সাধাৰণ, কিন্তু মনৰ মাধুৰ্য্যত তেওঁৰ কি অপৰূপ ৰূপ।

বস্তিৰ সকলো মানুহেই কুৰৰীৰ সুদৃষ্টিৰ বাতৰি পাই ফিৰি আহিছে। নিফিৰিল অকল লক্ষ্মণ ক'লৈ গ'ল কোনেও ক'ব নোৱাৰে।

এতিয়া কোনো ৰাতি দূৰেদি বাঁহী বজাৰ গ'লে তেওঁ উঠি বহে; তেওঁ হৃদয়ত বাজি উঠা এটি কৰুণ ব্যথাত বুকুখনি বৰ গধুৰ হৈ পৰে। তেওঁ আকৌ হতাশ হৈ পৰে। ✻

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

বন্ধুত্ব

মূল হিন্দী- ৰামচন্দ্ৰ শুক্ল

✍ অনুবাদ- পূৰ্ণ বাহাদুৰ ছেত্ৰী
মুৰব্বী অধ্যাপক, হিন্দী বিভাগ

যেতিয়া কোনো যুৱক অথবা যুৱতীয়ে নিজৰ ঘৰ এৰি বাহিৰৰ জগতত থিতাপি লয় তেতিয়া তেওঁৰ প্ৰথম সমস্যা হ'ল বন্ধু বাছি লোৱা। যদি তেওঁৰ স্বভাৱ-চৰিত্ৰ নিতান্ত অকলশৰীয়া আৰু আচহুৱা ধৰণৰ নহয় তেতিয়াহ'লে কিছুদিনৰ ভিতৰতে তেওঁৰ বহুতৰ লগত চা-চিনাকী হ'ব আৰু এই চা-চিনাকীয়ে পিছত বন্ধুত্বৰ ৰূপলৈ পৰিৱৰ্ত্তন হ'ব। উপযুক্ত বন্ধু নিৰ্বাচনৰ ওপৰতেই তেওঁৰ জীৱনৰ সফলতা নিৰ্ভৰ কৰে, কাৰণ লগ-সংগৰ গোপন প্ৰভাৱে আমাৰ ব্যৱহাৰিক জীৱনত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰে। তেওঁলোকে এনে এটা সময়ত সমাজত প্ৰৱেশ কৰি নিজৰ কাৰ্য আৰম্ভ কৰে যিটো সময়ত তেওঁলোকৰ মন কোমল আৰু সকলো প্ৰকাৰৰ সংস্কাৰ অথবা কু-সংস্কাৰ সহজে আকোৱালী লব পাৰে। তেওঁলোকৰ মন বোকামাটিৰ দৰে কোমল হৈ থাকে, তাক যি ৰূপতেই বিচৰা যায় সেই ৰূপতেই সাজিব পাৰি ৰাক্ষসেই হওঁক বা দেৱতাই হওঁক। এনেধৰণৰ মানুহৰ লগত আমি থকাটো উচিত নহয় যিজনে সদায় নিজৰ মতত অটল থাকে, কাৰণ আমি তেনেলোকৰ সকলো কথাই বিনা প্ৰতিবাদে মানি লব লাগিব। কিন্তু এনে মানুহৰ সংগ কৰাটোও উচিত নহয় যিজনে কেৱল আনৰ কথাতেই হয়ভৰ যি থাকে। কিয়নো তেনেকুৱা হ'লে নিজৰ দোষ ত্ৰুটি আঙুলিয়াই দিওঁতা নাথাকে। এই দুয়োটা অৱস্থাতেই যিটো কথাৰ ভয় থাকে, সেই বিষয় যুৱক-যুৱতী সকলৰ জ্ঞান বৰ কমেই থাকে। বৰ আচৰিত কথা যে, মানুহ এজনে যেতিয়া এটো ঘোঁৰা কিনিব বিচাৰে তেতিয়া তেওঁ সেই ঘোঁৰাটোৰ গুণ-দোষ ভালদৰে চালি-জাৰি চাই হে ঘোঁৰাটো লয়। কিন্তু কাৰোবাক নিজৰ বন্ধু কৰি লোৱাৰ আগতে তেওঁৰ অতীতৰ ব্যৱহাৰ, প্ৰকৃতি, আচৰণ আদিৰ বিচাৰ-বিবেচনা কৰি চোৱা নহয়। এজন লোকে তেওঁৰ চলাহী কথাৰে সম্পূৰ্ণ বিশ্বাস জগাই তোলে। হাঁহিভৰা মুখ, কথা কোৱাৰ ধৰণ, কিছু বুধিয়ক বা সাহসী, এই দুটা এটা কথা কোনোৱা এজনৰ গাত দেখা পাই লগে-লগে তেওঁক আপোন কৰি লয়।

আমি এইটো বিচাৰ কৰি নাচাওঁ যে বন্ধুত্বৰ উদ্দেশ্য কি আৰু ব্যৱহাৰিক জীৱনত ইয়াৰ কিছু মূল্যও আছে। আমি এই কথা উপলব্ধি নকৰো যে বন্ধুত্ব এনে এটা সম্বল যাৰ দ্বাৰা আত্মজ্ঞানৰ পথ বহু সুগম হৈ পৰে। প্ৰাচীন কালৰ এজন বিদ্বান লোকে কৈছিল " বিশ্বাসী বন্ধুৰ দ্বাৰা আমাৰ বৰ ৰক্ষা হয়" বিশ্বাসী বন্ধু জীৱনৰ এটা ঔষধৰ দৰে, আমি আমাৰ বন্ধুৰ পৰা এইটো আশা কৰিব লাগে যে তেওঁৰ উত্তম সংকল্পই আমাক দৃঢ় কৰিব, দায়-দোষৰ পৰা ৰক্ষা কৰিব, সত্য, পৱিত্ৰতা আৰু মৰ্য্যাদাৰে প্ৰেমক পৰিপুষ্ট কৰিব, যেতিয়াই আমি বিপথে পৰিচালিত হ'ব খোজা আমাক সকীয়াই দিব, যেতিয়াই আমি নিৰাশ হওঁ আমাক উৎসাহিত কৰিব।" মূলতঃ তেওঁ আমাক এটি সৰ্বাংগ-সুন্দৰ জীৱন-যাপন কৰাত সহায়ক হ'ব। সচাঁ বন্ধুত্ব নিপুন বেজৰ দৰৱৰ দৰে কলদায়ক আৰু মাতৃত দৰে ধৈৰ্য্যশীল আৰু কোমল। প্ৰত্যেক মানুহে এনে এটি বন্ধু গঢ়ি তোলাৰ প্ৰয়াস কৰিব লাগে।

ছাত্ৰাবাসত বন্ধুত্ব গঢ়ি তোলাৰ প্ৰৱণতা বেছি। বন্ধুত্ব অন্তৰৰ পৰা নিগৰি আহে। বাল্যকালৰ বন্ধুত্বত যি মন মুগ্ধ কৰা আনন্দ, যি হৃদয় ভেদ কৰা ঈৰ্ষা আৰু ক্ষুন্নতা থাকে, সেইটো আৰু ক'ত? বৰ্ত্তমানৰ প্ৰাণভৰা আনন্দ প্ৰকাশ আৰু ভৱিষ্যতৰ লোভনীয় কল্পনাৰে মন ভৰি থাকে। সহপাঠীৰ বন্ধুত্ব' এই কথা ফাঁকিত হৃদয়ত গভীৰ উৎসাহ-উদ্দীপনা নিহিত হৈ থাকে। যিদৰে এজন প্ৰাপ্ত বয়স্ক যুৱকৰ বন্ধুত্ব এজন স্কুলীয়া ছাত্ৰৰ

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

বন্ধুত্বতকৈ দৃঢ়-শান্ত আৰু গভীৰ হয়, ঠিক সেইদৰে আমাৰ ডেকাকালৰ বন্ধু আৰু বাল্যকালৰ বন্ধুৰ মাজতো বহুতো পাৰ্থক্য থাকে। সুন্দৰ প্ৰতিভা, আকৰ্ষণীয় চাল-চলন, স্বচ্ছ প্ৰকৃত আদি কিছুমান দিশ চাইয়েই বন্ধুত্ব পতা হয়। কিন্তু জীৱন সংগ্ৰামৰ লগৰী প্ৰকৃত বন্ধুৰ ইয়াতকৈ কিছু অধিক গুণ থকাটো উচিত। বন্ধু বুলিলে কেৱল এইটোকে নুবুজায় যাৰ গুণৰ আমি প্ৰসংশা কৰো, কিন্তু যাক আমি মৰম কৰিব নোৱাৰো, যাৰ দ্বাৰা আমাৰ সৰু-সুৰা কাম হৈ যায়, কিন্তু ভিতৰি-ভিতৰি ঘৃণা কৰো। প্ৰকৃত বন্ধু উচিত পথ প্ৰদৰ্শক হ'ব লাগে যাৰ ওপৰত আমি সম্পূৰ্ণ ভৰসা কৰিব পাৰো। তেওঁ ভাতৃ সম হ'ব লাগে যাক আমি আদৰৰ পাত্ৰ কৰি লব পাৰো। আমি আৰু আমাৰ বন্ধুত্বৰ মাজত প্ৰকৃত সহানুভূতি থাকিব লাগে। এনে সহানুভূতি যিয়ে এজনৰ লাভ-লোকচান আনজনৰো লাভ-লোকচান বুলি ভাৱে। বন্ধুত্বৰ বাবে এইটো আৱশ্যকীয় নহয় যে দুয়ো বন্ধুৱে একেধৰণৰ কাম কৰে বা দুয়োজনৰে ৰুচিবোধ একেই। এনেদৰে প্ৰকৃতি আৰু আচৰণৰ মিল থকাটো আৱশ্যক বা বাঞ্চনীয় নহয়। দুজন ভিন্ন প্ৰকৃতিৰ মানুহৰ মাজতো প্ৰেম আৰু বন্ধুত্ব গঢ়ি উঠিব পাৰে। ভগৱান ৰাম ধীৰ আৰু শান্ত প্ৰকৃতিৰ আছিল আনহাতে লক্ষ্মণ উগ্ৰ আৰু উদ্ধত স্বভাৱৰ আছিল। কিন্তু দুয়ো ভাই-ককাইৰ মাজত গভীৰ স্নেহ আৰু বন্ধুত্ব আছিল। সেইদৰে উদাৰ মনৰ দাতা কৰ্ণ লুভীয়া দুৰ্য্যোধনৰ স্বভাৱৰ বিশেষ কোনো মিল নাছিল যদিও দুয়োজনৰ বন্ধুত্ব কিন্তু স্থায়ী আছিল। উচ্চাকাংখী চন্দ্ৰগুপ্তই যুক্তি আৰু উপায় জনাৰ বাবে চানক্যৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিছিল। নীতি-বিশেষজ্ঞ আকবৰে মন প্ৰফুল্লিত কৰাৰ বাবে বীৰবলৰ পিনে আশাৰে বাট চাইছিল।

বন্ধুৰ কৰ্ত্তব্য সম্পৰ্কে এনেদৰে কোৱা হৈছে - "উচ্চ আৰু মহৎ কাৰ্য্যত সহায় কৰা, মনক দৃঢ় আৰু সাহসী কৰা যিয়ে নিজৰ সামৰ্থৰ উপৰিও কাম আৰু সাহসী এই কৰ্ত্তব্য তেওঁহে সম্পূৰ্ণ কৰিব পাৰে যিজন সত্যবাদী আৰু দৃঢ় মনৰ হয়। বন্ধু সদায় শুদ্ধ মনৰ পুৰুষাৰ্থী আৰু সত্যনিষ্ঠ হ'ব লাগে যাৰ ওপৰত ভৰষা কৰি সকলো এৰি দিব পাৰো আৰু বিশ্বাস কৰিব পাৰো যে তেওঁৰ দ্বাৰা কোনো বিশ্বাসঘাতকতা নহয়। এই কথাখিনি নিজৰ পৰিচিত ব্যক্তি সকলৰ বাবেও প্ৰাযোজ্য। আমাৰ পৰিচিত ব্যক্তিও এনেধৰণৰ হ'ব লাগে যাৰ দ্বাৰা আমাৰ কিছু হলেও উপকাৰ হয়। আজিকালি চা-চিনাকী হোৱাটো একো ডাঙৰ কথা নহয়। এনেদৰে চা-চিনাকী হোৱা ব্যক্তিৰ দ্বাৰা বৰ বিশেষ লাভ নহয়। কিন্তু যদি কেতিয়াবা হানি হয় তেন্তে ই কিন্তু বৰ ডাঙৰ হানি হ'ব।

যিজন ব্যক্তিৰ আত্মা কেৱল নিজৰ ইন্দ্ৰিয় বিষয়ত লিপ্ত হৈ থাকে, যাৰ হৃদয় নীচ মনোভাৱ আৰু কুৎসিৎ ভাৱনাৰ হৈ থাকে এনে ধ্বংশমুখী জীৱই দিনে-দিনে অন্ধকাৰত লীন হোৱা দেখি কোন মানুহ আছে যাৰ হৃদয়ত দয়া নজন্মে। কুঃসংগৰ জ্বৰ আটাইতকৈ ভয়ানক। ই কেৱল নীতি আৰু সদ্‌বৃত্তিকেই নষ্ট নকৰে আনকি বুদ্ধিকো ক্ষয় কৰে। যদি কোনো যুৱক বা যুৱতী বেয়া সংগত পৰে তেনেহলে তেওঁ তেওঁৰ ভৰিত বন্ধা এনেকুৱা চকাৰ দৰে হয় যিয়ে তেওঁ দিনক দিনে অৱনতিৰ গৰাহলৈ টানি লৈ যায়, আৰু যদি বন্ধুজন ভাল হয় তেন্তে তেওঁক সদায় উন্নতিৰ দিশে আগুৱাই লৈ যায়। কিছুমান এনেকুৱা মানুহো থাকে যাৰ লগত কিছু সময় থাকিলেই আনৰ বুদ্ধিভ্ৰষ্ট হয়, কাৰণ সেইখিনি সময়তে যিবোৰ নুশুনীবলগীয়া কথা শুনে সেই কথাবোৰে মনৰ পৱিত্ৰতা নষ্ট কৰে। বেয়া ধাৰণাবোৰ আমাৰ মনত অটলভাৱে ৰৈ যায়। যিবোৰ কথা আমি পাহৰি যোৱাৰ বাবে অশেষ চেষ্টা কৰো কিন্তু পাহৰি যোৱাটো সম্ভৱ নহয়। সেইবাবে আমি তেনেকুৱা ব্যক্তিৰ লগত কেতিয়াও বন্ধুত্ব কৰিব নালাগে যিজনে অশ্লীল অপৱিত্ৰ আৰু নীচ কথাৰে মনোৰঞ্জন দিবলৈ চেষ্টা কৰে। কাৰণ কোনো মানুহ যদি এবাৰ বোকাত ভৰি দিয়ে তাৰ পিছত তেওঁ কিন্তু কতো একো নেচায় যে ভৰিখন ক'ত দিব লাগে বা নালাগে। লাহ-লাহে তেওঁ বোকাতেই খোজ দিয়াৰ অভ্যস্থ হৈ পৰে। ঠিক সেইদৰে মানুহৰ মনটোও এবাৰ বেয়া দিশত ঢালখানে পিছলৈ ভালৰ পিনে অনাটো অসম্ভৱ হৈ পৰে। *

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

কঠচিতীয়া বোৱাৰী

✍ মনালিছা আহমেদ
উঃ মা ২য় বৰ্ষ

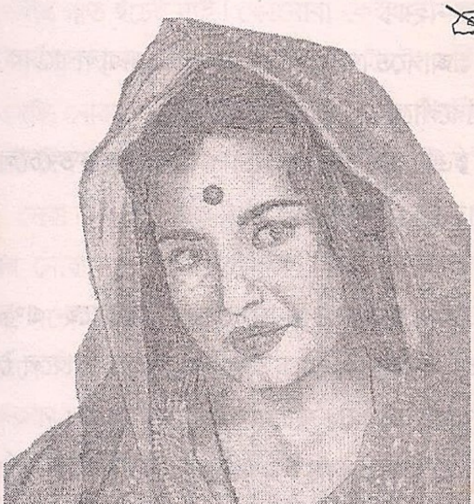

চুমিহঁতৰ ঘৰ ভৰি পৰিছে। পদূলিত গাড়ী ৰখোৱাৰ লগে লগে দেওৰেক আগবাঢ়ি আহি ডাক্তৰৰ হাতৰ পৰা বেগটো নিজে ল'লেহি। ডাক্তৰে ৰোগীৰ চকু চালে, হাত এখন দাঙি পালছু চালে, তাৰ পিছত কোঠাত উপস্থিত সকলোৰে ওপৰেৰে চকু ফুৰাই চুমিক সুধিলে-

ঃ ৰোগী আপোনাৰ কি?

ঃ দেউতা, মানে শহুৰ দেউতা।

ঃ ছ'ৰি, তেখেতৰ ইতিমধ্যে মৃত্যু ঘটিছে।

ডাক্তৰৰ কথা শেষ হ'ল কি নহ'ল, তাত উপস্থিত থকা দেউৰেক, ননদ, জেশাহু, শাহু, আনকি ৰাহুলো দেউতাকৰ গাত উবুৰি খাই কান্দিবলৈ ধৰিলে। চুমিয়ে বুজিলে এতিয়া তাইৰ ধৈৰ্য্য ধৰাৰ সময়। ৰাহুল বৰ লেহুকা। কোমল বয়সীয়া ডাক্তৰ জন আগেয়ে বোধহয় এনে পৰিস্থিতিৰ মুখামুখি হোৱা নাছিল। তেওঁক যথেষ্ট নাৰ্ভাছ হোৱা যেন লাগিল। এইখিনি চুমিৰ অনুভূতিহে, এতিয়া তাইৰ বাহিৰে যে ডাক্তৰৰ উপস্থিতিৰ কথা আনে নাভাৱে সেয়া তাই জানে।

ঃ বলক ডাক্তৰ, আপোনক আগবঢ়াই দিওঁ। চুমিৰ পিছে পিছে ডাক্তৰ ওলাই আহিল।

ঃ চুমি, চুমি ডাক্তৰত ফিৰাই আনা, শাহুয়েৰা অজ্ঞান হৈ পৰিছে। পিছফালৰ পৰা খুড়ী শাহুয়েকৰ চিঞৰ।

ডাক্তৰ নিজেই ঘুৰিল। লগে লগে চুমিও, শাহুয়েকৰ পালছু নিৰীক্ষণ কৰি থাকিয়েই ডাক্তৰে তাইক সুধিলে- এখেতৰ কিবা অসুখ আছে নেকি?

শাহুৰেক যে হাৰ্টৰ ৰোগী এই কথা জনোৱা হ'ল। ডাক্তৰে ইনজেকচন এটা দি ক'লে- চক পাইছেতো! চিন্তা কৰিব নালাগে, ঠিক হৈ যাব।

ডাক্তৰক গাড়ীৰ ওচৰলৈ আগবঢ়াই দিওঁতে তাই ভাবি থাকিল ডাক্তৰক ফিজ কিমান দিব লাগিব বাৰু? এনেবোৰ ক্ষেত্ৰত তাইক দিহা দিওঁতা দ্বিতীয় এজনো নাই। তাই ডাক্তৰৰ জেপত টকা পাঁচশ গুজি দিলে।

ঃ আইজনী চাওঁ, এইফালে আহোচোন। মৃতকক বেছি সময় ভিতৰত ৰখা উচিত নহয়।

ঃ হয় খুড়াদেউ।

ঃ তেখেতক চোতাললৈ উলিয়াবলৈ এখন ঢাৰিৰ প্ৰয়োজন হৈছে।

ঃ হয় খুড়াদেউ, কিন্তু ঢাৰি যে আমাৰ ঘৰত নাই। আপুনি লৰা এটাক মাতকচোন, বজাৰৰ পৰাই অনাব লাগিব।

ঃ পুতেকহঁতে ধুতি পিন্ধিব লাগিব।

তাই বহুত দিনৰ পৰা আলমাৰীত সোমাই থকা ধুতি দুখন উলিয়াই দিলে।

ঃ হেৰি নহয় বোৱাৰী, এই ধুতি শ্মাশানৰ পৰা আহি তিয়াৰ লাগিব। তুমি দুখন যোগাৰ কৰি থোৱা।

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

ক'ত পাব এতিয়া তাই ধুতি? হওঁতে শহুৰেকক বিহুৰে সংক্ৰান্তিয়ে কোনোবা আত্মীয়ই উপহাৰ দিয়া কেইবাখনো নতুন ধুতি তাই শাহুৰেকৰ বাকচত দেখিছে। কিন্তু এই অৱস্থাত তাই শাহুৰেকক কেনেকৈ বিচাৰিব?

ঃ হ'ব হ'ব, ধুতি দুখন পিছতো যোগাব পাৰিবা। বেলেগ বস্তু কেইপদমানহে দোকানৰ পৰা অনাব লাগিব।

ঃ কি কি লাগিব খুড়া?

ঃ এই ধৰা, মাহ-হালধি অকণমান, ধূপ-ধূনা, ঘিউ আদি বস্তু কেইপদমান। তুমি টকা ২০০ মান দিয়াচোন, মই ল'ৰা বিচাৰোঁ।

ঃ অ', দান আছেনে বোৱাৰী?

ঃ আমাৰ ধান নাই নহয়, চাউলহে কিনো।

ঃ তেনেহলে আৰু পঞ্চাশ টকামান বেছিকৈ দিবা, কোনোবা এটাক মিললৈ পঠাব লাগিব।

চুমিয়ে আলমাৰি খুলিলগৈ। খুঁচৰি-খুঁচৰি য'ত যি আছে হিচাপ কৰি চালে। ১৯০০ টকা মানহে আছে। এতিয়া যদি সেই কেইটা টকা নাথাকিলে হেঁতেন তাই কাৰ ওচৰত হাত পাতিলেহেঁতেন.....?

ঃ বৌ, দাদাই ভাড়া গাড়ী এখন লৈ আহিছিল, ড্ৰাইভাৰক....?

ঃ গাড়ীখন ৰৈয়েই আছে নেকি? পঠাই নিদিয়া কিয়?

ঃ বৌয়ে যে কি কথা কয়!

ঃ কিয়, কি হ'লনো?

ঃ তাক টকা এশমান নিদিলে কিয় উভতি যাব বাৰু? ষ্টেশুৰ পৰা যে গাড়ীখন ইয়ালৈ আহিল, তাত পেট্ৰলৰ খৰচৰ কথা নাহিল জানো?

চুমিয়ে কপালখনত থাপৰ মাৰি ক'লে- দেখিছানে বাৰু, অথনিৰে পৰা সেই কথাটোকে মোৰ মগজুত খেলোৱা নাই।

টকা আনিবলৈ বুলি তাই ভিতৰলৈ সোমাই গ'ল। পেটে পেটে তাইৰ খং উঠিছে ৰাহুলৰ ওপৰত। দেউতাকৰ শটোৰ ওচৰত যি লেপেটা কাঢ়িবহিল বহিলেই। কাক কি লাগে, কি কৰিব লাগে সেয়া জানো অকল তাইৰে দায়িত্ব! টকা-পইচা তাইৰ হাতত কিবা আছেনে নাই সেয়াও জানো বিচাৰ্য বিষয় নহয়।

ঃ আইজনী মৃতকৰ গাত দিবলৈ বগা কাপোৰ এডোখৰ লাগিছিল নহয়।

ঃ আগতে কোৱা হ'লে বজাৰত যোৱা লৰাটোক আনিব দিব পাৰিলোঁহেঁতেন।

ঃ এতিয়াও হ'ব। বোৱাৰী তোমাৰ বাকচত চেলেং চাদৰ নাই জানো?

ঃ আছে।

চুমিৰ বাকচত দুখন চেলেং চাদৰ আছে- এখন পাটৰ আৰু আনখন বগা মিহি সূতাৰ, দৰা হওঁতে ৰাহুলে লৈছিল। দিবনে বাৰু উলিয়াব? যদি নাপায়? ছেঃ ওচৰতে মাকৰ ঘৰটো হোৱা হ'লেও অন্ততঃ মাকৰ দিহা-পৰামৰ্শ ল'ব পাৰিলোঁহেঁতেন....

ঃ খুড়া, বগা সূতাৰ চেলেং এখন আছে, হ'বনে?

ঃ হ'ব হ'ব, দিয়া আইজনী।

তাই খুড়াকৰ পিছে পিছে ওলাই গ'ল, য'ত শহুৰেকক শুৱাই থোৱা আছে।

ঃ এ, তুমি হ'বলা চেলেংখনহে আনিলা! গামোছা এখনো লাগিছিল নহয়।

চুমিয়ে সাউতকৈ ভিতৰ সোমাই আহিল আৰু নতুন গামোছা এখন উলিয়াই আনিলেগৈ।

ঃ আইজনী, ভঙা পইছা কেইটা মান লাগিছি।

চুমি এইবাৰ বিচলিত হ'ল। তাইৰ হাতত যে এটাওঁ ভাঙনি পইচা নাই। তাইৰ চকু দুটাই জীয়েকক বিচাৰিলে। জীয়েকৰ হাতত তাই কেতিয়াবা ভাঙনি পইচা থয়।

মাকৰ মুখখন দেখি দহবছৰীয়া হ'লেও জীয়েকে কিবা বুজি পালে নেকি, তাই বহি থকাৰ পৰাই মাকক ক'লে মা, মই পঢ়া টেবুলৰ তলৰ ড্ৰয়াৰটোতে ভঙা পইচা কেইটামান থৈছিলোঁ, তাৰে পৰাই দিয়া নহ'লে।

চুমিয়ে লৰালৰিকৈ গৈ ভঙনীয়া পইচা কেইটা মানুহ জনৰ হাতত দিলেগৈ।

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

ঃ এতিয়া মৃতকৰ শ্মশানৰ যাত্ৰা কৰিব লাগে। ঘৰৰ মানুহখিনি আহক, মৃতকক সেৱা এটা জনাব লাগে।

তাই ভিতৰৰ পৰা দুৰ্বল শাহুৰেকক ধৰি ধৰি লৈ আহিল। মানুহজনীৰ গাত হুঁচেই নাই। কোনোবা কেইজনী মানে চুমিৰ কাণত ফুচফুচাই শাহুৰেকৰ সেন্দুৰৰ ফোটাটো মচি দিবলৈ ক'লে। নাই, নোৱাৰে, নৱনতাই সেইটো কাম মচ খাব। আমিনো কিয় মচি দিব লাগে? সিহঁত চুমিৰ কথাও অসন্তুষ্ট হ'ল।

সেৱা কৰিবলৈ বুলি আঁঠু লৈ বহি সকলোৱে কান্দোন সামৰিব নোৱাৰিলে। অতীত সুৰুঁৰি সুঁৰৰি শাহুৰেকে ৰাউচি জুৰিছে, নন্দেকৰ চিঞৰত গছৰ পাত সৰিছে, ৰাহুলে আৰু দেউৰেকে হিকটিয়াই হিকটিয়াই কান্দিছে। কান্দিবই, এয়া যে শেষ বিদায়। কিন্তু ধীৰ-স্থিৰ হৈয়েই থাকিবলৈ অশেষ চেষ্টা কৰিছে চুমিয়ে। তায়ো ভাগি পৰিলে শাহুৰেকেক কোনে চাব? তথাপিও শোকে বুকুখন হেঁচা মাৰি ধৰিছিল। বৰ মৰম কৰিছিল তাইক শহুৰেকে। অটল বিশ্বাস আছিল তাইৰ ওপৰত। বুকু ভাগি কান্দোন এসোঁতা ওলাই আহিব খোজোঁতেই ভৰিত কোনোবাই চিকুটি দিয়া যেন পালে। ঘূৰি চাই দেখে ননদৰ ডাঙৰ ল'ৰাটো।

ঃ মামী, সৌ মানুহজনে তোমাক এতিয়াই মাতিছে।

শাহুৰেকৰ গাৰ ভৰটো ওৰচত থকা মানুহজনীক ল'বলৈ দি তাই উঠি গ'লে।

ঃ আই'টী বাঁবোৰ তেনেই কেঁচা। লাগনী খৰি কেইডালমান কিনিব লাগিব। তাই আকৌ আলমাৰী খুলিলেগৈ। তাৰ পৰাই তাই শুনিলে- জয় ৰাম বোলা, জয় ৰাম বোলা।

শ্মশানৰ কাম-কাজবোৰ সমাপ্ত হওঁতে গধূলিয়েই হ'লগৈ। প্ৰায়বোৰ শ্মশানৰ যাত্ৰীয়েই বাহিৰে বাহিৰে ঘৰাঘৰি গ'লগৈ। চুমিয়ে পদূলিৰ মূৰত জুই একুৰা ধৰিলে। তাত ভৰি হাত সেকি মুখত তিতা চোবাই তিতা গাৰেহে পুতিকহঁতে ভিতৰ সোমাব পাৰিব। কিন্তু তিতা ফুল এতিয়া তাই পায় ক'ত? পেহীয়েকে ক'লে- শিলিখা আছে যদি তাকেই দিয়া। তাই ৰুমৰ পৰা আনি শিলিখা দিলে। আৰু যে ক'ত নিয়ম।

এই সকলোখিনি কৰাৰ পিছতহে তাইৰ অনুভৱ হ'ল মূৰটোৰ অসহ্য বিষ এটা, লগে লগে ভৰি দুটাৰ অনুভৱ হ'ল ঘৰটোৰ ভিতৰতে আজি কমবোৰ পাক দিছে জানো তাই তাই যেতিয়া চুঁচৰি চুঁচৰি যাৱাৰ দৰে গৈ জীয়েক আৰু তাইৰ বাবে ঠিক কৰাৰ বিছনাত পৰিলগৈ, গোটেই মানুহজনীক ভাগৰে হেঁচা মাৰি ধৰিলে। টনটনাই থকা ভৰি দুটা দীঘলকৈ মেলি দিলে। গোটেই দিনটোত শহুৰেকৰ বাবে অকণমান শোক কৰাবো সময় নাপালে তাই। শহুৰেকৰ গুৰু-গম্ভীৰ কথা মৰমিয়াল মুখখন তাইৰ মুখত ভাহি উঠিল। জীয়েকৰ দৰেই মৰম কৰিছিল তাইক। বোৱাৰী হৈ এইখন ঘৰত ভৰি থওঁতে কৈছিল- আই অ', তোমাৰ মুখখনত মোৰ মাৰ প্ৰতিচ্ছবি দেখিছোঁ। মোৰ বিশ্বাস হৈছে তুমি মোৰ ঘৰখন ধৰি ৰাখিব পাৰিবা। পুত্ৰই যেনেকৈ চলায় তেনেকৈ চলাবা। পুত্ৰৰ সুখেই আমাৰ সুখ।

ঃ এটা-এটাতৈ শহুৰেকৰ কথাবো মনত পৰি গ'ল তাইৰ। আজিৰ পৰাহে যেন তাই পিতৃহীনা হ'ল। চকুপানীত বাধা দি ৰাখিব নোৱাৰিলে তাই। সৰসৰকৈ চকুপানীবোৰ দুই চকুৰ কোনেদি বাগৰি বিছনাখন তিয়াই পেলাপে। উচুপনিৰ শব্দ নহ'বলৈ তাই যিমান পাৰে সিমান চেষ্টা কৰি থাকিল। ঠিক তেতিয়াই জীয়েকৰ পৰা প্ৰশ্নটো আহিল....।

ঃ তোমাৰ এতিয়াও টোপনি অহা নাই....?

ঃ তুমি আজি কিয় অকণো কন্দা নাছিলি? মানুহকেইজনী মানে কৈছে- এইজনী কম কাঠচিতীয়া বোৱাৰীনে, চকুত এটোপাল পানীও নেদেখিলোঁ।

তাই জীয়েকক কি উত্তৰ দিব ভাবোঁতেই কাষৰ বিছনাত শুই থকা ৰাহুলে মাত লগালে- কথাটো ময়ো মন কৰিছিলোঁ। সচাঁই তুমি ইমান কাঠচিতীয়ানে? *

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

হাঁহি

মামনি আহমেদ
স্নাতক ২য় বর্ষ

আজিকালি মানুহৰ মুখবোৰ বাৰু কি হ'ল, কুঁহিয়াৰ শালত চেপি ৰস উলিয়াই পেলোৱা সিঠাসোপাৰ দৰে যে অনবৰত শুকাই থাকিবলৈ ললে। তেওঁলোকৰ ব্যস্ত জীৱনত যেন সময় নাই খোলাকৈ হাঁহিবলৈ, কথা পাতিবলৈ। প্ৰাম খোলা হাঁহিবোৰ যান্ত্ৰিক পৃথিৱীত ৰসৰাজ কোৱাৰ দৰে এপাচি শাকত এটা জলকীয়াৰ দৰে হ'ল। অজস্ৰ ঘটিও আৰু যেন ঢেৰ বাকীৰদৰে বহুত ভিটামিনৰ মাজতো পুষ্টিহীনতাত ভোগা নিৰস মুখবোৰ দেখিলে এনে লাগে যেন তেওঁলোকৰ মুকৰ কজ্জাকেইটা যেন ডাঙৰকৈ মেলাৰ অভ্যাস নোহোৱাৰ বাবে মামৰেহে ধৰিলে। মুঠতে সমস্যা আৰু চিন্তাৰে ভাৰাক্ৰান্ত সমাজখনত ৰসিকতাবোধ, Sense of humer থকা মানুহ বৰ্তমান ডাইনাছৰাছৰ দৰে প্ৰায় বিলুপ্ত অৱস্থাৰ দৰে হ'ল। অসমীয়া সাহিত্যত বিভিন্ন আলোচনীৰ পয়োভৰ ঘটিলেও তাতো খুউব কম সংখ্যাতহে ৰসাল আমোদজনক লেখনী পঢ়িবলৈ পোৱা যায়। বলিউডৰ Comedy Cenema বিলাকৰ বাহিৰে বাস্তৱৰ হাঁহি আজি খৰাং।

আনক হহুৱাব পৰাকৈ ৰসালকৈ কথা কোৱা বা লিখা মানুহ মোৰ খুবেই প্ৰিয়। হৃদয়ত সাচ বহুওৱা তেনে ৰসিকতা পূৰ্ণ ব্যক্তিৰ ভিতৰত আমাৰ কলেজৰ শিক্ষক (হেমন্ত ছাৰ, বাবুল ছাৰ, মুকুট ছাৰ, নৃপেন ছাৰ) আৰু লগতে মোৰ যদি Serious কৈয়ো কথা এটা সোধা হয় সেইটো উত্তৰ তেওঁ ধেমেলীয়া দিহে ভাল পায়। যি কি নহওঁক, আধুনিকতাৰ ধামখুমীয়াত হঁহাৰো যেন এতিয়া এক নিজস্ব Style আছে। Shortcut জামানাত Shortskirt, Mini Computer ৰ দৰে হাঁহিও Mini হৈ পৰিল।

প্ৰিয় পাঠক, হাঁহক আপুনিও হাঁহক। হঁহাটো স্বাস্থ্যৰ পক্ষে ভাল যদিও স্থান-কাল-পাত্ৰ ভেদে হাঁহিৰো এক Control capacity অৰ্থাৎ Speed breaker থকা দৰকাৰ। কেতিয়াবা কিছুমান লোকক মৰা ঘৰীয়াৰ খবৰ লবগৈ গৈ মনেমিলা কাৰোবাক পালে শচীনৰ Sixer অথবা latest comedy movie এখনৰ কথা পাতি পেটত ধৰি হঁহা মানুহো মই লগ পাইছো। এই Speed breaker ৰ অভাৱতে সৰুতে কত যে গালি খাই থৈছো। বিশেষকৈ স্কুলত শোক সভা পাতিলে এক মিনিট সময় কৰা মৌন প্ৰাৰ্থনাতো নাজানো কৰ পৰা হাঁহিবোৰ আহি মুখৰ ভিতৰত থুপ খায়াহি। বেজী এটা পৰিলেও নিৰ্জন হৈ থকা পৰিবেশটোত সেই সময়ত মোৰ বন্ধু-বান্ধবী কেইজন হেচী ৰখা হাঁহিবোৰ অদ্ভুদ গেঙনিৰ সৃষ্টি কৰিছিল। পিছত অৱশ্য সকলোৰে আগত কাণত ধৰা খাইয়ো হাঁহিবলৈ এৰা নাছিলো। বৰ্তমান কিন্তু হাঁহি Control কৰিব পৰা হৈছো। সচাঁই হাঁহিৰ কিমান যে ৰং, কিমান যে ৰূপ।

হাঁহিৰে জীপাল কৰি ৰাখিবলৈ চেষ্টা কৰা মনটোত আৰু বহু কথাই ভুমুকি মাৰিছে যদিও আন হাঁহিৰ পাত্ৰ হোৱাৰ এবিধ কথা এইখিনিতে উল্লেখ কৰিব মন গৈছে। কলেজত মোৰ বেছিভাগ প্ৰমথ ক্লাচ এনথ্ৰোপলজি থাকে। কিন্তু মোৰ এটা অভ্যাস আছে, মোৰ প্ৰতিদিন ক্লাচত ১০-১৫ মিনিট খধঃৱ

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

হৈ যায়। কলেজত পাই কমন ৰুমত সোমাই অলপ মুখৰ মেক-আপ খিনি আছে নে নাই চোৱাৰো time নাথাকে। ক্লাচ ৰুমত ল'ৰা লৰিকৈ গৈ "ছাৰ আহিব পাৰো নে?" তেতিয়া সোণমণি ছাৰে এবাৰ মোৰ ফালে চাই তাৰ পিছত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ ফালে চাই অলপ সময় ৰৈ থাকি কয় সদায় লেট!!! সেইখিনি সময়ত ছাৰে যি expression দি শব্দযাৰ কয়, ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ লগত মোৰো হাঁহিৰে ক্লাচটোত এটা হাঁহিৰ Ringtone বাজি উঠে।

এনে অনুভৱ জীৱনক কৰি তোলে ৰমনীয়, বৰণীয় আৰু অৰ্থময়। সুখৰ অবিহনে জীৱনৰ সাৰ্থকতা অনুধাৱন কৰিব নোৱাৰি। সেইবুলি দুখকো জীৱনৰ পৰা দলিয়াই পেলাব নোৱাৰি। দুখ আছে বাবেই সুখৰ অনুভৱ অধিক আৱেগময়। সুখ-দুখ এটা মুদ্ৰাৰ ইপিঠি সিপিঠি। জীৱন বৰ অনুপম। এই জীৱনৰ সুৰীয়া অনুভৱে জীপাল কৰে জীৱনৰ ৰং। সুখ-দুখ, হাঁহি-কান্দোন, খং-অভিমানৰ সমষ্টিয়েই জীৱন।

এই প্ৰসংগত আৰু এটা কথা মনত পৰিছে। এবাৰ ওচৰতে হোৱা বাণিজ্য মেলা এখন চাবলৈ ওলালোঁ, মই আৰু মোৰ ভন্টি। আগতে আমাক মায়ে আইতাৰ ভাগৰ বনফুল তেলেৰে মূৰটো জেপজেপীয়া কৰি মুখত পাউডাৰ এগাল সানি ভাৰৱীয়াৰ দৰে ফুৰাবলৈ লৈ যায়। তাতে আমাৰ কি ফুৰ্তি। কিন্তু এতিয়া যে ল'ৰা-ছোৱালীবোৰ কি সাংঘাটিক ঐ। বাণিজ্য মেলালৈ যাবলৈ ওলাই এটো ড্ৰেছ নিপিন্ধো, মই বাৰ্বিৰ চেগুলহে পিন্ধিম, চুলিখিনি দুকোছাকৈ নাবান্ধা মেলিহে যাম..... ইত্যাদি হাজাৰ ওজৰ আপত্তিৰে মাজত ঘৰতে এখন বাণিজ্য মেলা হয়গৈ। দুঘন্টা পিছত মোৰ ফেবৰেট স্ব Big Boss আৰম্ভ হ'ব সেয়ে তাইক খুচ কৰি খেদি কুৰি উলিয়াই নিজেও লৰা-লৰিকৈ কাপোৰসাজ সলাই যেনেতেন বাণিজ্য মেলা পালোগৈ। তাত গৈ পাই ভন্টিক উলিওৱাতে উঠা সমস্ত খং মাৰ পালোগৈ। কিছু সময় বিপনীবোৰ চাই থাকোতেই হঠাৎ মন কৰিলোঁ মানুহবোৰ বিপনীকৈ মোকহে বেছি চাইছে বিশেষকৈ আগফালৰ পৰা আহাখিনি নহয়, পিছফালৰ পৰা যোৱা প্ৰত্যেকে মোলৈ চাই মিলিকিকৈ হাঁহি একোটা মাৰি থৈ যায়। মনতে ভাবিলোঁ "মইতো চেলিব্ৰিটিও নহয় আৰু বিকৃতিও নহয়, ৰহস্যটো কি? আগলৈ যিমান গৈছো হঁহাৰ পৰিমাণটো সিমানে বাঢ়িছে। এপাকত আঁত ধৰিব নোৱাৰি বস্তু চাই ব্যস্ত হৈ থকা ভন্টিক টান মাৰি আনি সুধিলো- "ঐ মোক ভালকৈ চা চোন কিবা জকাৰটোৰ নিচিনা লাগিছে নেকি? মানুহবোৰে যে মোক চাই হাঁহিছে কথাটো কি?" তাই মোক ভালকৈ চাই মুখত সোপদি হাঁহিবলৈ ধৰিলে। ময়ো খংতে হেই এইজনী নোকোৱা কিয় কি হ'ল বুলি সোধাত তাই যি উত্তৰ দিলে- এই কাষতে বিক্ৰি কৰিবলৈ থোৱা বাহৰ ছোফাটোত ধুপুচকৈ বহি পৰিলোঁ। তাতে আকৌ বাঁহ বেতৰ সামগ্ৰীৰ বিপনী খনৰ লৰাটোই আহি বাইদেউ কিনিব নেকি বেচ মজবুদ আছে, বহি চালেই গম পাব, দাম ইমান পৰিব, সিমান পৰিব বুলি কেপ কেপাই থকাত মোৰ কাণেৰে একো নোসোমালে। কাৰণ চিনাকী দৰ্জীটোক কাটি কুটি কাপোৰ নষ্ট নকৰি শকত হ'লে বহলাই লম বুলি ভিতৰলৈ ডাবলকৈ কাপোৰ এৰি চিলাবলৈ কোৱা। চুৰিদাৰ যোৰ মই সম্পূৰ্ণ ওলোটাই পিন্ধি গৈছিলো। ভন্টিৰ উৎপাতত ওলাবৰ সময়ত দৃষ্টি কটু চিলাইৰে উলোটাকৈ পিন্ধা চুৰিদাৰ যোৰৰ লগত মূৰত পাহৰণিতে সুমুৱাই নিয়া মস্ত ফণি খনে সিদিনা সকলোকে আমোদ দিলে।

নিজৰ জীৱনটো সুন্দৰ কৰি তুলিবলৈ প্ৰত্যেক ব্যক্তিয়ে চেষ্টা কৰে। প্ৰতিজন মানুহৰ মনত হাবিয়াস থাকে জীৱনটো সুন্দৰভাবে পাবলৈ। এটি সুন্দৰ জীৱনহে প্ৰদান কৰিব পাৰে মানুহ এজনক সবাতোকৈ শান্তি, সেয়েহে জীৱনটোত Wonderful কৰিবলৈ হাঁহক প্ৰাণ খুলি। Ha ha ha ha..... ✻

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

প্ৰেম

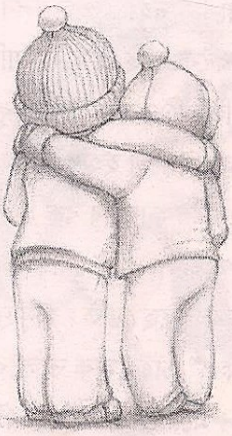

✍ আফজালুৰ ৰহমান
স্নাতক ৩য় বৰ্ষ
ৰোল নং- ১৪

প্ৰেম শব্দটো শুণা মাত্ৰেই প্ৰায় সচৰাচৰে আমাৰ চকুলৈ ভাহি আহে এহাল যুৱক-যুৱতী। মনত এক অজান শিহৰণ জাগে। তেতিয়া প্ৰশ্ন আহে, প্ৰেম কি?

প্ৰেম, যাক ইংৰাজী Love বুলি কয়। এই শব্দটোৰ নামাকৰণ মন কৰিবলগীয়া। এজন বিখ্যাত ইংৰাজ লোকে ইয়াৰ সুন্দৰ ভাবে ব্যাখ্যা কৰিছে। ইয়াৰ প্ৰত্যেকটো আখৰতে গভীৰ অৰ্থ সোমাই আছে।

লেখক জনৰ ভাষাৰে L হ'ল Life of youth (যৌৱনৰ প্ৰকাশ), O হ'ল Occean of tears (অশ্ৰুৰ সাগৰ), V হ'ল Valley of death (মৃত্যুৰ উপত্যকা) E হ'ল Indicates the end of life (জীৱনৰ সমাপ্তি)। এই বস্তুটোৰে বিভিন্ন জনৰ লগত বিভিন্ন ধৰণে প্ৰতিক্ৰিয়া কৰে।

ইয়েই মানুহক স্বৰ্গীয় সুখ দিয়ে, মৃত্যুৰ মুখলৈ ঠেলি দিয়ে আৰু ইয়েহে জগতত বহুতো মূল্যৱান বস্তু সৃষ্টিত সহায় কৰে। প্ৰেম দুটা আখৰৰ এটি মিঠা শব্দ। য'ত থাকে মৰমৰ আন্তৰিকতাৰ বুজা বুজি। য'ত নিজৰ্ব আপোন জনৰ বাবে যথেষ্ট ত্যাগ স্বীকাৰ কৰিব পাৰি। যাৰ এটি নাম ত্যাগ। নিজৰ আপোন জনৰ বাবে হাজাৰ বিপদৰে তুচ্ছ জ্ঞান কৰিব পাৰে একমাত্ৰ প্ৰেমৰ বাবে। প্ৰেম এক সুৰভিত সংলাপ। ই মৌনতাতো বাংময় এন্ধাৰতো চিন্ময়, প্ৰেম এক পৰম বিস্ময়। ই আপোনা আপুনি ঘটি যায়। কথাতে কয় নহয় Love is blind প্ৰেম অন্ধ ই ধনী দুখীয়া, জাতি ধৰ্ম, কলা বগা আদি নাচায়। নহলেনো পৃথিৰী বিখ্যাত লেইলা মজনুৰ প্ৰেম সফল হ'ব পাৰেনে। সচাঁ প্ৰেমবোৰ বিলীন হৈ যাবলৈ ধৰিছে। আজিৰ প্ৰেম ৰকেটৰ দৰে গতিশীল। নিভাজ নহয় ভেজাল। আজিৰ যুগত এনে বহুতো ছোৱালী আছে তেওঁলোকে মাত্ৰ প্ৰেমৰ অভিনয়হে কৰে। তেওঁলোকে একোখন চিঠিকে কেইবাখনো কপি কৰি কেইবাজন প্ৰেমাতুৰক শান্ত কৰে। আনহাতে লৰাবোৰতো কম নহয়, তেওঁলোকে একোটা কথাকে- তোমাক মই ভালপাওঁ, তুমিয়ে মোৰ প্ৰথম প্ৰেম, তোমাক নাপালে মই মৰি যাম, সূৰ্য চন্দ্ৰ মাটিত পৰিলেও তোমাক মই পাহৰিব নোৱাৰি। এইটো যেন এটা সোচৰা নীতি। কাৰোবাৰ বাবে প্ৰেম হৈ পৰে যৌৱনৰ উত্তাল খেলা। আজিৰ প্ৰেমে বুজি নাপায় হৃদয়ৰ সচাঁ মৰমবোৰ মাথো দেখা পায় গাভৰুৰ দেহৰ ভাজে থকা যৌৱন। কিন্তু তাৰ মাজতো কোনোবাই সচাঁ অন্তৰেৰে ভালপায়। আনহাতে কাৰোবাৰ প্ৰেম হয় উপেক্ষনীয় যিয়ে এক পক্ষীয় ভাবে ভালপাই থাকে অথচ প্ৰকাশ কৰিব নোৱাৰে। যাক One side love বুলি কোৱা হয়।

আপোন জনে এৰি যোৱাৰ যন্ত্ৰণা বহুত। যি যন্ত্ৰণাই কাৰোবাৰ মুখত হাঁহি, দুচকুৰ সপোন কাঢ়ি লৈ যায়। জীয়াই থকাৰ মূল্যৰ কথা পাহৰি আত্ম হত্যাও কৰে। প্ৰেমৰ কোনো ভাষা নাই, নাই কোনো নিৰ্দ্দিষ্ট সংজ্ঞা। ভিন ভিন জনৰ বাবে প্ৰেমৰ সংজ্ঞা ভিন ভিন। যিয়েই নহওঁক কিয় প্ৰেমক অস্বীকাৰ কৰাৰ শক্তি কাৰোৰেই নাই। জীৱনৰ সকলো স্তৰত প্ৰেমেই মানুহৰ জীৱনলৈ কঢ়িয়াই আনে জীয়াই থকাৰ উৎসাহ, উদ্দিপনা, প্ৰেৰণা সকলোৰে অন্তৰত পবিত্ৰ প্ৰেমেৰ ভৰি পৰক। সফক হওঁক সকলোৰে প্ৰেম। ✻

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

অপেক্ষাৰ সীমা ভেদী

শ্ৰী মজিবৰ ৰহমান
স্নাতক ৩য় বৰ্ষ

ৰাশ্মিদা আৰু শ্বাহিদা দুজনী একেখন চহৰৰে কানসমনীয়া বান্ধৱী। দুয়ো একে শ্ৰেণীতে পঢ়ে মানে স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষৰ ছাত্ৰী। দুয়োজনীৰ খুব মিল। দুয়োকে সদায় একেলগে দেখা যায়। বুল বুলৰ সোণ ৰূপৰ দোকানলৈ আহিলেও দুয়ো জনী সদায় একেলগে আহে। বাছষ্টেণ্ডৰ কাষতেই বুল বুলৰ দোকান। কিন্তু দোকান খনৰ Back side ত জিৰণি লোৱাৰ সুবিধা আছিল। ৰাশ্মিদা আৰু শ্বাহিদাই সদায় কলেজ ছুটিৰ পিছত তাৰ দোকানত সোমাই জিৰণি লৈছিল। বুল বুলৰ দোকান খন হেনো সিহঁতৰ প্ৰিয় দোকান। এই কথাটো ৰাশ্মিদাই এদিন কিবা কথাত কৈছিল। এই কথাটোক সি অলপ বেলেগ ধৰণেৰে ভাবিব লৈছিল। ৰাশ্মিদাৰ প্ৰতি তাৰ আগৰ পৰাই দুৰ্বলতা আছিল। সেয়ে সেই দিনা তাইৰ বাক্যটোৱে ক'ব নোৱাৰাকৈয়ে তাৰ মনটো জোকাৰি গৈছিল। ৰাশ্মিদাই অৱশ্যে অইন ভাবতো ক'ব পাৰে। কাৰণ সিহঁতে লোৱা সোণে ৰূপৰ অলংকাৰবোৰৰ দাম সাধাৰণে কমাই লৈছিল। লাহে লাহে সিহঁতৰ লগত বুল বুলে মুক্ত মনেৰে কথা পাতিব পৰা হৈছিল। তাৰ অনুৰোধত সিহঁতে তাক 'আপুনিৰ পৰা তুমি' সম্বোধন কৰিবলৈ লৈছিল। সিহঁতেই কৈছিল- শ্বাহিদাই হেনো এনামুল হক নামৰ ল'ৰা এজনৰ তাল পায়। ৰাশ্মিদাৰ কথা সোধাত তাই লাজকুৰীয়া হাঁহি এটি মাৰি কৈছিল। "নাই এতিয়ালৈকে মনে বিচৰাজন পোৱা নাই।" কথাষাৰ ৰাশ্মিদাই লাজ লাজকৈ কৈছিল কিন্তু যোৱাৰ সময়ত ৰাশ্মিদাই তাৰ পিনে চাই এটা দুষ্টালি ভৰা হাঁহি মাৰি কৈছিল- "তুমি বি.এ. পাছ কৰিও একো নুবুজা।" সি সচাঁকৈয়ে তাই কথা বুজা নাছিল। পিছত সি ভাবিছিল তাৰ দৰে ৰাশ্মিদায়ো চাগে—

বুল বুলৰ জীৱনলৈ অহা প্ৰথম ছোৱালী ৰাশ্মিদা। সচাঁকৈয়ে তাইক সি খুব ভাল পাই পেলাইছে। তাৰ বন্ধুবোৰে সদায় কয় ৰাশ্মিদাক তেওঁৰ মনৰ কথা জনাবলৈ। কিন্তু তেওঁৰ সাহস নহয়। ভয় হয়, কিজানি তাই তাৰ অৰু দোকানকৈ আহিবলৈ বন্ধ কৰি দিয়ে! তাক যদি নমতা হয়! সিআৰু ভাবিব নোৱাৰে। এই হতাশাৰ মনটো আৰবি ধৰে। বন্ধুবোৰ্ৰ উৎসাহ আৰু সাহসতেই চিঠি এখন লিখি সি ৰাশ্মিদাক দিলে। তাই সুধিলে- "কি দিলা এয়া ? " তেওঁ কলে "কিবা লিখা আছে, পঢ়ি চাবা।" তাই একো নকলে। 'কাইলৈ কলেজলৈ আহিবা নহয়, ৰাশ্মিদা? তাই ক'লে "আহিম"। কাইলৈ কলেজলৈ আহোতে মোৰ দোকানত সোমাবা প্লিজ, মই ৰৈ থাকিম। যাওঁতে নহয়, আহোঁতে।" তাই হাঁহি এটা মাৰি হ'ব বুলি কলে। তাইৰ অৱশ্যে অনুমান কৰিব পৰা নাযায়। বুল বুলে অহা কালিৰ দিনটোলৈ অপেক্ষা কৰিলে। কিন্তু এসপ্তাহ হ'ল ৰাশ্মিদাক তেওঁ দেখা নাই। অকল ৰাশ্মিদাকে নহয়, শ্বাহিদাকো দেখা নাই। দুয়ো কলেজলৈ অহা নাই। সিহঁত দুয়ো কলেজ লৈ নহাৰ কাৰণটো বিচাৰি সি ব্যাকুল হৈ পৰিছে। তেওঁৰ দোকানলৈ অহা ৰাশ্মিদাহঁতৰ কলেজৰ প্ৰতিজনী ছোৱালীকে সুধিলে ৰাশ্মিদাহঁতৰ কথা। কিছুমানে চিনি পায় একেলগে কলেজলৈ নহাৰ কাৰণ কি হ'ব পাৰে তেওঁ ভাবি নাপালে। দুয়ো হয়তো একেলগে কৰবালৈ ফুৰিবলৈ গৈছে, হয়তো কোনোবা এজনীৰ পোৱা নাই। ৰাশ্মিদাহঁতে এনেদৰে ক্লাছ ক্ষতি কৰা আগতে কেতিয়াও মনত নপৰে। তেওঁক বন্ধুবোৰেও এই ক্ষেত্ৰত কোনো সহায় কৰিব পৰা নাই। হয়তো এবাৰ চাবলৈ এবাৰ লগ পাবলৈ তাইৰ মুখৰ পৰা তাৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ শুনিবলৈ পালে বুল বুলে পাগলৰ দৰে হৈ পৰিছে। তেওঁৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ তাই কি কয় নাজানে, "বুল বুলদা, ময়ো তোমাক ভালপাওঁ।" ৰাশ্মিদাই

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

নাপায়। সি ভাবিলে সেই দিনা যদি নাহে কাইলৈ পুৱাতে সিহঁতৰ ঘৰকে বিচাৰি যাব।

এনেতে আহি ওলাল পুলিচ কনিষ্টবল। তেওঁ কলে থানালৈ মাতি পঠাইছে, অ'চি চাহাবে, “থানা?” কিয়বা?”

অ'চি চাহাবে গহীনাই সুধিলে- আপোনাৰ নাম বুল বুল ৰহমান?” সি ভদ্রভাবে ক'লে- “হয়”। “এইখন আপোনাৰ চিঠি নেকি?” এই বুলি এটা নীলা খাম তেওঁলৈ আগবঢ়াই দিলে। চিঠিখন হাততলৈ চালে, ওপৰৰ লিখা আছে বুল বুলৰ ঠিকনা। প্রেৰকৰ নামটো দেখি মনটো আনন্দত নাচি উঠিল। ৰাশ্মিদাৰ চিঠি “কিন্তু এইখন চিঠি আপোনালোকৰ হাতত পৰিল কেনেকৈ?” বুল বুলে আচৰিত হৈ অ'চিক সুধিলে। অ'চিয়ে ক'লে- আজি পুৱাতে থানা ওচৰত বাছ দুৰ্ঘটনা হ'ল। তাত মৃত্যু হোৱা এজনী ছোৱালীৰ বেগত এই চিঠিখন পাইছো। নহ'লে মৃতুদেহটো চিনাক্ত কৰাৰ উপায়েই নাছিল। Sorry youngman মৃতদেহটো আপুনি গৈ এবাৰ চাই ঘৰলৈ নিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰক।” অ'চিৰ কথা শুনি বুল বুলে বজ্রপাত পৰা মানুহৰ দৰে থৰ হৈ ৰল। “ৰাশ্মিদাই মৰিল। নাই ৰাশ্মিদা মৰিব নোৱাৰে। হায় নিয়তি! তুমি ইমান নিষ্ঠুৰ হলা কিয়? মোক বাৰু কিয় এনেদৰে আঘাতৰ উপৰি আঘাত দিছা? ৰাশ্মিদাৰ প্রতি মোৰ প্রেম বাৰু সচাঁ নাছিল নেকি?

যদি আছিল তেন্তে কিয় মোৰ পৰা ৰাশ্মিদাক কাঢ়ি নিলা? বুল বুলৰ হৃদয় ভেদি দুটোপাল চকু পানী ওলাল। পুলিচ এজনৰ লগত যেতিয়া বুল বুলে শৱটোৰ ওচৰত উপস্থিত হলগৈ তেতিয়া মৃত দেহটো সাৱটি এজনী ছোৱালীয়ে ইনাই-বিনাই জনীয়ে মূৰ তুলি চালে। শিলৰ মূৰ্ত্তিৰ দৰে কেৱল থৰ লাগি ছোৱালীজনীক চালে। পুনৰ বুল বুলৰ দুচকুৰে বৈ আহিল প্রেমৰ বন্যা। বুল বুলে চকুৰে ভুল দেখা নাইতো। নাই এজনী সচাঁকৈয়ে ৰাশ্মিদা। আনন্দত আত্মহাৰা হৈ বুল বুলে ৰাশ্মিদাক সাৱতি ধৰিলে।

বুল বুলে সুস্থিৰ হৈ ৰাশ্মিদাক সুধিলে- “এই মৃতদেহটো তেন্তে কাৰ?” ৰাশ্মিদাই উত্তৰটো দিলে যে, এইজনী তাইৰ বান্ধবী শ্বাহিদা। শ্বাহিদাৰ হাতত তাই চিঠি খন দি পঠাইছিল। বুল বুলক দিবলৈ ....। *

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

মোৰ হৃদয়ত তোমাৰ বাবে অশ্রুজল

✍ বৰ্ণালী মতক

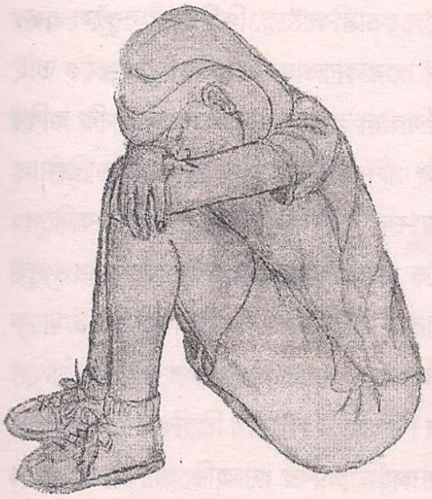

প্রায় বিশ পচিছ দিনৰ মূলৰ আজি ৰাহুল আহিছে। ইমান দিন নহাৰ বাবে প্রিয়াৰ মুখখন ফুলি আছিল। আজি অভিমানতে প্রিয়াই ৰাহুলক কোঠাৰ ভিতৰতে সোমাবয়ে দিয়া নাই।

ঃ প্রিয়া প্লীজ, দুৱাৰ খন খুলি দিয়া না! মোৰ ভিতৰত যাবলৈ দিয়া। "আই এম চৰী, আজিৰ পৰা কোনো দিনো এনেকুৱা নকৰো।" ৰাহুলে দুৱাৰত হাতেৰে 'নক' কৰি কলে।

ঃ ন' ..... ন'.....ন'.....। নেভাৰ। কোনো পধ্যেই নোখোলোঁ।

প্রিয়াৰ কথা শুনি ৰাহুলে দুৱাৰত 'নক' কৰা বন্ধ কৰিলে। ৰাহুলৰ শব্দ নোহোৱা দেখি প্রিয়াই লাহেঁহে দুৱাৰখন খুলি চালে। বাহিৰত কোনো নাই। দুৱাৰখন সম্পূর্ণকৈ খুলি বাহিৰলৈ আহিল।

ঃ মাঁ, ৰাহুল গ'ল নেকি?

প্রিয়াই আবেগিক হৈ শুধিলে।

ঃ অ! তই দুৱাৰখন খুলি নিদিয়া দেখি খঙতে গুচি গ'ল। হাঁহিয়েই কলে মোকে কথাষাৰ।

প্রিয়াৰ খুউব দুঃখ লাগিব। বেদনাত অন্তৰখন ভাগি পৰিল। দুঃখ মনেৰে এখোজ-দুখোজকৈ আকৌ তাইৰ শোৱা কোঠাৰ ভিতৰত সোমাই দুৱাৰখন ভিতৰেৰে বন্ধ কৰি দিলে।

ঃ কি হ'ল? গুচি যোৱা বুলি ভয় খাইচা নেকি?

- পিছ পিনৰ পৰা ৰাহুৰল সুৰ ৰিণিকি ৰিণিকি ভাহি আহিল।

উচপ খাই তাই পিছপিনে ঘূৰি চালে।

ঃ তুমি .... ? তুমি দেখোন গৈছিলা, ইয়াতে কেনেকৈ? আচৰিত হৈ সুধিলে প্রীয়াই।

ঃ ইমান দিনৰ মূৰত আহিছো তোমাৰ বাবেই, আৰু তোমাক লগ নকৰাকৈ কেনেকৈ যাম, কোৱাচোন?

ঃ ইচ্, হৈছে যোৱা .... মিছা কব নালাগে। ইমান মৰম থকা হ'লে এদিনতো মাজতে আহিব পাৰিলা হয়। - প্রীয়াই পুনৰ অভিমানেৰে কথাষাৰ কলে।

ঃ মৰম থকা বাবেইতো আজি ইমান কাম এৰি আহিছো। — ৰাহুলে প্রীয়াক হাতত ধৰি বুকুৰ মাজত টানি নি ক'লে।

প্রীয়াই ৰাহুলৰ বুকুৰ মাজত মূৰটো গুজি দি থোকা থুকি মাতেৰে কথাবোৰ কলে। এনেতে দুৱাৰত 'নক' কৰা শুণা গ'ল। প্রীয়াই দুৱাৰখন খুলি দিলে। ৰিংকুৱে প্রীয়া আৰু ৰাহুললৈ চাহ আনিছে।

ঃ চাহ কাপ খাই লওক ৰাহুল দা। — ৰিংকুৱে ক'লে।

চাহ খাই ৰাহুলে ঘৰলৈ গ'ল। (প্রিয়াৰ ওচৰৰ পৰা যাবৰ ইচ্ছা নকৰে ৰাহুলে)।

ৰাহুল এজন হাইস্কুলৰ শিক্ষক। প্রিয়াৰ লগত বিয়া ঠিক হৈছে। দুয়ো পক্ষৰ মত একে। প্রিয়াৰ ভনীয়েক ৰিংকু আৰু মাকৰ বাদে আন কোনো নাই। দেইতাক দুবছৰ আগতে মৃত্যুবৰণ কৰিছে। এইবাৰ প্রীয়া BA ফাইনেল পৰীক্ষা দিছে। ঘৰৰ অৱস্থা সিমান বেয়া নহয়। সিহঁত দয়ো কলেজৰ পৰাই ইজনে সিজনক ভাল পায়।

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

কলেজত ৰাহুলৰ সতে প্ৰিয়াক জোকাবলৈ আৰম্ভ কৰোঁতে ৰাহুলৰ যে কি অৱস্থা। দূৰৰ পৰা খুউব উপভোগ কৰিছিল তাই। লগৰ ছোৱালীবোৰে তাইকো সুখেৰে এৰা নাছিল। তথাপি প্ৰেমৰ সহানুভূতিয়ে তাইক যি আনন্দ দিছিল, তাৰ তুলনাত বাহ্যিক চিঞৰ-বাখৰবোৰ আছিল খুউব তুচ্ছ। অন্তত তাই তেনেকৈ ভাবে দুপৰীয়া প্ৰিয়াই ভাত খাই এনেয়ে কোঠাত গল্পৰ কিতাপ এখন পঢ়ি আছে। ......

গল্পটোত চকু ফুৰাই গ'ল প্ৰিয়াই। গল্পকাৰজনৰ ট্ৰেজেদি ৰসৰ প্ৰতি এটা দুৰ্বলতা থকা যেন লাগিল তাইৰ। পৃথিৱীত কিছুমান মানুহে সদায় দুঃখ কৰিয়েই ভাল পায়। এনেকৈ দুঃখ কৰাটো হয়তো তেওঁলোকৰ বাবে আনন্দ লাভৰ উপায়। বিচিত্ৰ পৃথিৱীত আটাইতকৈ বিচিত্ৰ মানুহৰ চৰিত্ৰৰ বিচিত্ৰতাৰ কোনো গেৰান্টি দিব নোৱাৰি।

"নীতু, মোৰ হৃদয়ত এনেকৈ তুমি কিয় বিহ ঢালি গ'লা? তুমি মোৰ প্ৰেমক আদৰ নকৰিলেও অন্তঃত তুমি বুলি মোক অপমান নকৰাকৈ আঁতৰি যাব পাৰিলাহেঁতেন........।" নায়কৰ মুখত ট্ৰেজিক সংলাপ। কিতাপখন পঢ়ি তাইৰ খুব ইন্টাৰেষ্ট লাগিল। হঠাৎ তাইৰ গাৰ ওচৰতে ওপৰৰ পৰা কিচকিচয়া ক'লা দীঘল বস্তু এটা পৰা যেন অনুভৱ কৰিলে। ছাট কৰি এখন পৰ্দা যেন প্ৰিয়াৰ চকুৰ আগৰ পৰা আঁতৰি গ'ল। তাই অন্তৰাত্মা কঁপি উঠিল।

ঃ মাঁ! প্ৰৱল উত্তেজনাত তাই চিঞৰি উঠিল।

লগে লগে মাকে দৌৰী আহিল তাইৰ ওচৰলৈ। তাইৰ ওচৰত সাপ ডাল দেখি মাকেও ভয় খালে। ৰাস্তাৰ পৰা মানুহ এজন বিচাৰি আনি সাপডাল দূৰত পেলাই দিলে। প্ৰীয়াই ভয়তে কান্দিবলৈ ধৰিলে।

"টিং টং......" কলিং বেলৰ শব্দ শুনা গ'ল। তাই বিছনাৰ পৰা মূৰতো দাঙি ৱালক্লকটোলৈ চালে। চাৰে তিনি বাজি গৈছে। ৰাহুলেই হ'ব নিশ্চয়। অনুমান কৰিলে প্ৰিয়াই। শাড়ীৰ আঁচলেৰে অশ্ৰসিক্ত চকুৰ কোন দুটা মচি ল'লে। সন্মুখত আইনাত নিজৰ প্ৰতিবিম্বটো লক্ষ্য কৰিলে তাই। ভয়তে থিয় দিবলৈও যেন শতিকাযোৰা প্ৰস্তুতিৰ প্ৰয়োজন তাই। দুৱাৰখন খুলি দিয়েই ৰাহুলক নমতাকৈয়ে তাই পুনৰ বিছনাত মূৰটো গুজি ফেকুৰিবলৈ ধৰিলে। উচুপনিৰ লগে লগে তাই শৰীৰটো আন্দোলিত হৈ উঠিছে।

"প্ৰিয়া কি হ'ল তোমাৰ?"..... পিঠিত আলফুলে এখন হাত থলে ৰাহুলে। প্ৰীয়াৰ কান্দোনৰ শব্দ নকমিল। বৰঞ্চ তাই বেছি জোৰেৰে কান্দিবলৈ ল'লে এইবাৰ। ৰাহুলে কি কৰিব একো ভাবি নাপালে। সি লাহেকৈ প্ৰিয়াৰ কাষতে বিছনাত বহিল। প্ৰিয়াৰ কান্দোনৰ উৎস কি হ'ব পাৰে অনুমান কৰিলে। এনেতে প্ৰিয়াৰ মাকে ৰাহুল আৰু প্ৰিয়ালৈ নেমুৰ চৰবত্ দুই গিলাচ আনিলে। মাকক প্ৰিয়াৰ কান্দোনৰ কাৰণ শুধাত মাকে সকলো ভাঙি ক'লে। কথাষাৰ শুনি ৰাহুলৰ দুঃখ লাগিছিল যদিও হাঁহিও উঠিল। ৰাহুতে হঁহা দেখি প্ৰিয়াৰ খং চুলিৰ আগ পালে। তাই খঙতে গালি পাৰিব নোৱাৰি আকৌ জোৰেৰে কান্দিব ধৰিলে। শেষত ৰাহুলে প্ৰিয়াক শান্তনা দিলে।

"প্ৰিয়া কালি আমি ফুলিবলৈ যাম। চাৰি মান বজাত ওলাই থাকিব।" ৰাহুলে কৈ গ'ল।

ৰাহুলে যোৱা দেখি প্ৰিয়াৰ খুব খং উঠিল। তাৰ ওচৰত বহি অকণমান কথাও ভালকৈ কব নোৱাৰে। মনে মনে তাই জ্বলি থাকিল।

"প্ৰিয়া হৈছে নে তোমাৰ?"..... বিৰক্তিৰ ভাৱত ৰাহুলে চিঞৰি উঠিল। প্ৰিয়া ৰূপ সজ্জাত নিমগ্ন। অৱশেষত প্ৰিয়া ওলাই আহিল। দেৰি হোৱা দেখি ৰাহুলে দুটামান ধমকি দিলে। প্ৰিয়াৰ মুখখন খঙতে পকা বিলাহীৰ দৰে হ'ল। একো নামাতিলে তাই। দুটা নিৰ্বাক প্ৰাণীয়ে মাথো নিশব্দ খোজকাঢ়ি গ'ল দূৰলৈ আৰু দূৰলৈ। জোনাক উপচা ঘাটত তেতিয়া নাৱৰীয়াৰ বঠাৰ চপ্ চপ্ শব্দ ক্ৰমাৎ ক্ষীণ হৈ আছে।

ঃ হেই কি ভাবি আছা? — প্ৰিয়াৰ ওচৰ চাপি আহি ৰাহুলে সুধিলে- মোক কব লগা কথা নাই নেকি? প্ৰিয়াই একো নমতা দেখি ৰাহুলে আকৌ কলে- 'ড'ন্ট মাইণ্ড, মাই ডিয়াৰ'। মই এনেয়ে কৈছিলো তাতে আৰু বেয়া পাব লানেগে? ইমান সময় ৰাহুলে অকলে অকলেই কথাষাৰ কৈ আছিল। ঘূৰি ঘূৰি আহি ঘৰ পালে তথাপিতো প্ৰিয়াৰ মুখেৰে এটা শব্দ উলিয়াব

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

Library :

নোৱাৰিলে। ঘৰ পাওঁতে প্ৰীয়াই কোঠাৰ ভিতৰত সোমাই গ'ল, ৰাহুলে বাহিৰত বহি থাকিল। হঠাৎ ৰাহুলে অনুভৱ কৰিলে যে প্ৰিয়াই যেন তাক মাতিছে। সি যেন প্ৰিয়াৰ চিঞৰ শুনিছে। ৰাহুলে যাঁও নাযাওঁ কৈ কোঠাৰ ভিতৰত সোমাই গ'ল।

বিচনাত মূৰটো আৰু আধা অংশ মাটিত বাগিৰ আছে প্ৰিয়াৰ। দেখি ৰাহুলৰ যেন মূৰত বজ্ৰপাত পৰিল। সি দৌৰি গৈ প্ৰিয়াক কোলাত তুলি লৈ চিঞৰিব ধৰিলে। এটা দুটাকৈ মানুহৰ সমাগম বাঢ়িব ধৰিলে। লগে লগে ডাক্তৰ, ওজা এজনৰ পিছত এজন জমা হ'ল। কিন্তু কোনোৰে তাই কোনোৰে তাইক পুনৰ জীৱন দান কৰি নোৱাৰিলে। ঘৰটো মানুহেৰে পৰি পূৰ্ণ হৈ পৰিল। ৰাহুলে বলীয়াৰ দৰে এজনৰ পৰা আনজনক কাবৌ কাকুতি কৰিব ধৰিলে। প্ৰিয়াৰ মৃত্যুক সি সহজে আকোৱালি লব পৰা নাই। মাজে মাজে তাৰ এনেকুৱা অনুভৱ হয় সি যেন সপোন দেখি আছে। "এইটো সচাঁ নহহওঁ পাৰে।" হোৱা নোহোৱাৰ দোলনাত সি বহুপৰ দুলি থাকিল।

সি যেন বিশ্বাসেই কৰিব পৰা নাই। মনতে ভাবিলে সহ্য কৰিম? মইতো কোনো দিনেই তাইক আনৰ হোৱাটো কল্পনা কৰা নাছিলো, আজিএ নকৰো। মই ভাবিছিলো প্ৰীয়া মোৰেই। মোক হৃদয়ৰ উলিয়াই মৃত্যুক সাৰটি ল'লে। অত দিনৰ এই হেঁপাহ আজি কিয় চুৰমাৰ হৈ গ'ল। তাই মোতকৈ আজি মৃত্যুক আপোন কৰি ল'লে। ৰাহুলে প্ৰীয়াক দুবাহুৰ মাজত সুমুৱাই লৈ কান্দিবলৈ ধৰিলে। মাজে মাজে হাঁহে আৰু চিঞৰি চিঞৰি প্ৰীয়াক মাতিব ধৰে।

"প্ৰিয়া..... প্ৰীা উঠা না, আজিৰ পৰা তোমাক ধমকি নিদিও।" ৰাহুলে কান্দি কান্দি প্ৰীয়াক জগবালৈ খুব চেষ্টা কৰিলে। প্ৰিয়াৰ মুখখন শেতা পৰি গৈছে আৰু মুখেৰে ফেন ওলাবলৈ ধৰিছে। ৰাহুলে মানুহবোৰক কাবৌ কাকুতি কৰিব ধৰিছে তাইক জগাই দিবলৈ। তাৰ চকুলে অশ্ৰুজল ধাৰাসাৰে ববলৈ ধৰিলে। ইতিমধ্যে মানুহে গম পাইছে যে প্ৰিয়াক সাপে খুটিয়াইছে। ৰাহুলৰ অৱস্থা একেবাৰে কাহিল হৈ গৈছে। শেষত মানুহবোৰে ৰাহুলৰ হাতেৰে জোৰকৈ প্ৰিয়াক সেন্দুৰ পিন্ধাই দিলে। ন-কইনাৰ দৰে সজাই তাই ভেলেৰে পানীত উটুৱাই দিলে। তাই যে পানীত উটুৱাই এইবোৰ গমকে পোৱা নাই। দুই বছৰ পিছতো সি বিশ্বাস কৰিব পৰা নাই যে প্ৰিয়া আজি তাৰ ওচৰত নাই। ৰাস্তাৰে গৈ থাকিলে তাৰ কল্পিত প্ৰিয়াৰ সৈতে কথা কৈ গৈ থাকে। আজিও ৰাহুলৰ প্ৰেমৰ মানুহে জলন্ত উদাহৰণ হিচাপে মনত পৰে। ৰাহুলৰ প্ৰেম গভীৰ আছিল বাবেই আজি সি বলীয়া হ'ব লগা হ'ল। মাজে মাজে মানিবেগৰ পৰা প্ৰীয়াৰ ফটোখন উলিয়াই অপলক নেত্ৰে চাই থাকে। ঠাইতে থিয় হৈ থকা এটা যেন প্ৰস্তৰ মূৰ্তি যাৰ হৃদয়ত প্ৰেমিকাৰ বাবে অশ্ৰুজল ধাৰাসাৰে বৈ থাকে। ❋

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

মুখা-মুখি

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

সাক্ষাৎকাৰ

শ্ৰী ৰতন লহকৰ,
সাক্ষাৎ গ্ৰহণ
যুথিকা তালুকদাৰ

কহিনুৰ থিয়েটাৰ অসমীয়া নাট্যজগতৰ অনবদ্য, অভিজাত আৰু আধুনিক ভ্ৰাম্যমাণ থিয়েটাৰ। কহিনুৰ থিয়েটাৰৰ প্ৰাযোজক ৰতন লহকৰৰ দীৰ্ঘ অভিনয়ৰ জীৱন আৰু প্ৰাযোজনাৰ বিষয়ে কিছু কথা জানিবলৈ তেখেতৰ ওচৰ চাপিছিলোঁ। অতি ব্যস্ততাৰ মাজতো তেখেতে আমাক প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিছিল।

প্ৰশ্নঃ-

১) আপুনি নাট্যজগতত কেনেধৰণে প্ৰৱেশ কৰিলে সেই বিষয়ে কিছু কথা জানিব খোজোঁ।

উত্তৰঃ- পাঠশালাই দিছিল মোক নাটকৰ আদিপাঠ। পাঠশালা আছিল নাটকৰ উৰ্বৰাভূমি। দেশে স্বাধীনতা পোৱাৰ পিছত ১৯৪৯ চনত মহাত্মা গান্ধীৰ অস্পৃশ্যতা দিৱস উপলক্ষে পাঠশালাৰ বয়োজ্যেষ্ঠ নাগৰিকসকলে এটা অনুষ্ঠানৰ আয়োজন কৰিছিল। অনুষ্ঠানৰ লগত সংগতি ৰাখি 'অস্পৃশ্যতা বৰ্জন' নামৰ এখন চুটি নাটক মঞ্চস্থ কৰা হৈছিল। সেই নাটকখনত সাতবছৰীয়া মই ব্ৰাহ্মণৰ বহুৱাৰ ৰূপত অভিনয় কৰিছিলোঁ। নাটকখনৰ শেষ সংলাপটো আজিও মোৰ মনত আছে—

"শুনা দেউ, এই বীজ সমূলঞে ধ্বংশ কৰিম। অস্পৃশ্যতা বৰ্জন এই মহামন্ত্ৰ জপ কৰি প্ৰগতিৰ পথেৰে আগুৱাই যাম।" এইদৰেই মই নাটকৰ মাজত সোমাই পৰিছিলোঁ।

২) কহিনুৰ থিয়েটাৰ বৰ্তমান সময়ৰ এখন লেখত লবলগীয়া থিয়েটাৰ। এই থিয়েটাৰ খন সৃষ্টিৰ বিষয়ে চমুকৈ ক'লে সুখী হম।

উত্তৰঃ মই B.A. পাছ কৰাৰ পিছত অৰুণাচলত চৰকাৰী চাকৰি পাইছিলোঁ কিন্তু নাটকৰ প্ৰতি থকা প্ৰবল নিচাৰ কাৰণে কৰা নহ'ল। ১৯৬৬-৬৭ চনত M.A. পাছ কৰাৰ পিছত 'United Friends and Company' নামৰ দোকান এখন আৰম্ভ কৰোঁ। নাটকবলীয়া মোৰ মনটোক দোকানৰ চাৰিবেৰে বান্ধি ৰাখিব নোৱাৰিলে। ফলত দোকান বন্ধ হ'ল। গতিকে ১৯৬৯ চনত হাজোৰ কৰুণা মজুমদাৰৰ পূৰ্বজ্যোতি থিয়েটাৰত অভিনেতা হিচাপে চাৰিশ টকাত মোৰ বন্দবস্ত হয়। পূৰ্বজ্যোতি থিয়েটাৰ কলাইগাঁওত চলি থকা সময়ত 'Central Bank of India' ৰ বিষয়া হৰেণ লহকৰৰ লগত মোৰ পৰিচয় হয়। তেখেতে সাংস্কৃতিক মনৰ মানৱ দৰদী ব্যক্তি আছিল। কৃষ্ণ ৰয় আৰু মই টকা পালে নিজাৰে থিয়েটাৰ কৰিম বুলি কোৱাত তেখেত ৩ লাখ টকা আৰু ট্ৰাক এখনৰ কাৰণে Central Bank ৰ পৰা ঋণ (Loan) ৰ ব্যৱস্থা কৰে। অৱশ্যে এই ক্ষেত্ৰত অনা অসমীয়া বেংক বিষয়াই ঋণ দিবলৈ অমান্তি হোৱাত হৰেণ লহকৰে "এওঁলোকে যদি ঋণ পৰিশোধ নকৰে মোৰ দৰমহাৰ পৰা কাটি ল'ব" বুলি কোৱাত আমি বেংকৰ পৰা পইচা পাওঁ। এনেদৰে ১৯৭৬ চনত কৃষ্ণ ৰয় আৰু মই যুটীয়া ভাবে কহিনুৰ থিয়েটাৰ আৰম্ভ কৰোঁ। অৱশ্যে ইয়াৰ তিনি বছৰ পিছত মই এককভাৱে কহিনুৰ থিয়েটাৰ প্ৰাযোজ্য কৰোঁ। এই ক্ষেত্ৰত হৰেণ লহকৰৰ ওচৰত আমি চিৰকৃতজ্ঞ।

৩) আপোনাৰ দৃষ্টিত থিয়েটাৰৰ ক্ষেত্ৰত পূৰ্বৰ আৰু বৰ্তমানৰ পৰিবেশৰ মাজত কিবা পাৰ্থক্য আছে নেকি? যদি আছে কেনেকুৱা?

উত্তৰঃ নিশ্চয় আছে। সমাজৰ বিৱৰ্তন, প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰ আদিৰ

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

উপৰিও দৰ্শকৰ মানসিকতাৰ পৰিবৰ্তন আছে।

৪) আমি জনাত আপুনি এজন সফল অভিনেতা তথা সফল প্ৰাযোজক। এজন সফল অভিনেতা আৰু প্ৰাযোজক হবলৈ কি কি গুণৰ অধিকাৰী হোৱাৰ প্ৰয়োজন বুলি ভাবে?

উত্তৰঃ 'যদি নিজক ফাঁকি নিদিয়ে তেতিয়া সফল হবই।' এই ক্ষেত্ৰত জন, এফ, কেনেডীৰ এযাৰ কথা আজিও মোৰ তেজত মিহলি হৈ আছে— ''Ask not what country can do for you, Ask what you can do for country.'' মই ভাবো কৰ্মই মানুহৰ পৰিচয়। কৰ্মইহে মানুহক জীয়াই ৰাখে।

৫) প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰ আৰু আধুনিকতাই বৰ্তমান সময়ত নাটক, অভিনয়ৰ মানদণ্ড বহু পৰিমাণে হ্ৰাস কৰা বুলি অভিযোগ শুণা যায়। প্ৰাযোজক হিচাপে এইক্ষেত্ৰত আপুনি কি কব খোজে?

উত্তৰঃ দৰ্শকৰ মনোৰঞ্জনৰ কাৰণে কিছু কৰিবলগীয়া হয়। অৱশ্যে আৰু এটা কথা আগতে অসমত ভ্ৰাম্যমাণ নাট্যদল মাত্ৰ কেইটামান আছিল। বৰ্তমান নাট্যদলৰ সংখ্যা বাঢ়িছে কিন্তু নাট্যকাৰৰ সংখ্যা তেনেদৰে বঢ়া নাই। গতিকে কেইজনমান নাট্যকাৰে নাটক সৃষ্টি কৰিব লগা হৈছে। ফলত নাটকৰ মানদণ্ড সম পৰ্য্যায়ৰ নহবও পাৰে।

৬) এসময়ত আপুনি 'মৃচ্ছকটিকা', 'অ'থেলো', 'মহাভাৰত', 'ৰামায়ণ' আদিৰ দৰে নাটকো মঞ্চস্থ কৰিছিল। বৰ্তমান সময়ত এনেকুৱা ধৰণৰ নাটকৰ প্ৰাসংগিকতা আছে বুলি আপুনি ভাবেনে?

উত্তৰঃ এই নাটক কেইখন আছিল ক্লাছিক নাটক। মহাভাৰত, ৰামায়ণ মই দূৰদৰ্শনত প্ৰচাৰ হোৱাৰ আগতেই কৰিছিলোঁ। কিন্তু কথাটো হ'ল প্ৰাসংগিকতা বুলি কলে কব লাগিব যে মই যেতিয়া বিষ্ণুৰাভা নাটকখন কৰিছিলো তেতিয়া তেজপুৰত দৰ্শকে ভবামতে সহাঁৰি নজনালে। তেনেকৈ চিলাৰায় নাটকত বঙ্গাইগাঁওত আমি দৰ্শক নাপালোঁ।

৭) আমি জনাত আপুনি 'কহিনুৰ থিয়েটাৰ' নতুন দিল্লীত আমন্ত্ৰণক্ৰমে গৈ মঞ্চস্থ কৰিছিল। সেই সময়ৰ আপোনাৰ অভিজ্ঞতা কেনেকুৱা আছিল?

উত্তৰঃ N.S.D. ৰ আমন্ত্ৰণক্ৰণে আমি দিল্লীলৈ গৈছিলোঁ। 'অ মই মুন্নাই কৈছো', অসমীত যাৰ হেৰাল সমীয়া', 'শীতৰে সেমেকা ৰাতি' আদি নাটকৰ উপৰিও 'টাইটানিক' আৰু 'ডাইনোছৰৰ আতংক' নাটকৰ কেইটামান মূৰ্হত দিল্লীৰ Performance দেখি উৎফুল্লিত হৈছিল। দিল্লীত নাট মঞ্চস্থ কৰাৰ কোনোবা এটা দিনত I.P.L. ৰ ফাইনেল খেল আছিল তথাপি আমাৰ প্ৰেক্ষাগৃহত দৰ্শকৰ প্ৰচণ্ড ভীৰ আছিল। ইয়াতে দেখি N.S.D. ৰ অধ্যক্ষা ড° অনুৰাধা কাপুৰে কৈছিল— "আপলোগোনে I.P.L. কো ভী মাৰ দিয়া।

৮) আজিৰ সময়ত অভিনয় অথবা থিয়েটাৰ প্ৰাযোজনা আদিক পেছা হিচাপে লৈ জীৱন নিৰ্বাহ পথ সুচল কৰিব পাৰি বুলি আপুনি ভাবেনে?

উত্তৰঃ নিশ্চয় ভাবো। কিন্তু তেওঁলোকৰ থাকিব লাগিব কৰ্মস্পৃহা, সততা, মানুহৰ প্ৰতি সন্মান আৰু মৰম। তদুপৰি থিয়েটাৰ প্ৰাযোজনা বুলি ক'লে এটা বৃহৎ পৰিয়ালৰ দায়িত্ব। ইয়াৰ সৰু-ডাঙৰ প্ৰত্যেকজন মানুহকে সমদৃষ্টিৰে চাব লাগিব। ❋

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

শায়েৰী হিন্দী

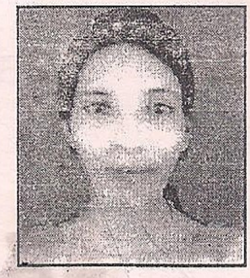

শ্ৰী শৌভা চৌধুৰী
স্নাতক ২য় বৰ্ষ
ৰোল নং ১৬৪

১) চান্দ ছে পিয়াৰে চান্দনী
চান্দনী ছে পিয়াৰে ৰাত
ৰাত ছে পিয়াৰে জিন্দগী
জিন্দগী ছে পিয়াৰে আপ। ❋

২) উগতা হুৱা চুৰজ ৰচনি দে আপকো
খিতলা হুৱা ফুল খুচবু দে আপকো
হম ইত্‌নি দূৰ হো কি কুছ ভি নহী
দে ছকতে দেনেৱালা দুনিয়া কি হৰ খুচি দে আপকো ❋

৩) এ ফুল তুম মুজকো বতা
তুম কি আজতক খিলতা ৰহা
তুনে দি ছবকো খুছবু
তুজকো কিয়া মিলতা ৰহা
ফুল মুছকুৰাকব বোলা অভি তু নাদন হে
জীৱন কে ছচ্ছে পিয়াৰ ছে অভি তু
অনজান হে কুছ দেনে কে বদলে
কুছ লেনা হে তো এক ব্যপাৰ হে জো দেকব
ভী কুছ ন মাগে ৰহিতো ছচ্ছা পিয়াৰ হে। ❋

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

English Sction

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

THE POETIC IMAGE IN INDIAN ENGLISH POETRY: JAYANTA MAHAPATRA, THE ROLE MODEL.

Kalyan Chandra Talukdar
Assistant Professor, Department of English

Image is commonly understood as mental picture or visual representation of an object or event and it has a further long standing usage in literary discourse especially in connection with poetic language where it refers to the indirect comparison of one object or experience with another through metaphor, metonymy and analogy. C. Day Lewis in his 'The Poetic Image'(1966: 17-18) holds that an image is 'a picture made out of words', andthata poem may itself be an image composed from a multiplicity of images. It is usually used for artistic representation of the visible world and for the mental impressions conjured up by such a representation. As a literary term, image very often denotes figurative language used to produce mental impression in the mind of the reader. These impressions are mostly visual in nature, but not always precisely because images can also involve sense perceptions- of sound, smell, taste, movement, heat and temperature and may be used to mean 'idea' or even 'vision'. From Psycho-analytic perspective, images can also be associated with 'memory' and 'consciousness'. Whereas the New Critics emphasized image as a major factor in poetic meaning, structure, texture and effect, a post-modernist like Jean Baudrillard refers to the hyper-reality in which images are self generating and entirely detached from any supposed reality. And in this sense, image is associated with the world of publicity, advertising and fashion. This world seems to reinforce the contemporary association of image with superficiality and also suggests at the same time how image making is connected with business in profit making identities.

Imagery is a term usually defined as 'images taken collectively' and 'is used to signify all the objects and qualities of sense perceptions referred to in a poem or other kinds of literature'. (M H Abrams; 1995:76). It is considered to be a central component of almost all imaginative literature, and is commonly grouped under two types: the literal and the figurative. Whereas literal imagery is 'purely descriptive' and represents an object or event with words that appeal to the kind of experiences gained through five senses, the

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

figurative imagery often tends to express abstract ideas in a vivid, concrete and innovative way in order to deliver to the reader some tangible and real existence and this is done with the help of such devices as simile, personification and metonymy-to name a few. Imagery is inevitably associated with Symbolism. A symbol is an image that has both literal and figurative nuances. Again all symbols depend on images that are often repeated to add cogency and depth to the symbols. It is precisely for this reason that 'image patterns' and their adroit working are identified to unlock the meaning of a work, and in this respect, the New Critics have vigorously examined the efficacy of inter-relation existing among different images in a work and their relevance to interpretation. Imagination is acclaimed in Romantic Poetics as the soul of poetry in much the same way 'plot' is considered to be the 'soul' of tragedy. Image-making which is a rare gift of creative imagination is an adroit art. Poetry is an image making process, and a great poet is essentially a great image maker.

Ezra Pound, one of the exponents of the Imagist Movement in West, once opined that 'it is better to present one image than to produce voluminous works.'(Oliver, Dr. Egbert S: 458). The importance of image was strongly vindicated by the exponents of Imagist Movement which was spearheaded by Ezra Pound, T E Hulme, Hilda Doolittle, Amy Lowell, William Carlos Williams and Richard Aldington. Hulme's Imagist agenda was not only anti-romantic and anti-Victorian, but also anti-mannerish in style. Together with Pound, he tended to establish poetry as a meticulous art and professed his poetic manifesto: "Poetry is no more or less than a mosaic of words, so great exactness is required for each one" (Robert E Spiller: 1184). To Imagist, the poet's business is to subdue the reader with economic effectiveness and 'Pure Image' is defined as one that does not allow any impression to escape through weak adjectives and needless connectives. To both Pound and Hulme. all extraneous emotions or intellectual comments should be purged. In his 'Speculations', Hulme enjoins that the business of the poet is not personal expression but craft and that the proper aim of the poet is to 'get the exact curve of what he sees whether it be an object or an idea in the mind.' (Speculation; 1924: 137). Poetry, according to Hulme, thrives for images and metaphors, and images in poetry "are not mere decoration, but the very essence of an intuitive language" (Speculations: 135). Objectivity, Precision is the hallmarks of a typical imagist poem of which a Pound's 7/7

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

a Station of the Metro' is the apt example. It is a poem in which Pound, like other Imagists, was influenced by the Japanese Haiku, a short Poem of seventeen syllables embodying the poet's condensed use of imagery with concentration. Pound's theory of poetry is forcefully pronounced in his Eetter to Harriet Monroe (D Paige, 1950:48-9) where he states that in a good poem every word performs its function and that there is no room for an idle ornament, a vague expression or a mechanical and irrelevant rhythm. He was fascinated by the concrete particularity and visual appeal of Oriental art- Japanese 'Haiku' and Chinese 'Ideogram'- and the Chinese 'Ideogram' provided Pound with a screen upon which he could make a vivid projection of his ideal for a poetic language. His ideographic method / process is metaphoric in essence in so far as it attempts to juxtapose picturable elements not in terms of abstractions or fanciful decoration but in terms of artistic presentation with subtlety, precision, concreteness and visual appeal. While doing so with the help of images, metaphors and symbols, the poet becomes as 'impersonal' as the scientist and poetry, a sort of'inspired mathematics' giving equation not for abstract figure, triangles spheres but for human emotions (The Spirit of Romance, London,1910, :5). Pound's emphasis on the poet's 'impersonal Endeavour' to shape human emotions through concrete and apt metaphors productive of visual appeal/ effect prompted T.S. Eliot to develop his theory of impersonality in art, whereas T Hulme's emphasis on images as the very essence of an intuitive language that organically unites 'the parts' with 'the whole' (Speculation ,139) promted the New Critics such as I A Richards, William Empson, Alien Tate, J C Ransom, Cleanth Brooke, R P Blackur and W K Wimsatt to provide a critical alternative to impressionism/ romanticism and historical scholarship by advocating an impersonal concern for the literary work as an independent object and opposed to extrinsic critical approaches- authorial intention, historical, moral or political considerations. The New Critics were primarily interested in evaluating poetry in which imagery, irony, tension, paradox and ambiguity interact with the semantics of language so as to render poetic meaning unique. They attached great importance to language and literary form. Richard H. Fogle, a researcher of imagery in the poetry of noted Romantics Keats and Shelley, is found interested in finding different images whose 'The Imagery of Keats and Shelley' is a handbook in studying poetic device such as

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

imagery and its classification to show how they act in fusing the perceptions of the poets and the readers. :

Under the influence of the Symbolist and Imagist movements of the West, the 'New Poets' of Indian English poetry such as Nissim Ezekiel, AK Ramanujan, Kamala Das, K N Daruwalla and Jayanta Mahapatra inaugurated the poetry of protest by making a significant departure from the romantic and mystical matter and manner of expression as adumbrated in the poetry of Sri Aurobindo, Toru Dutta and Sarojini Naidu. The Modern Indian English Poetry witnessed the linguistic experiment and the radical reaction/ protest that were registered by Whitman, T E Hulme, Ezra Pound, T S Eliot, W B Yeats, G M Hopkins, Alien Tate against the Romantics and the Victorians. They also realized that easy writing can not make good poetry and neither mere imitation nor wanton angularity, neither frantic incoherence nor fabricated obscurity can make words live or sing themselves out (K R S lyenger; Indian Writing English: 649). The New Poets of India acted upon the poetic manifesto of T Hulme and Ezra Pound tended to accept their vocation seriously on the ground that the profession of poetry is consecrated endeavor and exacting discipline (lyenger: 649). In Indian Poetry of the 60s, for instance, Nissim Ezekiel found inspiration from an 'easy, controlled flow and poetic reasonableness' rather than a 'trance like aesthetic dexterity1. Ezekiel opposed the mystical poetry of Sri Aurobindo (Ezekiel:The Sixties, Span $ept. 1971:9) and in his Review of 'The Future poetry' discards Sri Aurobindo's peculiarly rapid and kindly wisdom and obscurity characteristic of mystical poetry. His use of symbols and imagery is in conformity to the imagist structure of Pound and Hulme that images should use with objectivity and concreteness in strictly functional sense and not for decoration. He fashioned a style which is characterized by precision of diction, imagery, wit and irony in order to express his balanced, intellectual and rational and unbiased observation of city life. Wit and irony constitute the two literary weapons of Ezekiel's poetry, and in 'Night of the Scorpion' one locates his apt handling of situational irony by juxtaposing the world of science, scepticism and the traditional superstitions way and it is this juxtaposition of opposites through images , symbols and metaphors that is found intrinsically centripetal to his poem. Similarly with his engaging interest in linguistics which influenced his conception of poetry and poetic craftsmanship, A K Ramanujan considered 'the form of poetry' as

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

one of his oldest concerns and his view point is grounded on the argument that content does not come independently of form and that the meaning goes on changing with the form. In fact this is a point, Ramanujan argues, where one begins to feel that the form itself is the meaning of the poem. To him poetry is made out of words; words are like objects and when they appear in a particular order, words surprise the reader. The poet is there fore a specialist to make every phrase sing. Whereas Ezekiel is famous for using situational irony, Ramanujan takes to verbal irony (Obituary) as an important aspect of his poetic diction and his 'Relation' is a sure testimony to his craftsmanship and to his art of image-making.

Underneath his poems, one can decipher the pattern of images which controls the thematic core. Like Ezekiel and Ramanujan, Kamala Das too creates a vividly visualized world of sterility and loss through numerous images and symbols that are at once suggestive and functional, not mere decorations. Her images are drawn from the familiar and common place and they poetically reveal her own unfulfilled desires, her agony and anguish, sterility and inner vacuity, sickness and death wish through the images of 'human body', 'sun', 'heart', 'burial' 'rain' , 'cremation', 'nature', 'sex', 'sleep' and 'the myth of Radha and Krishna'. Prof. Iyenger observes that her images are icy, stony, steady, and dark and this is true of the poem. 'The dance of Eunuchs' in which rain gives no relief but smells of dust, the urine of Lizards and Mice. The sterile, barren and unfruitful world is conjured up through vivid images in her poetry. Bruce King in his Modern Indian poetry in English(1987)convincingly argues that in 'A Rain of rites' Mahapatra balances the inner with the outer world, the world of silence and sound through images of darkness and disappointment to depict a barren world. The palpable power of silence holds the readers spell bound in 'The False Start'(1980) particularly in the poems like 'The Moon Movements' and 'The Abandoned British Cemetery at Balasore'. This is ajourney through falseness to beyond, through body to spirit which corresponds to the biological growth of life in terms of child hood, youth and age. King further discusses the problem-haunting aspects of Mahapatra's poetry and shows how different contrived images have made his poetry obscure and difficult to understand. But herein. King has left his exercise aside in explaining about those ambiguities and obscurities which one needs to study. William Walsh comments about the traditional subjects and figures that Mahapatra

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

has adopted in his poetry and shows how his imagery refers a transparent picture of his native land, its men, beasts and animals as well as myths (Indian Literature in English: 1996). M.K. Naik mentions about the ironic reflection concerning love, sex, sensuality, social, political scene etc and admires Mahapatra's style of poetry wherein he enriches his poetry through various striking images. However Naik is seen to keep away himself from the further explanation regarding imagery in his book (A History of Indian English Literature:2006). Bijay Kr. Das presents how Mahapatra becomes obscure and complex in creating contrived images and learned vocabulary that set him apart from the other poets. (The Poetry ofJayanta Mahapatra: 1995). R. K. Swain on the other hand, depicts the role of different striking images in different volumes, but the organic unity of this imagery is not properly discussed which is a matter to be discussed. (The poetry ofJayanta Mahapatr:(2000), In another book by N. Das exercises the role of imagery and Mahapatra's vision towards socio political and cultural context (The Poetry of Jayanta Mahopatra: 20Q6). In an article titled Local colour in Jayanta Mahapatra's poetry written by Jaydipsingh Dodiya and Indravardhan Purohit from Indian English Poetry(2000)(Qd.) by Jaydipsingh Dodiya, shows how creating contrived images in his poetry, Mahapatra classes himself apart from the other contemporaries but herein the writers avoid themselves in proper explanation of the same. Amarnath Prasad in his article Jayanta Mahapatra: A poet of competent craft from The Indian Imagination ofJayanta Mahapatra(2008) (ed.) by Jaydip Sarangi and Gaurisankar Jha, writes about the suggestiveness of the images of some selective poems and also gives indication about modern men's materialistic mind through the images but his effort to generalize it through some specific poems however is not convincing. Indrajit Mishra in a book titled Nativity rituals: the poetry of Jayanta Mahapatra(2008), has given a detailed accounts of the mythical elements of Mahapatra's poetry. Here, Mishra has presented various images from different Hindu as well as western myths but there is lack of orderly connection in between them.

From the above review, interestingly it is seen that none has made a systematic analysis of imagery in the poetry ofJayanta Mahapatra to show how 'the process of image-making' creates an organic unity in his poetry. Therefore, the proposed study is designed to fulfill this demand thereby establishing the

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

fact that image making is inseparable from his poetry. Jayanta Mahapatra, one of the leading 'New Poets' of Indian English poetry, is essentially a powerful image maker who subscribes to the eight point poetic manifesto presented by the Writers' Workshop in Calcutta. He wrote poetry in terms of concrete experience- intellectual or emotional- expressed in a vital language. While encouraging experimentation in form and language he revolted along with Ramanujan, Ezekiel and K N Daruwalla against the mystical undertone of Aurobindo and tended to contrive visual imagery in order to present contemporary reality and consciousness in vivid, concrete and precise terms. Mahapatra's poetic journey starts with experiment in form, language, image and sound in Close the Sky Ten by Ten (1971) and attains remarkable maturity in Svayamvara and other poems (1971) where words became concepts and symbols. In these two collections, he emphasizes experimentation with syntax and imagery and to evolve a style of his own to articulate a subjective perception of the world around him. The major images employed in these collections are mainly related to the 'house building', 'love making' and three analogous act of 'creativity'- writing 'building' and 'loving' - which the poet develops in terms of a unified vision. A Rain of Rites (1974) exhibits Mahapatra's maturity and the poems like 'Dawn', 'Old Palace', 'A Rain of Rites', 'Main Temple street', 'Dawn at Puri' and the 'Indian Summer poem' are conscious for restraint in the use of words, suggestive images and symbols that are used with lasting visual appeal to depict Orissan landscape and Indian Sensibility. In the poem 'Silence' the poetic persona attributes human qualities to vivify the speechless world of silence that dance across the land at dawn and that creeps in to bed like a furtive child. (Silence) The dominant images employed in this volume are moon, ash, voice, heart, silence, blood and earth and those can be classified under two heads of body and spirit, dream and reality, the marriage of which he sets out to achieve in order to reach cherished state of silence. 'Relationship' (1980), Mahapatra's masterpiece, is modern epic that embodies the myth, history, legends of Orissa and herein his myth making capacity is intertwined with his image making power. His later poetical works include 'Dispossessed Nests' (1986), 'Selected Poems'(1987), 'Burden of Waves and Fruits'(1988) and 'Temple'(1989) and all these volumes tend to establish the fact that Mahapatra is a careful and conscious artist whose main focus is on the naked earth and

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library

the mythological, symbolistic or aesthetic structures which he develops with the adroit use of symbols, images, metaphors that are striking real, precise, accurate , evocative as well as suggestive . As a skillful practioner of montage technique, Mahapatra creates a mosaic of different pictures as in the poems like 'Dawn', 'The Rain', and 'Orissa Landscape', so as to lend a powerful poetic effect and structural unity. Like Ezra Pound, he presents a cluster of symbols /images in 'Dawn' in which the 'acid sound' of a distant 'temple bell' is juxtaposed with the 'wet silent night of a crow that hangs the first sun'. (Dawn) Image making being essential to creative process/ poetic creation, Jayanta Mahapatra has an originality and novelty in conceiving imagery that are derived from different sources such as nature, mythology, culture and real life. Here it would be note worthy to mention that Mahapatra's art of image-making is exactly characteristic of a realist, a modernist and an imagist. The analysis of his different images, symbols and metaphors used in different facets of the poet's mind and his progressive growth from the very beginning of his poetic career to the extent of maturity will be a guiding force in presenting the originality and novelty of image-making processes in his poetry.

Select Bibliography:

Primary sources:

- Mahapatra, Jayanta. Close the Sky Ten by Ten. Calcutta: Dialogue publication. 1971.
- Svavamvara and other poems. Calcutta: Writers Work Shop. 1971.
- A Father's Hours, Calcutta: United Writers. 1976.
- A Rain of Rites. Athens: University of Georgia Press. 1976.
- Waiting. New Delhi: Samakaleen Prakashan. 1975.
- The False Start. Bombay: Clearing House. 1980.
- Relationship. Greenfield, New York: Green Review Press. 1980.
- Life signs, New Delhi: OUP.1983.
- Dispossessed Nest. Jaipur: Nirala Publication. 1986.
- Burden of Waves and Fruit. Washington. D.C: Three Continent Press.1988.
- Selected Poems, New Delhi: OUP.1987.
- Temple. Sydney: Dangaroo Press. 1989.
- Stow Swim in Dim Light; Quest for Modernity in Poetry, The Bombay Literary review, No 1. 1991.
- A Whiteness of Bone. New Delhi: Viking India. 1992.

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

Library:

- Shadow Space. Kottayam: D.C. Books . 1997.
- Bare Face, Kottayam: DC Books.2001.
- The Best of Javanta Mahatatra ,Calicut: Bodhi Books. 2007.
- Random Descent. Bhubaneswar: Third eye communication.2005.

Secondary Sources:

- Barry,Peter. Beginning theory, Manchester: Manchester University press, 2006.
- Barfield, Owen. History in Engish Words. London: Fabre and Fabre Ltd.1969.
- Brooker, Peter. A Glosarv of Cultural Theory.London: Arnold Publishers. 2003.
- Das, N. The Poetry of Jayanta Mahapatra. New Delhi: Adhyayan Pub.2006.
- Das. Viiay Kumar. Perspectives on Indian English Poetry Bareilly: PBD Publication. 1993.
- The poetry of Jayanta Mahapatra. New Delhi: Atlantic Publishers and Distributors. 1995.
- Modern Indo English Poetry, Bareilly: Prakash Book Depot. 1982.
- A Readers Guide to Ten Twentieth Century Indian Poets. Bareilly: PBD Publication. 1993.
- Dodiya, K. Jaidipsingh. Indian English Poetry. New Delhi: Sarup and Sons 2000.
- Ezekiel, Nissim. The Future poetry; The Sixties, Span, 1971.
- Fogle, Richard H. The Imagery of Keats and Shelley. Chapel Hill: University of North Carolina Press.1949.
- Gokak,V.K. The golden treasury of Indo Anglian Poetry. New Delhi, Sahitya Akademi. 2005.
- An integral View of Poetry . (An Indian Perspective) New Delhi, Abhinav Publication. 1975. Guerin, Wilfred L. A Handbook of Critical Approaches to Literature. New York. OUP. 1999.
- Hume, T E. Speculations, ed. Herbert Read(1924); M H Abrams, A Glossary of Literary Terms. Noida: Harcourt College pub.2000.
- Iyengar, Srinivas K.R. Indian Writings in English. New Delhi,Sterling Publishers Pvt. Ltd. 2003.
- King, Bruce. Modern Indian Poetry in English. New Delhi, OUP. 1987.
- Lewis, C.D. The Poetic Image. London, Jonathan Cape.1966.

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

Library :

■ Lemon, Lee T. Approaches to Literature. London,OUP.1969.

■ Mehrotra, A.K.(ed) The Oxford Indian Anthology of Twelve Modern poets' New Delhi, OUP. 2006.

■ Mishra, Indrajeet. Nativity Rituals: The poetry of Jayanta Mahapatra, New Delhi, Adhyayna Pub. 2008.

■ Naik, M.K. & Narayan Shyamala A. Indian English Literature 1980-2000. A Critical Survey', Delhi, Pencraft International. 2001.

■ A History of Indian English Literature. New Delhi Sahitya Akademi. 2006.

■ Newton, K.M. Twentieth Century Literary Theory. Nevryork, Palgrave Palgrave Macmillan.2002.

■ Oliver, Dr. Egbert S. An Anthology American Literature 1890 to 1965'. New Delhi, S Chand & Co. Ltd.1967.

■ Panja, Shormistha. Many Indias .Many Literatures. New Critical Essays. New Delhi, World View Publication. 2001.

■ Parthasarathy, R.(ed).The Twentieth Century Indian Poets. New Delhi, OUP. 1977. Paranjape. MakarandfedV Indian Poetry in English. Madras.Macmillan India Ltd. 1992.

■ Panikar, K. Ayappa (ed). Modern Indian Poetry in English.New_Delhi, Sahitya Akademi. 2007. Prichard, John Paul, Criticism in America. Ludhiana. Lyall Book Depot. 1970.

■ Sarangi, Jaideep. Gauri Shankar Jah.(ed), The Indian Imagination of Jayanta Mahapatra'. New Delhi, Sarup and Sons.2008.

■ Sinha, M.P. Research Methods in English. New Delhi, Atlantic Pub.2007. Swain, Rabindra K. The poetry of Jayanta Mahapatra. A critical study, New Delhi: Prestige Books.2000.

■ Spiller, Robert E. Literary History of United States, New Delhi: Amerind Publication Co. 1972. Tyson, Lois. Critical Theory Today. Newyork, Routledge.2006. Walsh, William. Indian Literature in English. New Delhi, Longman. 1996. *

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

Library :

ECONOMIC GROWTH, EMPLOYMENT AND POVERTY IN INDIA

Dr. JAYA BISWAS KUNDA

An attempt has been made to show the relationship between economic growth and other social achievements such as employment and poverty in India through this article. This topic needs a wider and broader discussion. But we tried to highlight some of the important aspects related with this article. Economic growth refers to sustained increase in a country's output of goods and services, or more precisely product per capita. Output is generally measured in terms of gross national product (GNP) or net national product (NNP). In low income countries a substantial increase in GNP is required if they want to overcome their problems of poverty and unemployment.

There is a close relationship between growth employment and poverty. The 'trickle down1 theory of economic growth lost its relevance and it is now recognised that growth is not the only way to achieve the objectives of employment and to reduce poverty. Unemployment, particularly youth unemployment is a major problem of Indian economy which constitutes 15 to 20 per cent of unemployed labour force. But the major employment challenge which constitutes 92 per cent of the total workers is the large number of working poor. Therefore a solution has to be findout to increase their productivity and incomes as this unorganised sector contributes more than 50 per cent of gross domestic product to the country. There is an urgent need to generate productive employment opportunities. For the growth of the economy productive employment is the most important one.

The GDP growth, employment, productivity with respect to GDP since the early 1970s is shown in the table given below:-

GDP Growth, Employment growth and productivity in India

Table

Periods	GDP growth (%)	Employment growth (%)	Productivity growth (%)
1972-73 to 1983	4.66	2.44	2.22
1983 to 1993-94	4.98	2.02	2.96
1993-94 to 2004-05	6.27	1.84	4.43

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

2004-05 to 2009- 10	9.08	0.22	8.86

Source: Derived from Popola (2012)

The above table depicts that though there is growth in GDP, and productivity during this period but the rate of employment growth is decreasing. So we cannot say that as there is economic growth there is the scope of employment growth.

According to the Report of ILO, 2013 of the Global Employment Trends, it is estimated that Global unemployment has increased from ITOmillion in 2007 to 197million in 20011. Around 39million workers have dropped out of the labour market as there were no job prospects. The overall GDP growth of the country has speeded up in the 1990s. The annual growth rate of GDP raised from 3.3 per cent in 1980s to 4.1 per cent in 1990s. But this is the aggregate picture. The sectorial composition indicates that the increase in overall growth in the 1990s is due to the accelerated growth of the service sector as service sector grows faster with modernisation of the economy .For instance after liberalisation programme introduced in 1991 the growth of IT sector, and communication sector is the prime cause of fast expansion of the service sector .However, the extent to which the rapid growth of the service sector contributes to the generation of employment, the elimination of poverty, and the enhancement of quality of life is a matter of debate. In their book titled 'INDIA DEVELOPMENT AND PARTICIPATION' Prof.A.K.Sen and J. Dreze cited an example in this respect .When more police is hired in response to a surge in violent crime, the production of 'services' increases, but this expansion is associated with a deterioration of an important aspect of the quality of life. Prof. Sen and Dreze raised three fundamental questions in this context which are:-

1. How much progress has in fact been made in raising the overall rate of economic growth since the move "liberalisation?
2. Does India's recent growth record show that social opportunities are not important for economic success?
3. Is economic growth adequate for poverty removal? Can it obviate the need for efforts at enhancing social opportunities as an essential part of the process of development?

Though there is a long standing debate on the role of economic growth in removing poverty, it should be obvious that economic growth can be extremely helpful in removing poverty. Because increased wealth and income can be utilised for financing the public utility services which can be useful for the poor. But this does not mean that only economic growth can help in the removal of poverty.

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

Prof.A.Sen and J.Dreze has rightly observed that there are at least three reasons why economic growth cannot be the only means to remove poverty.

1. Poverty need not take the form only of low income; there are other kind of deprivations also.
2. Even in so far we concentrate income poverty only, the ability of the poor to participate in economic growth depends on a variety of enabling social conditions such as education, good health , micro credit facilities, land reforms, social securities, environmental sustainability, legal provisions, and related factors.
3. The fruits of economic growth may not be automatically utilised to expand and basic social services. Different kinds of public arrangements may receive very different priorities. Since recessions do occur from time to time, provisions are needed for 'downturn' with security as well as for 'growth with equity1. Removal of poverty and deprivation requires a great deal more than relying on one simple associative connection between economic growth and incomes of the poor.

References:

1. Sen.A.k. and Dreze.J.(eds) (2010),'India Development and Participation' (Oxford University Press).
2. Dev. S.Mahendra"Employment and growth in India." Trends and policies, Yojana,A Development Monthly.
3. Misra and Puri(eds)(1986) "Development and Planning Theory and Practice. (Himalaya Publishing House). *

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

Library:

CHANGING ROLE OF SMALL SCALE INDUSTRIES IN THE ECONOMIC DEVELOPMENT OF ASSAM.

Mrs. Piyali Ghosh
Asst. Professor, Dept. of Economics.
GLC College, Barpeta Road.

Small scale industries (SSIs) play a pivotal role in the economic development of the developing as well as in the developed economics. The developed economics like USA, UK, Germany, Canada, China, Japan have increasingly recognized the role of SSIs towards building a seed bed far future industrial growth. In Japan, about 75 percent of industrial output comes from small and medium scale industries. Germany and Italy have similar kind of experience.

In India, SSIs are considered as the backbone of our economy. SSIs are serving as the engine of our economic growth. With 35 percent contribution to our GDP, 80 percent to our total industrial employment and 40 percent to total export SSIs, now have proved their competence to manufacture a wide variety of traditional as well as sophisticated goods. Though Indian economy is basically agrarian one, but in the present economic scenario, specially, after the adoption of new economic policy, this sector has become an active participant in Indian economic development and growth. In the past, Indian small scale industry sector was dominated by village and cottage industries. But with the immense pressure of population, which was 350 million in 1947 and become 1210 million in 2011, this sector is considered as the second largest creator of employment opportunities in India after agriculture.

There is no universally accepted definition of SSIs in-the world. Different countries have defined SSIs differently depending on different criterion. In USA and Canada, small industries are known as small business which employ less than 100 workers. Similarly, in Japan, small industries known as small enterprise which invest maximum 100 million Yen and employ 300 persons. In India, small industries are defined based on investment in plant and machinery. According to MSMED Act, 2006, the investment ceiling in the small scale enterprises are more than 25 lakh; but less than 2 crore for manufacturing units and more than 10 lakh, but less than 2 crore in service units.

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

Small scale industries have some distinct advantages like less amount of investment in plant and machinery, less developed technology, can absorb more skilled and semi-skilled labour, efficient use of local resources, comparatively short gestation period, ability to adjust to a rapidly changing environment, dispersal of production units in rural and semi-urban areas etc. Due to these advantages, development of this sector has gained much weight in India's recent Five Year plans. Both the Central and State Govt. try to boost up this sector in order to attain some major objectives like development of backward and rural areas, attaining self reliance, reducing regional imbalance and inequality in the distribution of income and wealth, creating employment opportunities, reducing poverty, earning valuable foreign exchange by exporting such product etc.

Assam is one of the eight northeastern states of India. The state is well known to the world for her 150 year old tea industry. In spite of having abundant natural and human resources the industrial scenario is grim in Assam. The process of industrial development is almost stagnant during the post independent period. According to Economic Survey, Assam, "Industrial Scenario of the state is now confined within the growth of employment oriented SSI sector, which comprises of manufacturing and processing industries". The state has huge potential for setting up of number of enterprises based on the local resources like agriculture, horticulture, forest, rubber, tea, medicinal plants, cane and bamboo, oil, gas etc. Assam is the monopoly producer of Muga thread. Assam has the highest concentration of bamboo which is approximately 60 percent of the total bamboo of the country and have high potential for commercialization. Previously, people of Assam used to practice these activities to meet their own household demand and to pass their leisure time. But now with the expansion of market these products not only have got country wide appreciation but also have got a significant share in the world trade. Although the LPG Policy have thrown serious challenges before small scale industries, yet, the winds of change have also opened up new road for such industries. Now people of Assam has started commercial production of some of their traditional arts and crafts.

The northeastern region has 98 percent (4600 km) international border and only 2 percent (33 km) domestic border. Due to the locational advantage, NE region along with Assam posses the scope of successful use of the vast potential markets of the countries like

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

China, Bangladesh, Myanmar, Bhutan, Thailand, Malaysia etc. By encouraging the border trade, marketing tourism etc., Assam can boost up their small scale sector to develop the economy of the state.

Unemployment is one of the burning issues in India and the state today. Most probably, it is the root cause of growing insurgency problem in the state. According to the Govt. information, total unemployed (both educated and uneducated) in the state was 20.8 lakh during 2009. Since the LPG Policy has given jobless growth, hence the problem is aggravating more in recent years. So, the central and state govt. has given more stresses to create a favourable environment for the development of this sector and has formulated and implemented different schemes like PMEGP, Assam Bikash Yogana, Mukhyamantrir Karmajyoti Achani, Udyog-Jyoti scheme etc., to encourage the unemployed youth to be self employed and at the same time provide employment to few others. The SSI sector has the capacity to absorb educated unemployed, skilled-unskilled labours.

To improve the industrial scenario in Assam, it is necessary to accelerate the growth of large scale and medium scale industries along with small and micro industries. The SSIs can play a crucial role in the accelerated development of the large scale industries by producing all the components required by them. Large scale manufacturers can only concentrate in organization, marketing, finance etc., rather than wasting time and energy on finding materials, manufacture of several minor parts etc.

But it is a matter of distress that this sector is suffering from some serious problems like acute power crisis, poor infrastructural facilities, lack of entrepreneurial zeal to local youths, lack of adequate financial support, inadequate R&D facilities, stiff completion from out side, lack of packaging and storage facilities, inadequate marketing network and information, lack of awareness about various recent schemes launched by the govt, etc,

E.E. Schumacher said, "Small is beautiful". It is beautiful, according to him, because of its communal ownership, regional work place, utilizing local labour and resources. Hence, small is not only beautiful but efficient also. Now, SSIs are not the provider of side income, but is considered as bread earner. This changing role of SSI has already been established. It is the need of the hour to change the mindset and attitude of the local youth and a positive attitude with sincere

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

efforts from the concerned govt. and non-govt departments is necessary to develop the small scale sector of the state.

References:-

- V. Desai: Small Scale Industries and Entrepreneurship, Himalaya Publishing House, Mumbai.
- P.K. Dhar: The Economy of Assam, Kalyani Publishers, New Delhi.
- A.K. Agarwal: North Eastern Economy, Problems and Prospects, Mittal Publications, Delhi.
- R. Dutta & K.P.M. Sundaram: Indian Economy, S. Chand & Co., New Delhi.
- M. Soundara Pamdion: Economic Reform and Small Scale Industries, Concept Publishing Company, New Delhi.
- M. Rahman & N.B. Dey: Micro and Small Enterprises in North-East India- Problems and Prospects, EBH Publishers (India).
- K.R. Vijayarani: Small Scale Indiustries in India- Problems and Policy Initiatives, New Century Publications, New Delhi.
- Economic Survey, Assam 2010-11: Directorate of Economic & Statistics, Assam.
- Various issues of Yojana. *

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

TOPIC- "SOCIO- ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE BODOS IN INDIA"

Anjali Narzary
G.L.C. College, Barpeta Road

1.0 Introduction: The Bodo are major tribal communities of the North Eastern region of India. They are originated from Mongoloid racial group. About the origin of the Bodo-Kacharis S. Endle says, "The origin of the Kachari race is still very largely a matter of conjecture and inference, in the absence of anything entitled to be regarded as authentic history. As remarked above, in feature and general appearance they approximate very closely to the Mongolian type; and this would seem to point to Tibet and China as the origin home of the race."[1] According to Dr. Kameswar Brahma,"The Bodos or the Boros are a race of the Mongoloid people who are described as the inhabitants of a country lying to the north of the Himalayas and in the Western belt of China. This country is known as Bod. The word Bod is supposed to mean a homeland. It is also said that there wear many parts of the country known as Hor Bod, Kur Bod, etc. The inhabitants of Bod country are known as the Bodo country are known as the Bodo phicha or Bodosa (Bod means land or country and phicha or cha means son or children, hence, the children of the Bod or country). In course of time they they come to be known as simple Boddo-Bodo-Boro."[2] The Bodos are numerically and sociologically one of the most important tribes of North-Eastern India.The state of Assam is the main abode of the Bodos.The main concentration of the Bodos is northern back of the river Brahmaputra. Bodos are also situated in Dimapur area in the Nagaland, west Bengal. There are some small Bodo pocket areas also outside India that is Bhutan, Nepal, Sikkim, Burma and Bangladesh. The Bodo people speak the Bodo language. Bodo language derived from the Sino- Tibetan language family. This language is now in 8th schedule. The Bodo people like to stay in village area. They always believe and depending on society. In this topic I am going to study about the socio- economic development of the Bodos.

1. Endle, Rev Sidney: The kacharis p-3
2. Brahma, Dr. Kameswar: A study in cultural heritage of the Boros p-1

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

2.0 Socio-economic development of Bodos: Bodo people are generally stayed in village area. Their major economic activities are agriculture. In ancient time the Bodo community is suffering from some serious economic and social Problems like in sufficient infrastructural facilities and economic backwardness, negligence of other caste and superstitions etc. which are standing as hindrances on the way of development. The Christian missionaries played an important role to develop the Bodo society. They entered the Bodo village and study their living style language, culture and their laws and custome. Then they published Books 'An Outline of The Kachari Grammar' (1884) is the first Book about the Bodo which is written by Rev. Sidney Endle. 'The Kachari' also written by Endle, the book contain chapter on Bodo social custom, agricultural, festivals, food habit etc. The mode of living of the Bodo in compact village and putting barriers all around the homestead is a common sight to see, Endle describe as "A Kachari village is as a rule much more compact than a Hindu one, the house being built more closely together. Usually, too, there is comparatively little foliage in the way of trees, etc. and occasionally even something like a street separates the two or more line of houses which compose a village. One prominent feature in the typical Kachari village cannot fail to strike the attention of any casual visitor at first sight. Each house, with its granary and other outbuildings, is surrounded by a ditch and fence; the latter usually made of ekra reeds, jungle grass or split bamboo. The ditch, some three or four feet in depth, surrounds the whole homestead, the earth taken from it being thrown up on the inner side, i.e., that nearest to the dwelling- house; and on the earthworks, some two or three feet in height, so thrown up are firmly inserted the reeds or split-bamboo work forming the fence itself, this latter often inclining outwards at a very obtuse angle; so that the ditch and fence are not easily surmounted from the outside by would-be intruders."[3] Their living hood pattern is characterised by preponderance of agricultural and fishing occupation. They practice both Ahu and Sali paddy and varieties vegetables. They also collect some vegetables from forest. Endle say about the Bodo, "The people are especially skilled in the construction of irrigation canals and earthwork embankments for diverting water from river-beds into their rice-fields: and their efforts in this direction are very largely aided by their closely clannish

3. Endle, Rev Sidney: The Kacharis, p-11-12

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

organisation. Whenever the rainfall threatens to be below the average, the village headman with his associated elders fixes on the spot whence water is too brought from the nearest river to rice-fields. At this spot very rude and primitive shelters of jungle grass, etc. Are put up: and here all the manhood strength of the village, each man armed with hoe, dao, etc. Are compelled to take up their abode until the necessary work has been fully carried out, in this way it will be obvious that the Kacharis have a highly efficient and very inexpensive " public Works Department" of their own; and vigorous efforts of self-help of this character would seem to be worthy of high commendation and hearty support."[4] The Bodo village are surrounding by domestic animal. The uses of rice beer with chicken or pork are compulsory on special festivals. Bodo women also contribute on economic side. They made cloth from local resources. Endle said "One of the chief industries, a very profitable one among the Kacharis, is that of the culture of the silk-worm known as eri, and the manufacture of the eri cloth."[5] J. D Anderson also another Missionary who contributes for the Bodo society, He study about the Bodo society and try to develop them. In this way the missionary help the Bodo people to understand the value of education, development of socio- economic and culture.

Secondly Kalicharan Brahma also takes big role to develop the society and economic condition.Through the 'Brahma Dharma' he tries to developed the Bodo society. Kalicharan went to Kolkata and met Sib Narayan Paramhans. He declared a crusade against illiteracy, social malpractice, habit of drinking and brewing country loquor. To make the reform movement stronger and more effective, Kalicharan Brahma with the support of other Bodo leaders and personalities convered the first Bodo Maha Sanmilani in 1921 at Bhaoraguri in Gossaigaon. The Maha Sanmilani adopted some resolutions to be executed for the all round development of the **Bodo society. These include:**

(a) Action plans for Bodo women

(b) Publication of Bodo magazine for the spread of knowledge and creative writings among the Bodo boys and girls.

(c) Setting up of primary and middle school in Bodo dominated area.

(d) Ban of the use of liquor in marriage and other social ceremonies.

In its form and content the Brahma movement was more than a religious upheaval. It was a movement for total change of outlook in all

4. Endle, Rev. Sidney: The Kacharis, p12-13
5. Ibid,p-19

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

Library :

fields- social, religious, political, economic and educational. They try to spread education and social reforms, such as change in marriage customs, use of liquor and pig rearing. As a result the 'Brahma' among the Bodos became educationally and culturally more advance than their unconverted brethren and took over the leadership of the socio- political life of the Bodos. For example, the first political elites such as Rupnath Brahma who became a Minister in the Assam Goverment, Sitanath Brahma Choudhury became the first Bodo graduate etc. In this way Kalicharan Brahma contributes on Bodo society.

The Bibar magazine also contributes of the Bodo society. This is the first Bodo magazine form by Satish ch. Basumatary. Bibar was published in 1924. On that time the Bodo society is backwards. They are neglated by other. Because Bodo people uneducated and not understand about the value of society and culture. Through this magazine they wrote some poem prose and try to remove illiteracy, social malpractice, habit of drinking and superstition. Through the Alongbar, Hatirkhi hala, Jenthoka magazine they also try to remove illiterate and superstition.

After independence of India Bodo people are not very developed. The formation of Bodo sahitya sabha and All Bodo Student Union take a very important role to developed Bodo society. Since the formation of Bodo Sahítya Sabha on 16th November, 1952 at Basugaon, has been playing an important role in the development of Bodo language and literature. The main objective of the formation of All Bodo Student Union was to unite the Bodo students for the preservation of the rich cultural heritage of the Bodo. Initially, All Bodo Student Union devoted its' attention towards the upliftment of Bodo society. After formation of Bodoland Territorial Council Bodo people get field on development of socio- economic condition.

3.0 Conclusion: Socio- Economic status has an important impact on growth India. The comparatively early time and present time Bodo people developed the socio-economic condition. The Missionaries and the British administrative officials played a role in the development of the Bodo people by publishing books on grammar, society and culture. Secondly the first Bodo magazine 'Bibar' also helps to develop the Bodo society which is now completely effect. The Gurudev Kalicharan Brahma also helps Bodo people to know about the value of society, culture and economic condition. Now Bodo people take the education and understand about the

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

job and business process. But it is true that the Bodo people are now maximum cultivator, but the process of paddy plantation and other cultivation is changed; they also know about the process of science and technology. In respect of agriculture the pre-independence condition is tolerably improved. The villagers grow Sali paddy in larger quantities and lands for this cultivation are also abundant. Modern agricultural amenities like minor irrigation, pesticides and fertilisers are now available for the villagers. Domestication of animals is practiced by the Bodos for food, ploughing and religious purpose. They use the ox as power animal for drawing the plough and the craft. Pigs and fowls are reared mainly for local consumption. Fish catching also help their economic condition. Bodo people have own folk craft, art, costume and architectur. They made home, jekhai(a bamboo- made net used for catching fish), kobai, uwal(a wooden husking implement) etc. Bodo women also made cloth as Dhokona, Gamsa, Aronai etc. and sell it in market. There are many weaving in Assam. Now we can see varieties type of business and service women in Bodo community. But in Bodo society still superstition belief is available. All educated people and All Bodo Student Union try to remove superstition from Bodo society.

Bibliography:

1. Boro, Dr. Anil Kumar : A History of Bodo literature,2010, Kolkata
2. Basumatary, Bukul Chandra : Bodo Civilization in India, 1st edition 2009 Kokrajhar, Assam
3. Boro, Dr. Anil : Folk Literature of The Bodos, 1st edition 2001, 2nd edition 2010, N.L. Publication, Panbazer Guwahati(Assam)
4. Brahma, Dr. Kameswar: A Study in Cultural Heritage of The Boros, 1st edition 1998, re print 2009, Bina library Guwahati, Assam.
5. Basumatary, Bukul Chandra : Bodo Civilization in India, 1st edition 2009, Kokrajhar, Assam
6. Narzi, Bhaben: Boro Kocharini Somaj arw Harimu, 1st edition 2003, 2nd edition 2006, Chirang publication, Kajalgaon, Assam.
7. Bordoloi, B.N, Sharma Thakur, G.C, Saikia, M.C. : Tribes of Assam, part-1, 1987 1st edition, published by Tribal Research Institute, Assam.

****

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

CONCENTRATION EXERCISES FOR TRAINING THE MIND

Mukut Khan
Assist. Prof. & HOD, English

The Power of Concentration - Practice Concentration Exercises:

Sharpening the needle of concentration requires practice, as everything else in life. Do you go to the gym? If you do, how many times during the week and for how long? Do you study a foreign language? If you do, how much time do you devote to it? Developing concentration is not different; training is required. Even ten minutes a day of concentration exercises will do you good.

The mind does not like discipline and will resist your efforts to discipline it. It loves its freedom more than anything else, and will try to stand in your way to master it, in any way it can. It will cause you to forget to do the exercises, tempt you to postpone performing them or make you feel too lazy. It will find many tricks to stop and disturb you, but you can and must be stronger.

You will find below, some simple concentration exercises to perform. Always remember that the choice is yours, to be a slave to the mind and its whims, or to be its master.

By practicing mental exercises, it is possible to train the mind and master it, and put it in its proper place, as your servant, and not as your boss and master.

You are not the mind nor the thoughts that pass through it. Though it might be hard to accept this idea, the mind is not you, the real you, but only a tool that you use. It is an instrument, which has great value, but it has to be taught to obey you.

Most people believe that they are the mind, and erroneously believe that controlling the mind means holding themselves back and denying their freedom. They feel that controlling their mind is not natural, and that it is some sort of repression. These beliefs are not correct.

The proof that we are not the mind comes with training. Accept the idea in theory, and in time, as your control over your thoughts grows, you will know it as a fact. In reality, you, the real you, is the one mastering the mind. It is not the mind mastering itself.

Advice for Practicing the Concentration

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

Exercises:

Find a place where you can be alone and undisturbed. You can sit crossed legged on the floor if you can, or on a chair. Sit with your spine erect. Take a few calm deep breaths and then relax your body. Direct the attention to your body, and relax each muscle and part of it.

I will now give you some exercises to practice. Sit down to practice for about 10 minutes, and after a few weeks of training, lengthen the time to 15 minutes.

Start with the first exercise, practicing it daily, until you are able to do it without any distractions or forgetfulness, and without thinking about anything else, for at least three continuous minutes. Every time you get distracted, start again, until the 10 or 15 minutes pass away. You have to be honest with yourself, and proceed to the next one, only after you are convinced that you have practiced it correctly and with full concentration.

No timetable can be given, as this may be frustrating. If for example, I tell you that a certain exercise has to completed in a week, two things may happen. You may get disappointed, if you cannot get the desired concentration within a week, or you may move on without practicing the exercise correctly. Mastering the exercises successfully might take days, weeks, months and sometimes even more.

Put your whole attention into the exercises, and do not think about anything else. Be careful not to fall asleep, daydream or think about other matters. The moment you find yourself thinking about something else, stop the exercise and start again. After you become proficient, lengthen the time, and if possible, include another session in the afternoon.

Do not attempt too much at the beginning, and don't try to perform them all at once. Go slowly, without overdoing them or tensing your brain.

If you find it too difficult, or thoughts distract you and make you think about other matters, don't despair. Everyone encounters difficulties along the way. If you persevere and never give up, in spite of difficulties and disturbances, success will crown your efforts. Remember, even those with powerful concentration had to exercise their minds.

It does not matter if your concentration is weak now, it can be developed and strengthened like any other ability, through training and investing the necessary time, energy and earnestness.

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

In time, you will find out that you can concentrate anywhere, anytime, no matter where you are. You will be able to focus your mind, think and function under the most trying circumstances, while remaining calm, relaxed and collected. The reward is worth the effort a thousand fold.

Now to the exercises: some of them may be familiar to you, and some may seem too easy to perform. Some were taken from various sources, and others were created by me.

For full benefit, it is advisable that you practice each exercise for one additional week, after you are convinced that you are practicing it correctly and with full attention.

Concentration exercises:

Exercise1

Take a book and count the words in any one paragraph. Count them again to be sure that you have counted them correctly. Start with one paragraph and when it becomes easier, count the words in a whole page. Perform the counting mentally and only with your eyes, without pointing you finger at each word.

Exercise2

Count backwards in your mind, from one hundred to one.

Exercise3

Count in your mind from one hundred to one, skipping each three numbers, that is 100, 97, 94, etc.

Exercise4

Choose an inspiring word, or just a simple sound, and repeat it silently in your mind for five minutes. When your mind can concentrate more easily, try to reach ten minutes of uninterrupted concentration.

Exercise5

Take a fruit, an apple, orange, banana or any other fruit, and hold it in your hands. Examine the fruit from all its sides, while keeping your whole attention focused on it. Do not let yourself be carried away by irrelevant thoughts or associated thoughts that might arise, such as about the shop were you bought it, about how and where it was grown, its nutritive value, etc. Stay calm, while trying to ignore these thoughts and not be interested in them. Just look at the fruit, focus your attention on it without thinking about anything else, and examine its shape, smell, taste and the sensation it gives when touching and holding it.

Exercise6

This is the same as exercise number 5, only that this time you visualize the fruit instead of looking at it. Start by looking at the fruit

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

Library :

and examining it for about 2 minutes, just as in exercise number 5, and then do this one. Close your eyes, and try to see, smell, taste and touch the fruit in your imagination. Try to see a clear and well defined image. If the image becomes blurred, open your eyes, look at the fruit for a short while, and then close your eyes and continue the exercise. It might help if you imagine the fruit held in your hands, as in the previous exercise, or imagine it standing on a table.

Exercise7

Take a small simple object such as a spoon, a fork, or a glass. Concentrate on one of these objects. Watch the object from all sides without any verbalization, that is, with no words in your mind. Just watch the object without thinking with words about it.

Exercise8

After becoming proficient in the above exercises, you can come to this exercise. Draw a small geometrical figure, about three inches in size, such as a triangle, a rectangular or a circle, paint it with any color you wish, and concentrate on it. You should see only the figure, nothing else. Only the figure exists for you now, with no unrelated thoughts or any distractions. Try not to think with words during the exercise. Watch the figure in front of you and that's it. Try not to strain your eyes.

Exercise9

The same as number 8, only this time visualize the figure with the eyes closed. As before, if you forget how the figure looks like, open your eyes for a few seconds and watch the figure and then close your eyes and continue with the exercise.

Exercise10

The same as above in number 9 but the eyes open.

Exercise11

Try for at least five minutes, to stay without thoughts. This exercise is to be attempted only after all the previous ones have been performed successfully. The previous exercises, if practiced correctly, will endow you with the ability to impose silence on your thoughts. In time it will become easier and easier.

Conclusion:

The secret of success is constant practice. The more time you devote to the exercises the faster your success arrives. Go on gradually; ten minutes at the start and in time as you gain the ability to concentrate, give it more time. When you see that you are successful, you will

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

Library :

begin to love the exercises, and in time they will become a habit. You will be able to concentrate your attention easily and effortlessly upon anything you want to concentrate on.

Are you jogging, exercising at the gym or studying a foreign language? How difficult it was in the start? How many times you wanted to quit? Yet, after a while you started to like what you were doing. It became a habit, needing no effort to perform. So it is with developing the power of concentration.

After some of time you will start to feel differently. It will be easier to concentrate. Your mind will be calm and relaxed, and you will radiate peace into your surroundings. Things, circumstances and events that used to agitate and anger you, will not influence your inner calmness. You will experience happiness, content and satisfaction, self-confidence and inner strength. You will be able to cope more easily and efficiently with the outer world.

You will feel a new form of consciousness growing in you, bringing you peace of mind. It may come every now and then for a brief moment, but in time it will grow and fill you completely. You will be able to make the mind work for you when you need its services, in a most efficient way. You will be able to silence it when its services are not needed.

I assure you, from personal experience, that the attitude to life and the reactions to events change after starting to practice concentration. It is some kind of automatic and gradual process. You come to know many things about the mind and how it functions, and you learn to deal with it efficiently.

****

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

A STUDY OF MAHATMA GANDHI'S SOCIAL AND POLITICAL THOUGHT RELEVANCE WITH PRESENT SOCIETY

Nijara Thakuria
Dept. of Philosophy

Introduction: Mahatma Gandhi was not only a great Political leader but also a great Social thinker of India. He was intensely religious. His Social and Political thought can be summerised under following heads-

Firstly, his view about religion.

Secondly, the concept of Truth identical with God.

Thirdly, Non-Violence or Ahimsa

Fourthly, Satyagraha, the tool for achieving truth.

Fifthly, Swaraj, the Scale of equality and

Lastly, the concept of 'Sarvodaya-Samaj' in place of the state.

Let us discuss briefly the headings one by one respectively-

'There has been no really religious movement in the world, without its Social Economic and Political consequences'.

For Gandhi self-realisation is the ultimate aim of religion, which presumes faith in God and constant pursuit of truth. His religion does not mean any particular creed or dogma. His religion is synonymous with truth and righteousness.

According to Gandhi, Hinduism was the most tolerant of all religions. Its freedom from dogma gave the votary the Largest scope for self-expression. Not being a closed religion it enabled the followers to respect all the other faiths. Non-violence is common to all religions but it has found the highest expression and application the Hinduism. Hinduism believes in the oneness not only of merely all human Life but in the oneness of all other forms of Life. Explaining to his own attitude to Politics Gandhi wrote, "I have no secret methods. I know no diplomacy save that of truth. I have no weapon but nonviolence. To my mind, it was a God given mission to work for the liberation of subject India and for the propagation of non-violence in the world through India".

Some implications of the introduction of religion into politics:-Firstly, Cling to truth at all Costs.

Secondly, do or die, but never 'do or kill' invite suffering on yourselves, but never impose it on the opponent.

Thirdly, Give the opponent due notice

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

in advance of your intention to adopt a certain course of action against him.

Fourthly, Criticise the opponent's thoughts and Policies but not the opponent himself.

Fifthly, Hanker after a chance to make peace with him at the earliest moment possible, so that you can again co-operate with him on honourable terms

Sixthly, own up your errors and evil deeds big or small. Seventhly, Walk in the fear of God and be afraid of no man etc.

These are the some main implications, for Gandhi, of the introduction of religion into politics.

Truth- About the concept of Truth, Gandhi says, 'Truth is God'. In simple term Gandhi meant that truth or God is nothing but love. It was his conviction that realization of truth is nothing but understanding what sacrifice was, resulting in the pursuance of the concept of Ahimsa and Universal brotherhood. For Gandhi, Love is the strongest force, the World possesses and yet it is the humblest imaginable. He believed that if a man reaches the heart of his own religion then he had reached the heart of others too. And this for Gandhi is nothing but realisation and pursuance of truth, Gandhi says, "Truth resides in every human heart and one has to search for it there, and is to be guided by truth as one sees it".

Ghandi launched his non-violent movement against racial discrimination in South Africa in 1906. Here he discovered the term Satyagraha in order to explain his movement. He said, "My devotion to truth (God) has drawn me into the freld of Politics. It issues from one's conception and of eternal varieties like God and Truth". Gandhi said, " God is Truth and Love. God is ethics and morality, God is the source of Light and Life, and yet he is above and beyond us". The identification of God with Truth is a stage in the development of the concept of Truth. Next he went a step further and said "Truth is God".

The pursuit of Truth was Common to all mankind, then the oneness and unity of entire humanity and the universe would follow as a logical inference and the use of violence against one another would be stopped. As such nonviolence or Satyagraha should be our natural or normal behaviour. It should be noted that all the concepts of Gandhi are governed by Truth.

Non Violence (Ahimsa): Gandhi revives Buddha's ethics of ahimsa for moral foundation of Good Life. He sees to solve all Social, Political and Economic problems in the light of his principle. In this regard he was influenced by Tolstoy. Gandhi's concept of non-violence emanates from his concept of Truth. He evolved the term Satyagraha to give a distinctive identity to his non-violent

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

movement in South Africa. For Gandhi the pursuit of Truth must be through non-violence. Truth and non-violence are identical terms and together constitute the sum and substance of Satyagraha. In a word to say, the practical application of non-violence is Satyagraha.

Gandhi distinguishes between three levels of Ahimsa or non-violence.

Firstly, there is the non-violence of the brave. It is non-violence in thought, word and deed, and pervades all spheres of life and is born out of conviction. It is the pursuit of pure non-violence as a matter of faith or creed.

Secondly, there is a non-violence of the weak, accepted out of necessity or as a matter of expediency. (Gandhi's own non-violence was of the first type, while the non-violence of the second type is of the congress party).

Thirdly, there is a non-violence of the coward. It is not non-violence but opportunistic policy pursued by the coward for the time being but desires revenge through any means including violence.

For Gandhi, non-violence is not a negative attitude......... it is a positive attitude of tolerance, patience, self-sacrifice and self-suffering. It is the law of human beings. It includes power of the spirit, the power of truth and power of love.

Gandhi gave five reasons also for which non-violence is preferable to violence-

Firstly, non- violence is more effective than violence.

Secondly, it is a triumph of moral and spiritual principle over the 'brute force'.

Thirdly, love and non-violence are in accordance with reality and it must triumph ultimately.

Fourthly, non-violence shakes the opponent's will and destroys his morals.

Lastly, non-violence purifies the spirit.

Gandhiji applied the principle of non-violence in the field of politics. Gandhiji regarded Satyagraha as the main weapon of non-violence so far freedom movement is concerned. For him, Satyagraha is nothing but nonviolence in action. Gandhiji leadered the national movement in India by applying the principle of non-violence and he succeeded in freeing India from the shackles of foreign domination. He brought about a bloodless revolution through the application of the principle of non-violence.

Satvagraha (Firmness in Truth):

Gandhiji says, " There is only one whom we have to fear, that is God, when we fear God we shall fear no man; and if you went to follow the vow of truth, then fearlessness is absolutely necessary". This doctrine of fearless pursuit is called Satyagraha in Gandhi's Philosophy. Fasting unto death is an integral part of Satyagraha programme. Fasting is spiritual and addressed to God.

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

For Gandhiji, A Satyagrahi must observe five vows of truthfulness, nonviolence, non stealing, non-possession and sex-control. Gandhi says,, "Realisation of God is impossible without complete renunciation of sexual desire". For him sex urge is a fine and noble thing. It is meant for the act of creation. Any other use of it, is a sin against God and humanity. Brahmacarya must be observed in thought, word and deed. It means not only control over sex, but control over all the senses. It literally means conduct that brings us into contact with God. Gandhi advocates rigid ethical discipline, severe sense control, almost an ascetic morality. According to Gandhi, a Satyagrahi should cultivate humanity, silence, renunciation, self-sacrifice, sense-restraint, nonviolence in thought, word and deed, love, good will, and compassion for all, and absterminousness for drinks and drugs.

Satyagraha is a scientific, holistic doctrine or 'a way of life' aiming at the creations or restoration of normal life through normal means.

Swarai (Who is governed by himself):-

It was B.G. Tilak who for the first time introduce the ideal of Swaraj clearly and distinctly . Gandhiji introduced a spiritual dimension to it. The primary forces of Gandhi here was on spiritual freedom, non-political freedom. The real meaning of Swaraj, for Gandhi is - only a man who is spiritually free has the ability to govern himself.

Gandhiji said that Swaraj was the primary goal of Indian National Congress. It means complete independence from foreign rule and economic independence too. Swaraj does not imply freedom from all restraint. In rational life becomes so perfect as to be self-regulated then the external force or control would be necessary. This is for Gandhi, " A State of enlightend anarchy". In such a state everyone is his own ruler. He rules himself in such a way that he never bocomes a hindrance to his neighbours. In this ideal society there should be no political power. Harmony and order could be maintained by fellow feeling and co-operation. In other words, a society which has attained a Swaraj could be governed by the principal of non-violence. The meaning of 'Swaraj' according to Gandhi is applicable to one and all with the same measurement and scale of equality.

Sarvodaya:- Gandhi was of opinion that the state is an instrument of oppression. He wanted a Samaj called 'Sarvodaya Samaj' in place of the state. He wanted the structure of the Samaj to be built upon moral principles, humanitarianism and equality.

Gandhi says, "I shall work for India in which the Poorest shall fee! that it is their country, in whose making they have an effective voice an India in which there shall

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

be no high class or low class of people, an India in which communities shall leave in perfect harmony".

The aim of the Sarvodaya is not to establish a new pattern of state. It aims at the establishment of a society where there will be no oppression of one class by another class.

The soul of India is manifested in the great gospel of Gandhi, A country with such a glorious tradition of noble teaching can never pin her faith in blood and murder for the solution of her different problems. India's social and economic problems are many . But through the doctrine of Sarvodaya, India can solve her various problems . Gandhiji despaised all the artificial barriers of caste, creed, colour, birth, wealth and poewer. He dreamt of a classless society, a Sarvodaya Samaj where in every individual got equal opportunity for his or her all-round development. The chief characteristics of which are Love, non-violence, Truth and Justice. The motivating force of such a society would be spiritual force, the moral code and the moral sanction. "Service to all" would be the idea! of each citizen. There will be no domination and exploitation of any kind. In shortly to say, Sarvodaya ideology aims at the mental, moral and economic uplift of the people of India.

Gandhi's idea of Sarvadaya can only succeed if the people of India are sincerely willing to uproot all social anomalies. The people should understand the wrong of their social order and to righten the same in a righteous way.

Conclusion:- To sumup, we may say all the concepts under Gandhi's Social and Political thoughts play an important role in getting freedom of India, particularly the concept of non-violence and Satyagraha play an important role in this field more practically. So, the importance of his thoughts are highly valuable for the people of India, and the people of India also certify him always as a freedom fighter, father of nation, mahatma etc. and his teachings and advices towards the people of India will be remain forever. But in the present society if we enter deeply then what we find that theoretically his social and political thoughts are looking as hero. But practically it has some short comings looking as impracticable in our life. We always indulging with such types activities i.e. telling lies, stealing, doing violence, corruptions etc. which were not taught us by Gandhi to do. If we were not stop these activities then it will mean that we will lose his valuable advices or teachings. If we respect the thought and words of Gandhiji or if we follow his rules then there will be peace and joy everywhere, and help to make a better environment and Society.

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

"CORRUPTION" THE BURNING ISSUE IN INDIA

Subhankar Saha
B.A. 3rd Semester
Roll No. 53

The issue is simple:- India must get rid of corruption is a way of life in India. Corruption is the most virulent when crises every where threater the very existing of the societyand the faith in life is shaken. A corruption person is turned immoral, Dishonest and unsrupulous in his dealing. His Disregard for honesty, rightcousness and truth result in his alination from society.

Corruption in India has reached an all time high with rates being exactly double of the global prevalences.

Globally, 27 percent people say they paid bribe when accessing public services and institution in the last 12 months. In India however, the number of people who did the same was 54 percent over 1 in 2 citizen. Political parties have been the most corrupt institution in India with or corruption rate as high as 4.4 in a scale at 5.

Corruption states at the top and percolates down to the whole soeicty such corruptions are hardly be onfined to the towns along. Corruption has become a routine in amy sections of the Indian Government. Bureaucracy corruption is a pain that common people of India face every day. It is disgusting to think that the pay bribes to a person just to do his job. Officials after steal state popert. Such corruption creates many obsfaces fro the people that eventually it becomes virtually impossible to over come. Goverment Hospital are ill-funded leading to mistreatment, over needed is being lined into the pockets of corrupt officials. Even the student in government aided schools are being given poor material. The student's have a very limited vocational range. People have even lost faith in the country's corrency. This normally happens when the Goverment prints money without care.

There is a saying that violence begings in the mind. This is true also of corruption; corruption begins in the mind. It should be appeared to stop supporting polictical parties, extend support to independent candidates with a clean image in the election. The youths should not lose hope and faith in the administration of the country but must try to protect its integrity. The youth should make a committee to fight against and anti people policies.

Being patriot we should realize "our country has problems and are going to do do something about it." *

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

HUBBLE SPACE TELESCOPE

Suman Pandit
H.S. 1st Years
Roll No. 34

ORBITING 360 MILES ABOVE the Earth, the "Hubble Scape Telescope" bypasses the blurring effects of the atmosphere to give astronomers some of the elearest and deepest views of space over witnessed. During 1996, Hubble sent back images that significantly improved out understanding of the Universe Scientists believed that there were about 10 billion galaxies in the Universe, until studies of Hubble's deep field view enabled then to calculate the this figure is closer to 50 billion. Details of the stunning photographs of the intertellar cloud and dust columns found in the Eagle Nebula have documented, for the first time, the way in which newly formed stars are revealed by a process called "Photo evaporation where ultrovioled light from nearby stars erodes surrounding clouds of gas into space close ups of the Orion Nebula provide the best evidence so for that the dars "spoletehes" found within it are dises of dust swirling around protostars (baby stars). These are belived to be solar systems in the making, which increases the Universe. When Hubble was first launched from the space shuttle in April 1990, NASA Scientists discovered several structural flaws including a fault with the 2.4 mirror. A repair mission was successfully performed by astronauts in December 1993.

ORION NEBULA:

A sequence of close up images of the orion Nebula (a cloud of dust and gas within our Galaxy) revealed that the mysterious set of dark "sploteches" are, in fact, dust clouds swirling arround very young. stars, Scientists believe that these could be embryonic solar systems.

STAR DEATH (MYCN18):

The fine detail shown in Hubble images of the star MYCN 18 has helped Scientists understand how a star like the sun will be over several thoudands of years, a dying star expands, becoming cooler and redder and gently pufs its layers of gas into space.

INTERSTELLAR GAS AND DUST IN THE EAGLE NEBULA:

Over six million high and 7,000 light years away (one light year equals 6 million miles), these columns of interstellar dust and gas are found in the Eagle Nebula. Projecting from their surfaces are small finger like projections called EGGs (Evaporating Gas Golobules) within these extra-dense regions of our solar system-young stars develp. Over million of years, the surrounding gas globules evaporale to reveal the newly-formed stars.

PHOTO EVAPORATION :

The whitish haze surrounding each column represents the dispersal of bydrogen into space. The proces of erosion called photoevaporation, is caused by UV light from nearby stars.

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

Poetry

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

HURTS LIKE HEAVEN

Koushik Dhar
H.S. 2nd Year
Roll No. 232

Written in grabbiti
On a bridge in a park,
Do you ever get the feeling
That you are missing the mark,
Its so cold, its so cold.

Written up in marker
On a factory sign,
I struggle with the feeling
That my like isn't mine,
Its so cold, its so cold.

See the arrow that they shot
Trying to tear us apart,
Take the fire from my belley
And the beat from my heart,
Still I won't let go, still I won't let go.

But you use your hear as a weapon
And it hurts like heaven
And it hurts like heaven.

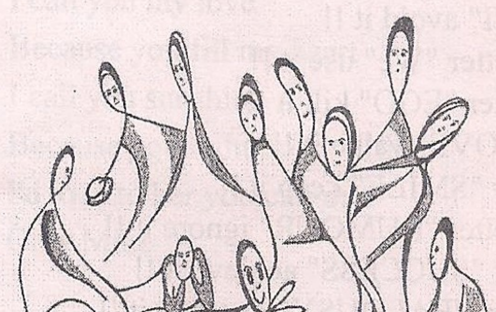

MY COLLEGE

Binay Kr. Roy
B.A. 5th Sem.
Roll No. 4

I love ....
I love my college
Very very much.
My college is not only beautiful
But an ideal centre
For Teaching ....
Its such holy place
Where we get knowledge, it
Lighted the path towards suc-
cess.
I am very sad,
Leaving the college
On this last college days
I can't find such a college,
Never in my life
I can't forget the college
Never .....

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

FRIENDSHIP

Mozibar Rahman
B.A. 3rd Year

Friendship brighters up our life
Like the sun in the sky.
It is like the rainbow.
Which can never be broken
A life without a friend is
A sad and lonely one.
But a life with a friend
Over joyous and happy
Friendship is important in life,
But remember the saying
A friend in need
Is a friend indeed.
Always make friend with those
Who would help in trouble.
Who would show you the right path.
And thus till your life
With happiness in full!

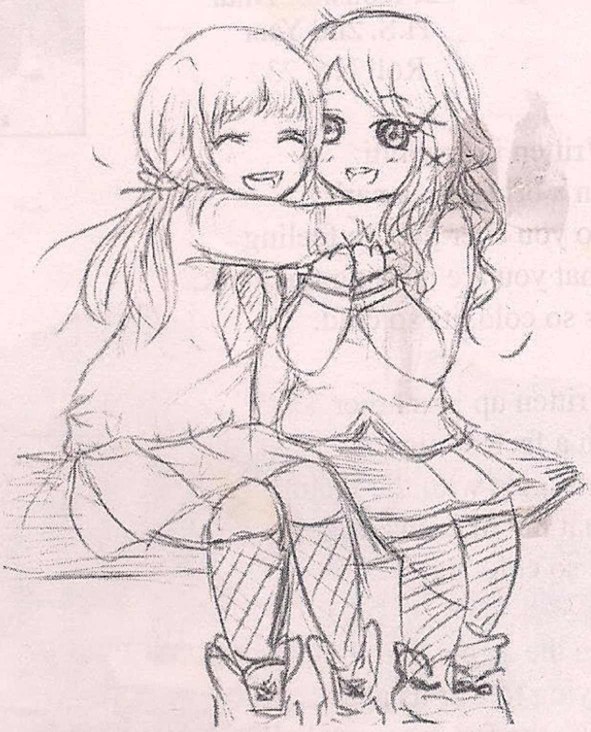

LETTERS

Shahnaj Khatun
B.A. 2nd Year

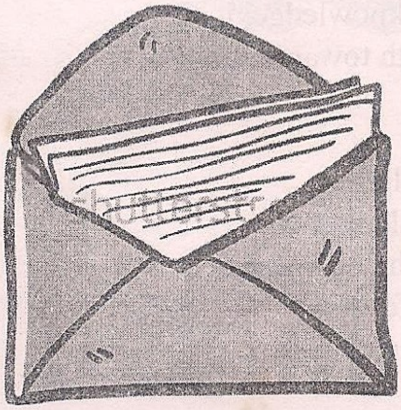

Most selfish 1. Letter "I" avoid it !!
Most satisfactory 2. Letter "We" use it !!
Most poisonous 3. Letter "EGO" kill it !!
Most used 4. Letter "LOVE" value it !!
Most pleasing 5. Letter "SMILE" keep it !!
Fastest spreading 6. Letter "RUMOUR" ignore it !!
Hard working 7. Letter "SUCCESS" achieve it !!
Most enviable 8. Letter "JEALOUSY" distance it !!
Most essential 9. Letter "PRINCIPLE" have it !!
Most divine 10. Letter "FRIENDSHIP" maintain it !!

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

MY LOVE FOR YOU

✍ Dipankar Roy
B.A. 3rd Sem
Roll No. 193

I love you with my heart
I love you with my soul
I know you don't believe in me
But trust me for I know
My love is deep
My love is true
And it will never fade
So tell me now
And tell me true
Do you love me too?

I call you honey
Because you're so sweet
I call you angel
Because you're so beautiful
I call you baby
Because you're so huggable
I call you cutie
Because you're only one I notice
I call you my love
Because you fill my heart
I call you sunshine
Because you light up my life
I'd love to her you call me
Only Mine

WHO IS SHE

✍ Rajib Darzi
B.A. 1st Year
Roll No. 286

Who is she .... like a Princess.
I have never seen , nor met
Seems unique.
I can't touch, but I can feel her.
I can't think of anyone else, without her
Who is she.... Like a princess.
Whose eyes are so actractive.
Whose never ending smile.
Glimses like the morning sun.
The inprint of her imaginary touch keep me alive....
Can anybody tell me.
Who is she.... who is she?
Can anyone say ..... can anyone?

DREAM

✍ Dipankar Roy
B.A. 3rd Sem
Roll No. 193

Hold fast to dreams
For it dreams die
Life is broken-winged bird
That cannot fly.
Hold fast to dreams
For when dreams go
Life is barren field
Frozen with snow.

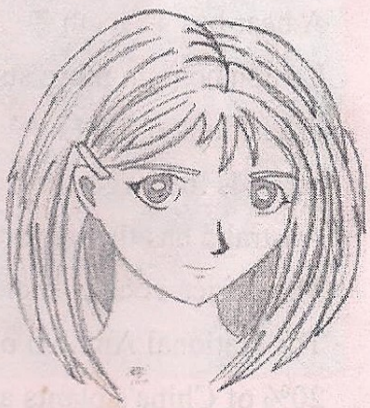

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

STUNNING FACTS

Mamoni Ahmed
B.A. 2nd Year

- Only female mosquitoes bite.
- Jamaica has 120 rivers.
- Most lipsticks contain fish scals.
- August has the highest percentage of births.
- Cats spend 66% of their life asleep.
- Americans eat 35000 tons of posta a year.
- There are no rivers in Saudi Arabia.
- Paper monery was first used in China.
- India has 50 million monkeys.
- 11% of people are left handed.

DID YOU KNOW?

Binay Kr. Roy
B.A. 5th Sem.
Roll No. 4

- A bear has 42 teeth.
- Lemon contain more suger than strawberries.
- Frogs don't drink (They absorb water through their skin)
- Japan is the largest exporter of frog legs.
- Australia has the largest sheep population.
- The Africa vock python can survive 2 years without eating
- The National Anthem of Japan, Jordan and Marino each have only 4 lines.
- 20% of China's plants are used in medicines.

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

স্মৃতি ৰোমন্থন

এক গাম্ভীৰ্যপূৰ্ণ সভাত বৰপেটা সত্ৰৰ
বুঢ়া সত্ৰীয়া বশিষ্ঠ দেৱশৰ্মা।

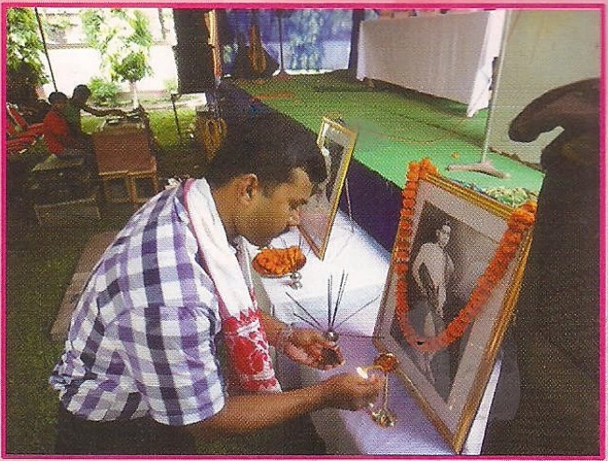

জি.এল.চি কলেজ নিৰ্মাতা মহান ব্যক্তি
দুগৰাকীক শ্ৰদ্ধাৰ্ঘ।

চিনাকি পৰ্বৰ মধুৰ ক্ষণ।

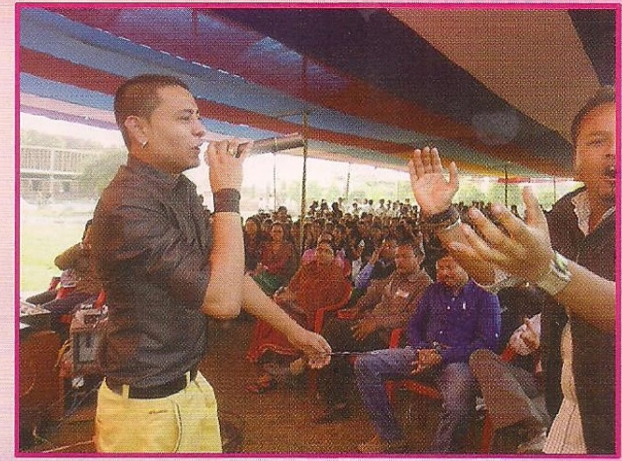

সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানৰ অতিথি শিল্পী।

ভোট গণনাত ব্যস্ত অধ্যাপক/অধ্যাপিকা।

গ্ৰন্থ উন্মোচনৰ এক গাম্ভীৰ্যপূৰ্ণ ক্ষণ।

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

স্মৃতি ৰোমন্থন

ভাষণৰত অৱস্থাত নৰজ্যোতি কলেজৰ
অধ্যক্ষ ছাহজাহান আলী।

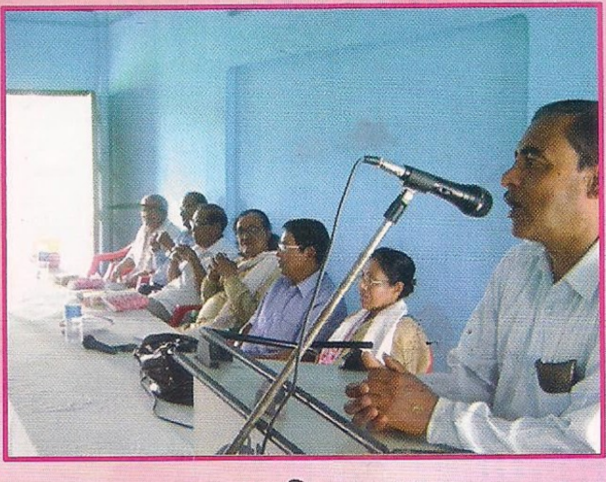

ভাষণৰত অৱস্থাত মাননীয় ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ।

মহাবিদ্যালয়ৰ পদূলি।

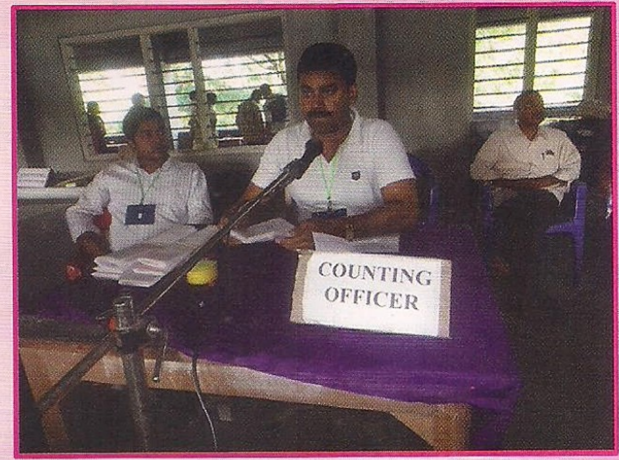

মহাবিদ্যালয়ৰ নিৰ্বাচনৰ ভোটগণনাৰ মুহূৰ্ত।

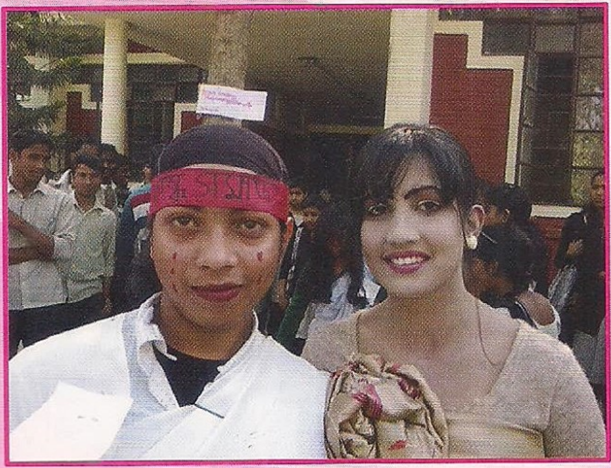

ভেশচন প্ৰতিযোগিতাৰ দুই প্ৰতিযোগী।

সৰস্বতী পূজাৰ প্ৰসাদ বিতৰণত
ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল।

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

স্মৃতি ৰোমন্থন

সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানৰ এটি ক্ষণ।

মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰধান প্ৰৱেশ পথ।

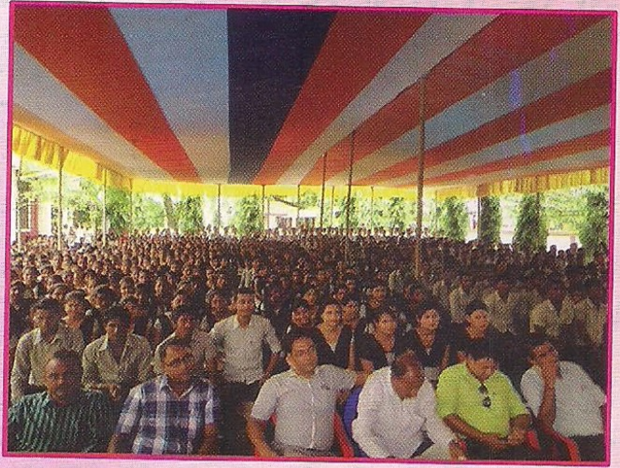

সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানৰ আনন্দময় ক্ষণ।

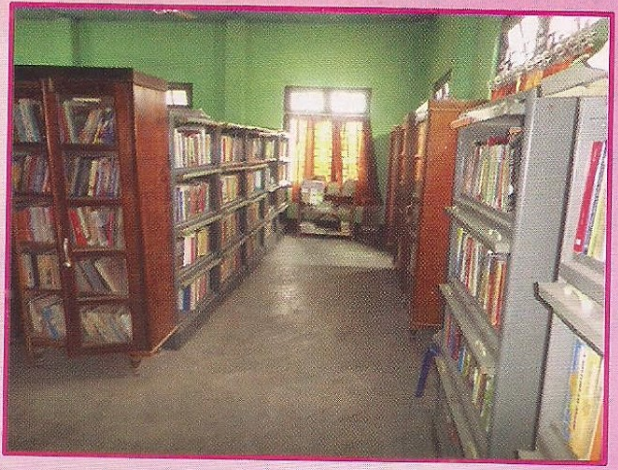

মহাবিদ্যালয়ৰ পুথি ভৰাঁলৰ একাংশ।

কৰ্মশালা উদ্বোধনৰ মূহুৰ্ত

গ্ৰন্থ উন্মোচনৰ এটি ক্ষণ।

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

Library :

স্মৃতি ৰোমন্থন

শিক্ষক দিবসৰ আনন্দপূৰ্ণ মূহুৰ্তত।

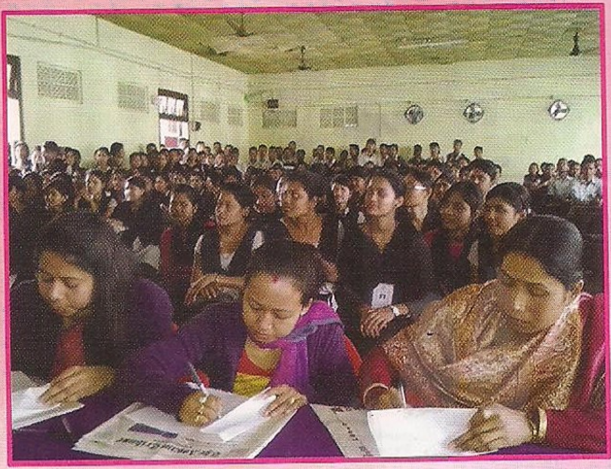

মহাবিদ্যালয় সপ্তাহৰ প্ৰতিযোগিতাত
বিচাৰক প্ৰবক্তা আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী।

শিক্ষক দিবসৰ আনন্দপূৰ্ণ ক্ষণ।

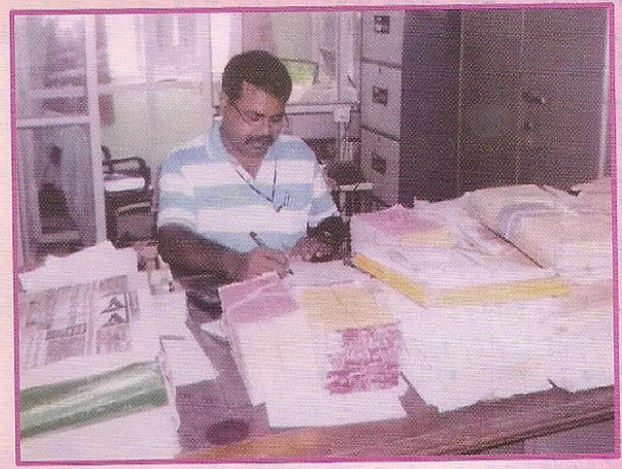

মুখ্য কাৰ্য্যালয় সহায়ক
মুনীন্দ্ৰ কুমাৰ দাস।

ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষৰ সৈতে কৰ্মচাৰীবৃন্দ।

মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাকৃতিক পৰিবেশ।

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library:

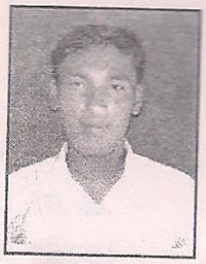

মহৎ লোকৰ সোণসেৰীয়া কথা

মনোৱাৰ হুছেইন
স্নাতক ১ম বৰ্ষ

- সকলো মানুহকে তোমাৰ হৃদয় খন খুলি নেদেখুৱাবা। (বাইৱেল)
- সন্মান হ'ল জুইশলাৰ নিচিনা এটা বস্তু তাক তুমি মাত্ৰ এবাৰহে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰিবা। (মাৰ্চেল পাগনল)
- সৃষ্টিৰ আটাইতকৈ সুন্দৰ বস্তু হ'ল ফুল। কিন্তু তাৰো শিপাডাল থাকে মাটি আৰু গোবৰত। (ডি এইচ লৰেঞ্চ)
- ভাগ্যক বিশ্বাস নকৰিবা হ'বলৈ তুমি হৃদয়ক সাহসী কৰি তোলা। তেতিয়া দেখিবা যে তুমি কেতিয়াও অকৃত কাৰ্য নোহোৰ। (শ্বেক্সপিয়েৰ)
- এটা বন্দুকৰ গুলীতকৈ এটোপ চিয়াহীৰ মূল বেছি। (মাদাৰ টেৰেছা)
- সত্যই সবাতকৈ শক্তিশালী যুক্তি। (চকোৱিচ)
- সকলো হেৰাই যোৱাৰ পাছতো ভৱিষ্যত থাকে। (বভি)
- আজিৰ কাম কালিলৈ কৰিম বুলি পেলাই নথবা কাৰণ কালিলৈ তোমাৰ অৱস্থা কি হ'ব তুমি নাজানা। (হজৰত মহম্মদ)
- সকলো বস্তু কিনিছা কিনা। পৰা পক্ষত মাহেকত একোখন ভাল কিতাপ কিনিবা। (যতীন্দ্ৰ নাথ দুৱৰা)
- যিজনে নিজকে জ্ঞানী বুলি ভাবে তেওঁৰ দৰে মূৰ্খ কোনো নাই। (জৰ্জ বৰ্ণাৰ্ড শ্ব)
- প্ৰথমে নিজকে বুজি লোৱা তেতিয়া আনক সহজে বুজিব পাৰিবা। (চক্ৰেটিছ)

মহৎ লোকৰ বাণী

মজিবৰ ৰহমান
স্নাতক ৩য় বৰ্ষ

১। "স্বাৰ্থ ৰক্ষাৰ বাবে কাৰো পৰা দান নিবিচাৰিবা।" শংকৰদেৱ

২। বন্দুকৰ গুলিৰে আদৰ্শ হত্যা কৰিব নোৱাৰি। জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা

৩। কোনোৰে তোমাক সহায় কৰিব নোৱাৰে। নিজেই নিজৰ সহায় লোৱা। বুদ্ধদেৱ

৪। যি মানুহৰ ধৈৰ্য্য শক্তি আছে, তেওঁৰ অসাধ্য একোৰে নাই। বেঞ্জামিন ফ্ৰেংকলিন

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

কলা আৰু প্ৰদৰ্শনী বিভাগৰ সম্পাদিকাৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিতে জি এল চি কলেজৰ প্ৰতি থকা মোৰ সশ্ৰদ্ধ নিবেদন জনাইছোঁ। মহাবিদ্যালয়ৰ সন্মানীয় শ্ৰদ্ধাৰ অধ্যক্ষদেৰ, অধ্যাপক-অধ্যাপিকা লগতে সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, বন্ধু-বান্ধৱী সকললৈ মোৰ হিয়া ভৰা অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

জি. এল. চি. কলেজৰ দৰে এখন গৌৰৱমণ্ডিত শিক্ষানুষ্ঠানৰ সেৱা কৰিবলৈ সুবিধা দি মোক প্ৰদৰ্শনী বিভাগৰ সম্পাদিকা ৰূপে বাছনি কৰাৰ বাবে মই মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষদেৰৰ ওচৰত চিৰ কৃতজ্ঞ।

অইন-অইন বছৰৰ দৰে প্ৰদৰ্শনী কোঠাত বিভিন্ন প্ৰদৰ্শনী অনুষ্ঠিত হয়। এই প্ৰদৰ্শনীত বিভিন্ন প্ৰতিযোগীয়ে তেওঁলোকৰ পাৰদৰ্শিতা দেখুৱায়। তেওঁলোকলৈ মোৰ হিয়া ভৰা অভিনন্দন থাকিল।

প্ৰদৰ্শনী বিভাগৰ সম্পাদিকা হিচাপে মই কি কৰিছোঁ সেইটো আপোনালোকৰ বিচাৰ্য্যৰ বিষয়। আশা কৰো মই মোৰ কাৰ্য্যকালত ফলবতী কৰিব নোৱাৰা কামসমূহ পৰৱৰ্তী সম্পাদক/সম্পাদিকাই দৃঢ় পদক্ষেপেৰে কাৰ্য্যকৰী কৰিব।

মোৰ কামত সকলো প্ৰকাৰে সহায় কৰা মোৰ বাবে মাননীয় অধ্যাপিকা জয়া বিশ্বাস কুণ্ড, পিয়ালী বাইদেউক মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিলোঁ। মোৰ প্ৰদৰ্শনী বিভাগ সুকলমে চলাই নিয়াৰ বাবে শিপ্ৰা কৰ, মেঘালী, লিপিকা, পম্পা, শুকলা, মামনি, ৰণদ্বীপ, বিশ্বজীৎ, কনক, সুপ্ৰিয়া আদিলৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা থাকিল।

সদৌ শেষত মোৰ এবছৰীয়া কাৰ্য্যকালত জ্ঞাত-অজ্ঞাত ভুল ক্ৰটিৰ বাবে সকলোৰে ওচৰত ক্ষমা বিচাৰিছোঁ। আৰু জি. এল. চি. মহাবিদ্যালয়ৰ উজ্জ্বল ভৱিষ্যত আৰু উন্নতি কামনা কৰি মোৰ প্ৰতিবেদন সামৰণি মাৰিলোঁ।

জয়তু জি. এল. চি. কলেজ

জয়তু জি. এল. চি. কলেজ ছাত্ৰ একতা সভা

জয় আই অসম।

ধন্যবাদেৰে

শিলা পাল

সম্পাদিকা

কলা আৰু প্ৰদৰ্শনী

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

Library :

গুৰু খেল সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

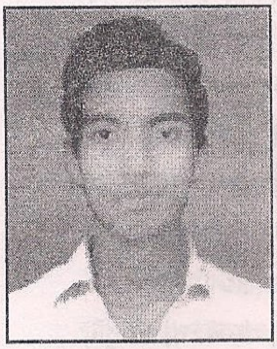

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভনিতেই বৃহত্তৰ বৰপেটাৰোড অঞ্চলত যিসকল চিৰ নমস্য ব্যক্তিৰ ঐকান্তিক প্ৰচেষ্টা আৰু ত্যাগৰ বিনিময়ত ঐতিহ্যমণ্ডিত জি. এল. চি. মহাবিদ্যালখন গঢ়ি উঠিছে তেওঁলোকলৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিছো। মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিগৰাকী শিক্ষক, শিক্ষয়িত্ৰী, কৰ্মচাৰীবৃন্দ, বন্ধু-বান্ধৱী, দাদা-বাইদেউ আৰু মোৰ মৰমৰ ভাইটি ভন্টীহঁতলৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা ভক্তি আৰু মৰম জ্ঞাপন কৰিলো।

বিভিন্ন জাতি ধৰ্ম-বৰ্ণ-ভাষাৰ এই মিলনভূমি ২০১২-১৩ ইং বৰ্ষৰ গুৰু খেল বিভাগৰ সম্পাদক হিচাপে মোক নিৰ্বাচিত কৰাৰ বাবে জি. এল. চি. কলেজৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ওচৰত মই চিৰকৃতজ্ঞ। মোৰ কাৰ্য্যকালত কিমান দূৰ সফল হৈছো সেয়া সকলোৰে বিচাৰ্য্য। মোৰ কাৰ্য্যকালত 'কলেজ সপ্তাহ' উপলক্ষে গুৰু খেল বিভাগৰ তৰফৰ পৰা বিভিন্ন ধৰণৰ খেল-ধেমালি প্ৰতিযোগিতাৰ আয়োজন কৰা হৈছিল। উল্লেখিত সময়ছোৱাত মোৰ বিভিন্ন কাৰ্যকলাপত শিক্ষাগুৰু সকলে মোক সততে দিহা-পৰামৰ্শ দি উৎসাহিত কৰাৰ বাবে তেখেত সকললৈ মোৰ কৃতজ্ঞতা থাকিল। বিশেষকৈ মোৰ বিভাগৰ তত্বাৱধায়ক শ্ৰী ৰূপনজিৎ ছাৰে সুপৰামৰ্শ দিয়াৰ লগতে দেহেকেহে লাগি মোক উৎসাহিত কৰাৰ বাবে তেখেতলৈ মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ তথা কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো।

সদৌ শেষত গণেশ লাল চৌধুৰী মহাবিদ্যালৰ অধ্যক্ষ, উপাধ্যক্ষ তথা ন-পুৰণি ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকললৈ মোৰ আন্তৰিক অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিলো।

মোৰ কাৰ্য্যকালত অজানিতে হৈ যোৱা ভুল-ত্ৰুটিৰ বাবে প্ৰতিবেদনৰ জৰিয়তে মাৰ্জনা বিচাৰিলো। শেষত জি. এল. চি. কলেজত ঐক্য, শান্তি আৰু উজ্জ্বল ভৱিষ্যত কামনা কৰি ইমানতে মোৰ প্ৰতিবেদন সামৰিলোঁ।

জয়তু জি. এল. চি. কলেজ

জয়তু জি. এল. চি. কলেজ ছাত্ৰ একতা সভা

ধন্যবাদেৰে

শ্ৰী সঞ্জয় পাল

সম্পাদক, লঘু খেল বিভাগ

জি. এল. চি. কলেজ ছাত্ৰ একতা সবা

২০১২-১৩ ইং বৰ্ষ

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

Library :

লঘু খেল সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভনিতেই মই মোৰ শ্ৰদ্ধা আৰু নমস্কাৰ সেই ব্যক্তিসকলৰ চৰণত জনালোঁ, যিসকলৰ চেষ্টা, শ্ৰম আৰু ত্যাগৰ বিনিময়ত গণেশলাল চৌধুৰী মহাবিদ্যালয়খন স্থাপন কৰিছে। আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিগৰাকী শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী, কৰ্মচাৰীবৃন্দ, বন্ধু-বান্ধৱী, দাদা-বাইদেউ আৰু ভাই-ভন্টীসকললৈ মোৰ আন্তৰিক শুভেচ্ছা আৰু শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষণ ব্যৱস্থা, পৰিবেশ আৰু বাতাবৰণৰ বাবে মই গৰ্ব অনুভৱ কৰিছোঁ। এইখন মহাবিদ্যালয়ত আহি মই ২০১২-১৩ ইংৰাজী বৰ্ষৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ প্ৰত্যক্ষ ভোট দান প্ৰক্ৰিয়াৰে 'লঘু' খেল বিভাগৰ সম্পাদকৰূপে নিৰ্বাচিত হৈছিলো । সেয়ে ২০১২-১৩ ইংৰাজী বৰ্ষৰ সকলো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক মই কৃতজ্ঞতা জনালোঁ কৰিছোঁ। সকলোৰে সহায়-সহযোগিতাৰে মোৰ কৰ্তব্য পালন কৰিছো। অজানিতে ৰৈ যোৱা ভুল-ভ্ৰান্তিৰ বাবে মই ক্ষমা প্ৰাৰ্থী। মই মোৰ কালছোৱাত অনুষ্ঠিত কৰা প্ৰতিযোগিতা সমূহ হ'ল- ল'ৰা আৰু ছোৱালী দুটা শাখাত অনুষ্ঠিত কৰা হৈছিল- ৫০ মিটাৰ, ১০০ মিটাৰ, ২০০ মিটাৰ, ৩০০ মিটাৰ আৰু ৮ মিটাৰ দৌৰ, হাইজাম্প, লংজাম্প, শ্বটপুট, জেভলিন থ্ৰ, ডিচকাচ থ্ৰ, বেডমিন্টন, বেট থ্ৰ আদি অনুষ্ঠিত কৰিছিলোঁ।

মোৰ কাৰ্য কালছোৱাত মোৰ বন্ধু-বান্ধৱী ক্ৰমে- মংগল বৰ্মন, ৰাকেশ, ইতি, সুজিৎ, অভিজিৎ, দীপিকা, ৰমেশ...... আদি বহুতে সকলো সময়তে সকলো দিশতে সহায়-সহযোগিতা কৰিছে। তেওঁলোকক মই আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ। মই এটা কথা কেতিয়াও পাহৰিব নোৱাৰিম মোৰ দায়িত্ব নিয়াৰিকৈ চলাই নিয়াত বিশেষ ভাবে সহায় কৰা তত্ত্বাবধায়ক প্ৰৱক্তা বাবুল সৰকাৰ ছাৰলৈ অতি আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলো। সৰ্বশেষত মহাবিদ্যালয়ৰ ঐক্য, শান্তি আৰু উজ্জ্বল ভৱিষ্যত কামনা কৰি ইমানতেই মোৰ প্ৰতিবেদন সামৰিলোঁ।

জয়তু জি. এল. চি. কলেজ

জয়তু জি. এল. চি. কলেজ ছাত্ৰ একতা সভা

ধন্যবাদেৰে

ৰাজেশ বিশ্বাস

সম্পাদক, লঘু খেল বিভাগ

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

Library :

LIST OF TEACHING AND NON-TEACHING STAFF

Administrative Staff.

1. Shri Jagannath Barman, M. A.
   Principal, i/c.

Teaching Staff of the College

Department of Assamese

1. Shri Jagannath Barman, M.A,
2. Mrs. Rupamani Kakati, M.A.
3. Mrs. Juthika Talukdar, M.A.
4. Sri Hemanta Kumar Das, M.A.
5. Mrs. Deepamani Medhi, M.A.

Department of English

1. Shri Mukut Khan, MA
2. Shri Kalyan Chandra Talukdar, MA B. Ed., M. Phil.
3. Shri Babul Sarkar, M.A., B. Ed.

Department of Bengali

1. Shri Santosh Kumar Saha, MA., B. Ed.
2. Shri Ananda Ghosh, M.A.

Department of Hindi

1. Shri Purna Bahadur Chhetry, MA.
2. Md. Abu Suma, MA., Pravin, M. Phil.

Department of Bodo

1. Mrs. Maikan Basumatary, MA
2. Mrs. Anjali Narzary, M.A.
3. Mr. Janil Kumar Gayari, M.A.

Department of Political Science

1. Md. Ramjan Aii, MA, M. Phil.
2. Shri Madan Mohan Brahma, M.A.
3. Shri Nripen Das, M. A.

Department of Economics

1. Dr. Jaya Biswas Kunda, M.A.

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

Library :

2. Mrs. Piyali Ghosh, MA.
3. Shri Khanindra Kumar Nath, MA., B. Ed.

Department of Education

1. Shri Saiim Uddin, M.A.
2. Shri Muslem Uddin Ahmed, M.A., B. Ed.
3. Md. Shahidul Islam Jadid, MA, M. Phil.

Department of History

1. Md. Miran Hussain Choudhury, M.A., B. Ed
2. Shri Gias Uddin Ahmed, M.A., B. Ed., M. Phil.
3. Shri Rupanjit Das, M. A.

Department of Philosophy

1. Mrs. Nijara Thakuria, M.A.
2. Miss Himashri Choudhury
3. Vacant.

Department of Anthropology

1. Shri Sanjeeb Kumar Das, M.Sc.
2. Dr. Sonmani Das, M.Sc.
3. Vacant.

Library Staff of the College

1. Shri Laba Kumar Kalita, MA, M.L.I. Sc. Librarian.
2. Shri BvesMar Mazumdar, H.S. Library Assistant.

Non-Teaching Staff of the College

1. Shri Munindra Kumar Das, B. Com., U.D. Assistant.
2. Shri Tiken Chandra Nath, H.S., L.D. Assistant.
3. Shri Sonjay Basumatary, H.S., L.D. Assistant.
4. Shri Uddhab Ch. Pathak, Class- X, Gr.-IV, Day Chowkider
5. Srhri Rapan Ch. Brahma, H.S.L.C., Gr.-IV, Night Chowkider
6. Shri Mahanta Barman, H.S.L.C., Gr.- IV
7. Shri Nava Kumar Das, H.S.L.C., Gr- IV
8. Shri Chitta Ranjan Sarkar, Class IX, Gr- IV, Night Chowkider.

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

Library :

শেষ পৃষ্ঠাৰ অনুভৱ

সময়ৰ গতিত গণেশলাল চৌধুৰী মহাবিদ্যালয়ে পূৰ্ণ কৰিলে ২৪ টি বৰ্ষ। বণিজ নগৰী বৰপেটাৰোড়ত এই মহাবিদ্যালয়ে সৃষ্টি কৰিলে বহু মানৱ সম্পদ। সচাঁ অৰ্থত এই মহাবিদ্যালয়ত বিদ্যায়তনিক দিশৰ উপৰিও দিয়া হয় নৈতিকতাৰ পাঠ। তাৰ সমান্তৰাল ভাৱে বৌদ্ধিক দিশৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি প্ৰতি বছৰে মহ্যাবিদ্যালয়ৰ আলোচনীখন প্ৰকাশ কৰা হয় যাতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে তেওঁলোকৰ সুপ্ত প্ৰতিভা বিকাশ কৰিব পাৰে। বৰ্তমান সময়ত কম্পিউটাৰ, ইন্টাৰনেট আদিৰ বহুল প্ৰয়োগ হৈছে যদিও গ্ৰন্থৰ সেই সুগন্ধই আজিও মানুহৰ হৃদয় ভৰাই তোঁলে। সেয়েহে গ্ৰন্থৰ সমাদৰ কেতিয়াও কমি নাযায়।

আমাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে মহাবিদ্যালয়ৰ এই মুখপত্ৰত তেওঁলোকৰ প্ৰতিভা বিকাশিত কৰি ভৱিষ্যতে একোজন সুনাগৰিক, সুলেখক হিচাপে প্ৰতিষ্ঠিত হওঁক। এই মুখপত্ৰই তেওঁলোকৰ জীৱনৰ গঢ়াৰ আদিপাঠ হওঁক। গ্ৰন্থৰ জগতখনে মানুহৰ সুখ-দুখৰ সঙ্গী হ'ব পাৰে। আমাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল গ্ৰন্থৰ প্ৰেমিক হওঁক, তাৰেই কামনাৰে—

যুথিকা তালুকদাৰ
তত্বাৱধায়িকা, জিগেলচিয়ান

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

স্মৃতি ৰোমন্থন

মুকলি সভাৰ এটি দৃশ্য।

মহাবিদ্যালয়ৰ N.C.C. কেদাৰসকল।

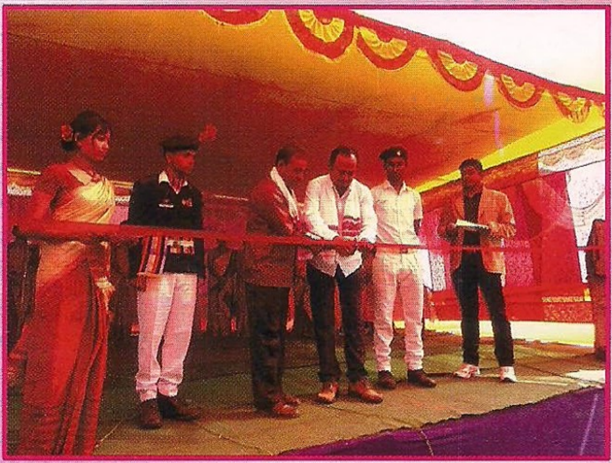

সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান উদ্বোধনৰ মূহুৰ্ত।

মহাবিদ্যালয়ৰ নৱনিৰ্মিত ভৱন।

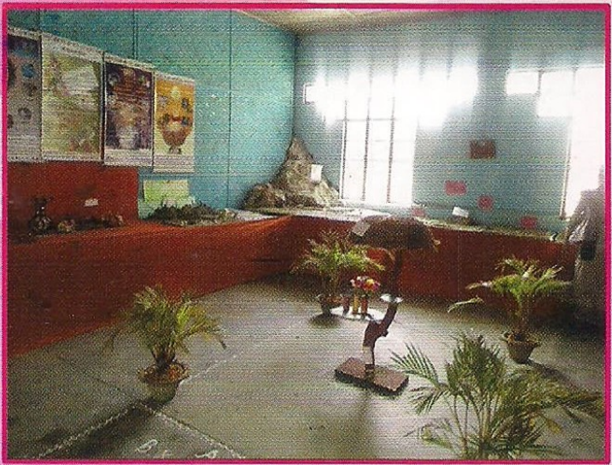

প্ৰদৰ্শনীৰ এটা দৃশ্য (মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ)

সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান আনন্দৰ এক মূহুৰ্ত।

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :
Library :

MOHAN LAL CHOUDHURY LIBRARY :

Library :